

EUROOPAN KESKUSPANKKI
PANKKIVALVONTA

EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomus

2016

BANKENTOEZICHT

Maaliskuu 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHL'AD

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Sisällys

EKP:n pääjohtajan Mario Draghin esipuhe	3
Valvontaelimen puheenjohtajan Danièle Nouyn haastattelu	4
1 Pankkivalvonta rahoitusvakauden edistäjänä	9
1.1 Luottolaitosten suurimmat riskit ja yleinen kannattavuus	9
1.2 Valvontamallin toteutus	14
Kehikko 1 Laitosten suojajärjestelmät	32
2 Lupamenettelyt, valvontapäätösten täytäntöönpano ja seuraamusmenettelyt	34
2.1 Muutokset merkittävien laitosten määrässä ja yhteisissä menettelyissä	34
2.2 Väärinkäytösten ilmoittaminen, valvontapäätösten täytäntöönpano ja seuraamusmenettelyt	41
3 Yhteinen valvontamekanismi osana eurooppalaisia ja kansainvälisiä valvontajärjestelyjä	44
3.1 Eurooppalainen ja kansainvälinen yhteistyö	44
3.2 Osallistuminen eurooppalaisen ja kansainvälisen sääntelyn kehittämiseen	50
4 EKP:n pankkivalvontaorganisaatio	54
4.1 Tilivelvollisuuden täyttäminen	54
4.2 Päätöksenteko	57
4.3 EKP:n pankkivalvonnan henkilöstö	61
Kehikko 2 Yhteistyötä Euroopassa	62
4.4 Menettelytapaohjeiden noudattaminen	64
4.5 Rahapoliittisten tehtävien ja valvontatehtävien eriyttäminen	65
4.6 Valvontatietojen raportointi ja hallintajärjestelmä	66
Kehikko 3 Avoimuuden lisäämiseen tähtäävät toimet	67
5 Valvonnan kustannukset	70
5.1 Vuoden 2016 kustannukset	70

5.2	Valvontamaksut 2016	72
6	EKP:n antamat pankkivalvontaa koskevat säädökset	76
7	Euroopan pankkisektori numeroina	78
8	Sanasto	80

EKP:n pääjohtajan Mario Draghin esipuhe

Euroalueen elpyminen edellyttää vakaata pankkisektoria, joka kykenee palvelemaan taloutta tehokkaasti. Finanssikriisin tärkein opetus oli, että vahva sääntely ja tehokas valvonta ovat olennaisia tekijöitä pankkisektorin vakauden turvaamiseksi. Eräs maailmanlaajuisen finanssikriisin syy oli nimenomaan liiallinen sääntelyn purku. Talouskasvun tukemiseksi on siis vahvistettava rahoitussektorin sääntelyä ja kehitettävä valvontaa. Merkittävää edistystä onkin tapahtunut sekä eurooppalaisella että kansainvälisellä tasolla. Marraskuussa 2014 toimintansa aloittanut valvontamekanismi on luonut lujan perustan vakaamman ja yhtenäisemmän pankkisektorin rakentamiselle Euroopassa.

Viime vuosina eurooppalaisten pankkien häiriönsietokyky on parantunut pääoman, velkaantuneisuuden, rahoituksen ja riskien kannalta tarkasteltuna. Sen turvin pankit ovat selviytyneet nousevien talouksien kriisistä, öljyn hinnan romahduksesta ja Brexitin välittömistä seurauksista. Terveellä pohjalla olevat pankit pystyvät myös ylläpitämään luotonantoa ja näin tukemaan euroalueen talouden elpymistä.

Yhteisellä valvontamekanismilla on ollut tärkeä osuus pankkien häiriönsietokyvyn varmistamisessa. Tiukka ja tasapuolinen valvonta, jossa noudatetaan samojen standardeja kaikkialla euroalueella, on herättänyt luottamusta ja lisännyt uskoa pankkien vakauteen.

Haasteita kuitenkin riittää. Pankkisektorin kannattavuuden heikkeneminen vähentää sen kykyä tukea täysipainoisesti euroalueen talouden elpymistä. Kannattavuutta koettelevat esimerkiksi ylikapasiteetti, tehottomuus ja järjestämättömät saamiset. Ne ovat ongelmia, joihin pankkien on itse löydettävä tehokkaat ratkaisut. Euroalueen elpymisen edellyttää pankeilta ripeitä toimia.

Yhteinen pankkivalvontamekanismi edistää toiminnallaan pankkisektorin vakautta koko euroalueella. Samalla se varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset, mikä on olennaisen tärkeää yhdentyneiden markkinoiden luomisessa pankeille. Jotta yhteisten pankkimarkkinoiden eheys voidaan varmistaa, pankkiunionin loppuun vieminen on välttämätöntä. Kun euroalueelle nyt on luotu yhteinen valvontamekanismi ja kriisinratkaisumekanismi, seuraavaksi on syytä varmistaa, että tallettajien säästöt ovat turvassa koko euroalueella.

Valvontaelimen puheenjohtajan Danièle Nouyn haastattelu

Marraskuussa 2016 tuli kaksi vuotta EKP:n pankkivalvonnan aloittamisesta. Oletteko tyytyväinen tähänastisiin saavutuksiin?

Olen varsin ylpeä siitä, mitä pankkivalvonta on saanut aikaan. Hyvin lyhyessä ajassa on luotu Euroopan pankkisektorin vakautta edistävä instituutio. Yhteinen valvontamekanismi on vielä nuori, ja parantamisen varaa tietenkin on. Mutta se toimii tehokkaasti ja saa aikaan tuloksia. Eri maista tulevat asiantuntijat ovat yhdistäneet voimansa yhteisen päämäärän puolesta. Mukana on sekä EKP:n että eri maiden kansallisten valvontaviranomaisten edustajia. Aidosti eurooppalainen ja asialleen omistautunut työryhmä on tuonut valvontatyölle menestystä. Kiitokset kuuluvat näille asiantuntijoille: EKP:n henkilöstölle, kansallisille valvontaviranomaisille ja tietysti myös valvontaelimen jäsenille.

Mitkä olivat yhteisen valvontamekanismin tärkeimmät saavutukset vuonna 2016?

Haluan nostaa esiin kolme asiaa. Ensiksikin järjestämättömien saamisten ongelmaan puututtiin tehokkaasti. Sitä käsittelevä työryhmä perustettiin jo vuonna 2015. Vuonna 2016 pankeille laadittiin ohjeluonnos siitä, miten toimia, kun järjestämättömien saamisten osuus lainakannasta on suuri. Se oli merkittävä edistysaskel. Toiseksi työ euroalueen pankkisektorin vakavaraisuuden parantamiseksi jatkui edelleen. Kolmanneksi edistettiin pankkivalvonnan yhtenäistämistä, jotta kaikkien euroalueen pankkien valvonnassa noudatettaisiin samoja standardeja.

Mitä konkreettista valvontakäytäntöjen yhtenäistämiseksi on tehty?

EU:n lainsäädäntö sisältää useissa tapauksissa vaihtoehtoja ja harkintavallan käyttämahdollisuuksia, jotka tarjoavat valvontaviranomaisille hieman liikkumavaraa säädösten soveltamisessa. Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta sopi kansallisten valvontaviranomaisten kanssa, että vaihtoehtojen ja harkintavallan käyttöä tulisi yhtenäistää koko euroalueella. EKP antoi niitä koskevan asetuksen, ja aiheesta laadittiin myös ohjeet. Toinen tärkeä valvontakäytäntöjen yhtenäistämiskeino on valvojan arviointiprosessi eli SREP. Sen avulla varmistetaan, että kaikkia euroalueen pankkeja valvotaan samoilla menetelmillä ja niihin sovelletaan samoja standardeja. Vuonna 2016 valvojan arviointiprosessia hiottiin ja muokattiin edelleen. Pankkivalvonnan täydentävät pääomavaatimukset vastaavat nyt tarkemmin kunkin pankin riskiprofiilia.

Onko euroalueen pankeilla nyt siis tasapuoliset toimintaedellytykset?

Tässä tavoitteessa on edistytty huomattavasti. Joiltakin osin tarvitaan vielä parannuksia. Esimerkiksi sääntelyssä on jonkin verran eroja euroalueen eri maiden välillä. Osa pankkeja koskevista säännöksistä on muodoltaan EU:n direktiivejä, jotka jäsenvaltioiden on erikseen saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tästä syntyvä maakohtainen vaihtelu vähentää pankkivalvonnan tehokkuutta ja lisää sen kustannuksia. Jos todellista pankkiunionia halutaan edistää, sääntelyä on edelleen yhtenäistettävä. Yksi vaihtoehto olisi nojautua vähemmän direktiiveihin ja enemmän asetuksiin, koska asetuksia sovelletaan sellaisenaan kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Euroopan komission äskettäin tekemä säädösehdotus, jossa tarkistetaan yhteisen sääntökirjan keskeisiä näkökohtia, tarjoaa hyvän tilaisuuden yhtenäistää pankkien sääntelyä EU:ssa. Tämä tilaisuus meidän kannattaa hyödyntää. Olisi varmistettava, että lopullisessa säädöstekstissä pankkivalvonnalle tarjotaan kaikki tarvittavat välineet ja riittävästi joustoa tehtävänsä asianmukaiseen toteuttamiseen.

Koskevatko tasapuoliset toimintaedellytykset myös niitä pankkeja, jotka eivät ole EKP:n suorassa valvonnassa?

EKP:n suorassa valvonnassa on noin 130 euroalueen suurinta pankkia eli merkittävää laitosta. Vähemmän merkittävät laitokset, joita on noin 3 200, puolestaan ovat kansallisten toimivaltaisten viranomaisten suorassa valvonnassa. EKP osallistuu vähemmän merkittävien laitosten valvontaan välillisesti. Yhdessä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa tuemme yhtenäisten standardien luomista myös vähemmän merkittävien laitosten valvontaan. Vuonna 2016 kehitettiin useita tällaisia standardeja. Laajensimme vaihtoehtojen ja harkintavallan käyttöä koskevien ohjeiden alaa vähemmän merkittäviin laitoksiin, ja niitä koskevaa SREP-prosessia ollaan myös yhtenäistämässä. Vähemmän merkittävien laitosten kohdalla noudatetaan tietysti suhteellisuusperiaatetta, mikä tarkoittaa, että pienempien pankkien kohdalla valvonnan taso mukautetaan pankkien riskitasoon.

Mikä on eurooppalaisten pankkien tämänhetkinen tila?

Hyvä uutinen on, että pankkien häiriönsietokyky on viime vuosina kohentunut paljon, kun niiden pääomapuskurit ovat kasvaneet huomattavasti. Selvää kuitenkin on, että pankeilla on edelleen riskejä ja ongelmia. Pankkien on kyettävä tekemään voittoa vaikeassa talousympäristössä, hoitamaan järjestämättömät saamiset taseessaan sekä suojautumaan kyberrikollisuudelta ja muilta tietoteknisiltä riskeiltä. Tämän lisäksi niillä on edessään koko joukko muita kysymyksiä. Koveneeeko pankkisektorin ulkopuolelta tuleva kilpailu? Mihin suuntaan euroalueen talous kehittyy? Miten Brexit vaikuttaa euroalueen pankkeihin? Mihin suuntaan muut geopolittiset ongelmat kehittyvät? Pankkien toimintaympäristöä leimaavat riskit ja muutokset, ja niiden täytyy pystyä hallitsemaan riskejä ja sopeutumaan muutoksiin. Vain siten ne voivat säilyttää kannattavuutensa pitkällä aikavälillä.

Matala korkotaso ja vahvempi sääntely mainitaan usein pankkien erityishaasteina. Mikä on teidän näkemyksenne?

Korkotuotot muodostavat yli puolet euroalueen suurten pankkien kokonaistuotoista. Korkotaso on siis merkittävä kysymys ja sen alhaisuus todellinen ongelma. Pankkien korkoriskin tutkimista syvennetään vuonna 2017. Esimerkiksi tämän vuoden stressitesti on haavoittuvuusanalyysi, jossa keskitytään rahoitustoiminnan korkomuutosten vaikutuksiin. Pankkivalvonnan vaatimukset kuormittavat väistämättä valvonnan kohteena olevia laitoksia jonkin verran. Tässä kohden on kuitenkin syytä tarkastella asiaa laajemmin. Vahvemmat säännöt auttavat torjumaan talouskriisejä. Kuten olemme joutuneet näkemään, kriisit tulevat kalliiksi taloudelle, veronmaksajille ja viime kädessä pankeille itselleen. Tätä taustaa vasten olisi suotavaa, että kansainvälinen sääntelyuudistus toteutuisi suunnitelmien mukaisesti. Perääntyminen olisi nyt huonoin vaihtoehto. Rahoitussektori toimii yli valtioiden rajojen, ja niin täytyy toimia myös sen sääntelyn. Se on finanssikriisin tärkein opetus.

Miten pankkivalvonta käsittelee pankkien kohtaamia ongelmia?

Riskit ja ongelmat, joista edellä mainitsin, on otettu huomioon vuoden 2017 valvontaprioriteeteissa. Ensiksikin aiomme jatkaa pankkien liiketoimintamallien analysointia ja tutkia, mitkä tekijät edistävät pankkien kannattavuutta. Sen selvittämiseksi pankkivalvonnan yhteiset valvontaryhmät perehtyvät valvomiinsa pankkeihin erityisen huolellisesti. Arvioimme myös, miten esimerkiksi finanssiteknologia-alan kasvu ja Brexit mahdollisesti vaikuttavat euroalueen pankkien liiketoimintamalleihin. Viime kädessä uusien liiketoimintamallien määrittäminen ei tietenkään ole pankkivalvonnan tehtävä. Sen sijaan pankkivalvonta voi haastaa olemassa olevat mallit, ja niin se aikoo myös tehdä. Toinen prioriteettimme on riskienhallinta. Nykyisessä ympäristössä, jossa kannattavuus on heikentynyt ja likviditeettiä on runsaasti, pankit saattavat hakea parempia tuottoja suuririskisistä kohteista. Tästä näkökulmasta riskienhallinta on nyt tärkeämpää kuin koskaan. Kolmantena prioriteettina on luottoriski, joka liittyy ennen kaikkea järjestämättömiin saamisiin, kuten jo mainitsinkin.

Järjestämättömät saamiset olivat suuri ongelma vuonna 2016. Miltä tämänhetkinen tilanne vaikuttaa?

Pankit ja valvojat ovat todellakin saaneet jo paljon aikaan. Järjestämättömät saamiset ovat kuitenkin edelleen suuri ongelma. Ne ovat ikään kuin kuollutta painoa pankkien taseissa, sillä ne vähentävät voittoja ja rajoittavat pankkien lainanantokykyä. Laatimissamme ohjeissa neuvotaan pankeille, miten ne voivat käsitellä järjestämättömiä saamisia taseessaan. Niissä opastetaan johdonmukaiseen menettelyyn järjestämättömien saamisten tunnistamisessa, uudelleenjärjestelyssä, arvonalentumisten määrittämisessä ja raportoinnissa. Pankkeja, joiden taseessa järjestämättömien saamisten osuus on suuri, kannustetaan ensin määrittämään täsmällisesti tietyt vähennettävät kohteet ja toteuttamaan sitten tarvittavat toimet. Ohjeissa määritetyt parhaat käytännöt ovat samalla valvontaodotuksia. Yhteiset valvontaryhmät tekevät jo aktiivista yhteistyötä pankkien kanssa ja opastavat niitä ohjeiden toteuttamisessa. Ratkaisu järjestämättömien saamisten ongelmaan ei kuitenkaan ole yksinomaan pankkien ja valvontaviranomaisten käsissä. Myös eri maiden kansallisista lainsäädännöistä ja tuomioistuinkäytännöistä riippuu, miten nopeasti pankki voi selviytyä järjestämättömistä saamisistaan. Joissakin maissa lainsäädäntö saattaa olla hidasteena. Päättäjät voisivat siltä osin helpottaa pankkien toimintaa. Tuomioistuinkäytäntöä voitaisiin tehostaa ja vakuuksien saantia helpottaa. Voitaisiin myös luoda nopeita tuomioistuimen ulkopuolisia menettelyjä ja yhtenäistää verokannustimia.

Mainitsitte, että riskienhallinta on yksi yhteisen valvontamekanismin prioriteeteista vuonna 2017. Mihin se perustuu?

On selvää, että pankit tarvitsevat aina ja kaikkialla vakaata riskienhallintaa, sillä riskien ottaminen ja kohdentaminen kuuluu olennaisesti niiden liiketoimintaan. Vakaa riskienhallinta on kuitenkin monimutkaista, ja sen toteuttamiseen tarvitaan useita osatekijöitä. Ensiksi siihen vaaditaan toimintakulttuuria, jossa riskienhallintaa pidetään arvossa sen sijaan, että se nähtäisiin vain voittojen kartuttamisen esteenä. Rakenteelliselta kannalta vakaa riskienhallinta edellyttää vakaita hallinnollisia rakenteita. Päätöksiä tehtäessä on kuunneltava riskienhallinnasta vastaavien näkemyksiä. Kesäkuussa 2016 julkistimme asiaan liittyvän selvityksen tulokset, jotka osoittivat, että monilla pankeilla on tässä suhteessa parantamisen varaa. Vakaa riskienhallinta vaatii myös laadukkaita tietoaaineistoja. Siksi aiommekin vuonna 2017 arvioida, miten pankit noudattavat sovellettavia kansainvälisiä standardeja. Tähän liittyy myös jo aloitettu merkittävä hanke, jossa arvioidaan pankkien riskipainotettujen varojensa määrittämiseen käyttämiä sisäisiä malleja. Niillä on erityistä merkitystä siksi, että riskipainotetut varat ovat pääomavaatimusten laskennan perusta. Lisäksi aloitamme selvityksen, jossa kartoitetaan pankkien ulkoistamat toiminnot ja tutkitaan, miten näihin toimintoihin liittyviä riskejä hallinnoidaan.

Millainen on pitemmän aikavälin näkemyksenne eurooppalaisesta pankkivalvonnasta? Miten se hyödyttää sekä suurta yleisöä että pankkeja?

Pankkien kannalta valvonta on kuin vastapaino, jota tarvitaan vakauden ylläpitämiseksi. Pankit kiinnittävät huomiota tuottoihin ja valvojat riskeihin. Pankit huolehtivat kannattavuudesta ja valvojat vakaudesta. Pankkivalvojien tehtävänä on estää pankkeja ottamasta liian suuria riskejä ja siten torjua tulevia kriisejä. Pankkivalvojat suojelevat säästäjiä, sijoittajia, veronmaksajia ja koko taloutta. Yhteisen valvontamekanismin lisäetuna on yleiseurooppalainen näkökulma. Koska se tarkastelee tilannetta yli kansallisten rajojen, se pystyy huomaamaan riskit hyvissä ajoin ja voi estää niitä leviämästä maasta toiseen. Koska se toimii kansallisista eduista riippumatta, se voi toteuttaa tiukkaa ja tasapuolista valvontaa kaikille euroalueen pankeille. Näin se auttaa luomaan tasapuoliset toimintaedellytykset, jolloin kaikilla on samat mahdollisuudet ja samat velvollisuudet. Tältä perustalta aidosti eurooppalainen pankkisektori voi kasvaa ja edistää koko talouden etua.

1 Pankkivalvonta rahoitusvakauden edistäjänä

Vuonna 2016 euroalueen pankkien voitot pysyivät vakaina mutta alhaisina. Myös pankkien riskit ja haasteet olivat jokseenkin samat kuin vuonna 2015. Suurin riski liittyi pankkien liiketoimintamallien kestävyys- ja toiminnan kannattavuuteen. Muita riskejä olivat järjestämättömien saamisten runsaus sekä huomattavat geopoliittiset epävarmuustekijät, esimerkiksi Ison-Britannian Euroopan unionista eroamisen vaikutukset keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Yhteinen valvontamekanismi otti nämä seikat huomioon valvontaprioriteeteissaan.

Yhteinen valvontamekanismi jatkoi myös tärkeimmän valvontavälineensä eli valvojan arviointiprosessin (SREP) kehittämistä. Pankkien pääomavaatimuksissa onkin nyt otettu entistä tarkemmin huomioon niiden riskiprofiilit. Vuoden 2016 valvojan arviointiprosessin tulosten perusteella pääomavaatimukset pidettiin pääosin ennallaan.

Myös järjestämättömiin saamisiin liittyvä työ edistyi merkittävästi vuonna 2016. Syyskuussa julkaistiin luonnos pankeille annettaviksi järjestämättömien saamisten käsittelyohjeiksi ja käynnistettiin julkinen kuuleminen ohjelunoksesta. Ohjeissa esitetään suosituksia sekä parhaita käytäntöjä, joiden avulla pankit voivat tehokkaasti vähentää järjestämättömiä saamisiaan.

1.1 Luottolaitosten suurimmat riskit ja yleinen kannattavuus

1.1.1 Pankkisektorin suurimmat riskit ja valvontaprioriteetit

Euroalueen pankkisektorin suurimmat riskit eivät ole muuttuneet

Vuonna 2016 tunnistetut riskit ovat suurimmaksi osaksi ajankohtaisia myös vuonna 2017. Euroalueen pankkien liiketoimintaympäristölle on edelleen leimallista hidas talouskasvu. Talouden heikko kehitys vaikuttaa korkoihin ja talouden elpymiseen, ja se on **kaaviossa 1** esitettyjen euroalueen pankkisektorin suurimpien riskien taustatekijä.

Pitkään matalana pysynyt korkotaso tukee taloutta ja vähentää maksukyvyttömyyden riskiä. Samalla se kuitenkin vähentää pankkien korkotuloja, mikä heikentää kannattavuutta entisestään ja asettaa paineita pankkien liiketoimintamalleille.

Liiketoimintamallien kestävyys- ja heikkoon kannattavuuteen liittyvät riskit olivat euroalueen pankkisektorin keskeisiä huolenaiheita vuonna 2016.

Pankkien on vähennettävä järjestämättömiä saamisiaan

Toisena huolenaiheena monissa euroalueen pankeissa on **järjestämättömien saamisten suuri määrä**. Sen lisäksi, että järjestämättömät saamiset heikentävät kannattavuutta, ne myös asettavat pankit entistä alttiimmiksi markkinaodotusten muutosten vaikutuksille. Niinpä pankkien tulee laatia selkeä ja toteutuskelpoinen

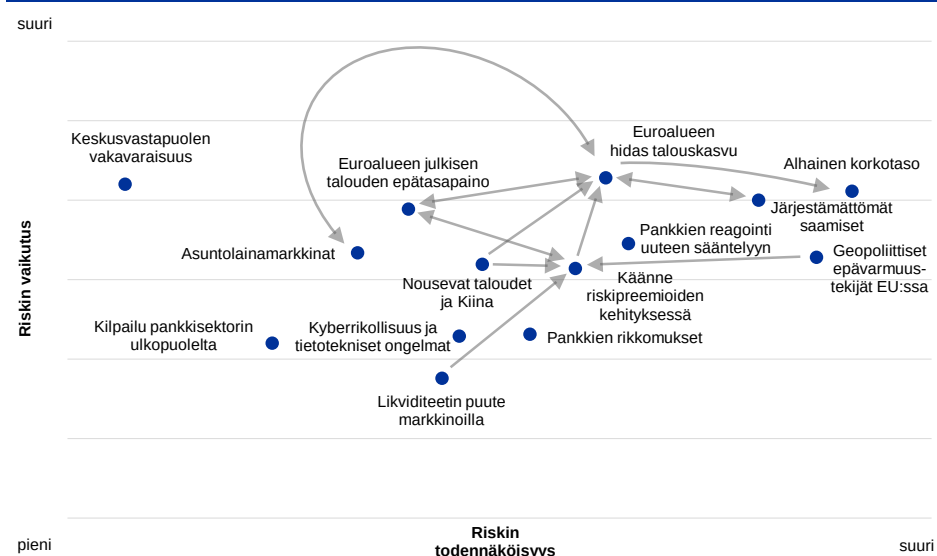
strategia taseessaan olevien järjestämättömien saamisten käsittelyä varten ja hallinnoitava järjestämättömien saamisten salkkuja aktiivisesti.

Brexit on geopolittinen riski pankeille

Geopoliittiset epävarmuustekijät ovat lisääntymässä. Etenkin Ison-Britannian EU-eroa koskevan **Brexit**-kansanäänestyksen yhteydessä EKP:n pankkivalvonta piti tiivistä yhteyttä pankkeihin, joihin Brexit vaikuttaisi eniten, jotta ne seuraisivat tilannetta ja riskejä tarkoin ja valmistautuisivat mahdollisiin seurauksiin. Tänä aikana pankkisektorilla ei havaittu huomattavia maksuvalmius- tai rahoitusriskejä eikä operatiivisia riskejä. Viimeaikainen poliittinen kehitys saattaa kuitenkin viivästyttää investointeja ja sitä kautta hidastaa talouskasvua.

Kaavio 1

Euroalueen pankkijärjestelmän riskikaavio

Lähde: EKP. Nuolet osoittavat mahdollisia riskien välittymiskanavia (vain tärkeimmät suorat vaikutukset on kuvattu). Järjestämättömät saamiset: tämä tekijä koskee vain niitä euroalueen pankkeja, joilla järjestämättömien saamisten osuus koko luottokannasta on suuri.

Tulevaa sääntelyä koskeva epävarmuus on niin ikään ongelma, vaikka itse sääntelyn edut – turvatumpi ja häiriönsietokyvyllään vahvempi rahoitusjärjestelmä – ovatkin kiistattomat. Basel III -uudistusten valmistuminen sekä **omia varoja ja hyväksyttäviä velkoja koskevan vähimmäisvaatimuksen** määrittäminen tulevat vähentämään sääntelyyn liittyviä epävarmuustekijöitä ja vakauttamaan pankkien toimintaympäristöä entisestään. Pankit ovat parhaillaan valmistautumassa myös vuoden 2018 alussa voimaan tulevan IFRS 9 -standardin käyttöönottoon. Tiukentuneiden vaatimusten noudattaminen ja samalla riittävän kannattavuuden ylläpitäminen voi vielä tuottaa vaikeuksia joillekin pankeille.

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta toteutti **Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) johdolla koko EU:n laajuisen stressitestin** euroalueen pankeille sekä **valvojan arviointiprosessiin sisältyvän stressitestin**.¹ Koko EU:n laajuiseen stressitestiin osallistui 37 suurta merkittäväksi luokiteltua laitosta, joiden varojen osuus

¹ Valvojan arviointiprosessiin sisältyvään stressitestiin osallistuivat ne merkittävät laitokset, jotka eivät osallistuneet koko EU:n laajuiseen stressitestiin. Näin varmistettiin kaikkien merkittävien laitosten yhtenäinen kohtelu.

euroalueen pankkijärjestelmän kokonaisvaroista oli noin 70 prosenttia. EPV julkaisi stressitestinsä tulokset 29. heinäkuuta 2016². Valvojan arviointiprosessiin sisältyvässä stressitestissä kohteena oli 56 muuta merkittävää laitosta euroalueella. Molemmissa stressitesteissä käytettiin pääosin samoja menetelmiä, joilla arvioitiin rahoituslaitosten häiriönsietokykyä markkinaolojen kehittyessä epäsuotuisasti. Testien tulokset otetaan huomioon valvojan arviointiprosessissa.

Stressitestin tulokset osoittivat seuraavaa.

- Pankkijärjestelmä kykenee nyt selviytymään vakavammista talouden häiriöistä kuin vuoden 2014 kattavan arvioinnin perusteella, ja pääoman määrä pysyy suunnilleen samana häiriötilanteen jälkeen.
- Perusskenaarion ja epäsuotuisan skenaarion välisessä vertailussa tärkeimmiksi riskitekijöiksi nousivat suuremmat luottotappiot, pienempi korkokate ja markkinariskipositivoiden suuremmat arvostustappiot.
- Pankit, joilla saamisten laatu oli heikompi ja järjestämättömien saamisten osuus suurempi, selvisivät keskimääräisesti huonommin sekä luottotappioihin että korkokatteeseen kohdistuvan vaikutuksen mukaan tarkasteltuna. Järjestämättömien saamisten osuuden vähentäminen on siis erittäin tärkeää.

Stressitestissä pankit toimittivat omat laskelmansa, ja niiden laadun varmisti noin 250 asiantuntijan ryhmä, jossa oli sekä EKP:n että kansallisten valvontaviranomaisten ja keskuspankkien edustajia. Huolellisessa laadunvarmistuksessa käytettiin hyväksi yhteisten valvontaryhmien pankkikohtaisia tietoja, pankkien keskinäistä vertailua, EKP:n omia laskelmia ja kansallisten valvontaviranomaisten asiantuntemusta.

² EPV julkaisi tarkemmat tiedot stressitestin tuloksista [verkkosivuillaan](#).

Kuvio 1

Valvontaprioriteetit vuosille 2016 ja 2017

Valvontaprioriteetit vuodelle 2016	Valvontaprioriteetit vuodelle 2017	Valvontatoimet ¹ vuonna 2017 ja sen jälkeen	Jatkuu vuonna 2018
Liiketoimintamallit ja kannattavuustekijät	 Liiketoimintamallit ja kannattavuustekijät	Selvitys pankkien liiketoimintamalleihin ja kannattavuuteen liittyvistä riskeistä	☐
		Brexit-valmistelut – vuoropuhelu pankkien kanssa	☒
		Kilpailu pankkisektorin ulkopuolelta / finanssitekniologia-alalta	☒
Luottoriski	 Luottoriski: erityisesti järjestämättömät saamiset ja riskikeskittymät	Yhtenäinen valvonta: järjestämättömät saamiset / lainanhoitojoukot (esim. kattava selvitys / paikalla tehtävät tarkastukset)	☒
		Selvitys IFRS 9 –tilinpäätösstandardista	☐
Pääoman riittävyys		Riskikeskittymien arviointi (esim. alusrahoitus, asuntolainamarkkinat)	☒
Riskienhallinta ja tietojen laatu	 Riskienhallinta	Selvitys Baselin pankkivalvontakomitean periaatteiden BCBS 239 noudattamisesta	☐
		Sisäisten mallien erityisarviointi	☒
		Luotto-, markkina- ja vastapuoliriskin mittaamisessa käytetyt mallit	☒
Maksuvalmius		Pankkien ICAAP ² - ja ILAAP ³ -menettelyjen kehittäminen ³	☒
		Selvitys ulkoistetuista toiminnoista	☒

¹ TRIM (Targeted Review of Internal Models)

² Luottolaitosten sisäiset pääoman riittävyyden arviointimenettelyt (Internal Capital Adequacy Assessment Process, ICAAP)

³ Luottolaitosten sisäiset likviditeetin riittävyyden arviointimenettelyt (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process, ILAAP)

Huom. Selvitykset on merkitty tummansinisellä reunaviivalla.

Stressitestin epäsuotuisan skenaarion määrällinen vaikutus on eräs pilarin 2 mukaiseen pääomaohjeistukseen (P2G) vaikuttava tekijä. Stressitestien laadullinen tulos puolestaan otetaan huomioon pilarin 2 mukaisia pääomavaatimuksia (P2R)³ määritettäessä. Stressitesti toi myös esiin euroalueen pankkien keskeisiä heikkouksia häiriötilanteessa ja täydensi siten jatkuvassa valvonnassa tehtyjä havaintoja. Testissä havaittiin esimerkiksi, että valtaosa luottotappioista aiheutuu vakuudettomista vähittäissaamisista ja yrityssaamisista. Luottotappioiden riskitekijäksi havaittiin myös lainananto tietyille alueille, esimerkiksi Latinalaisen Amerikan maihin sekä Keski- ja Itä-Eurooppaan.

Pankkivalvonnan painopistealueet määräytyvät yhteisen valvontamekanismin vuosittain julkistamien **valvontaprioriteettien** pohjalta. Valvontaprioriteetit perustuvat arvioon valvottavien pankkien keskeisistä riskeistä, ja niissä otetaan huomioon talous- ja sääntely-ympäristön sekä pankkivalvonnan uusin kehitys. Valvontaprioriteetit ovat keskeinen pankkivalvontatoimien koordinoinnin väline, jonka avulla valvontatoimet voidaan toteuttaa yhtenäisesti, tehokkaasti ja

³ Ks. myös osa 1.2.1.

suhteellisuusperiaatetta noudattaen. Näin edistetään toimintaedellytysten tasapuolisuutta ja valvontatoimien vaikuttavuutta (ks. [kuvio 1](#)).

1.1.2

Merkittävien laitosten voitot euroalueella pysyivät vakaina

5,8 %

Oman pääoman tuotto vuonna 2016

Merkittävien pankkien yleinen kannattavuus vuonna 2016

Tulokset vuoden 2016 ensimmäiseltä kolmelta neljännekseltä osoittivat merkittävien laitosten kannattavuuden pysyneen ennallaan.⁴ Keskimääräinen oman pääoman vuositason tuotto (laskettuna 101 merkittävän laitoksen edustavasta otoksesta) oli 5,8 prosenttia vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä eli hieman edellisvuotta pienempi (6,0 % vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä)⁵. Kyseessä ovat koostetiedot, joten on syytä muistaa, että niiden pohjana olevissa luvuissa on suurta vaihtelua.

Liiketoiminnan tuotot supistuivat vuonna 2016. Merkittävien laitosten yhteenlaskettu korkokate väheni 3 prosenttia siitä huolimatta, että lainakanta kasvoi hieman (+0,5 % vuositason tasolla) erityisesti yrityslainojen osalta (+2,8 %). Supistuminen keskittyi vuoden 2016 ensimmäiselle neljännekselle. Sen jälkeen korkotulot pysyivät vakaina. Myös palkkiotulot vähenivät (-2,8 prosenttia vuositason tasolla), mikä johtui pääosin varallisuudenhoitopalveluiden ja pääomamarkkinatoimintojen palkkioiden vähenemisestä vuoden 2016 ensimmäisillä kolmella neljänneksellä. Suuntaus on saattanut kääntyä vuoden viimeisellä neljänneksellä pääomamarkkinatoimintojen vilkastuttua uudelleen.

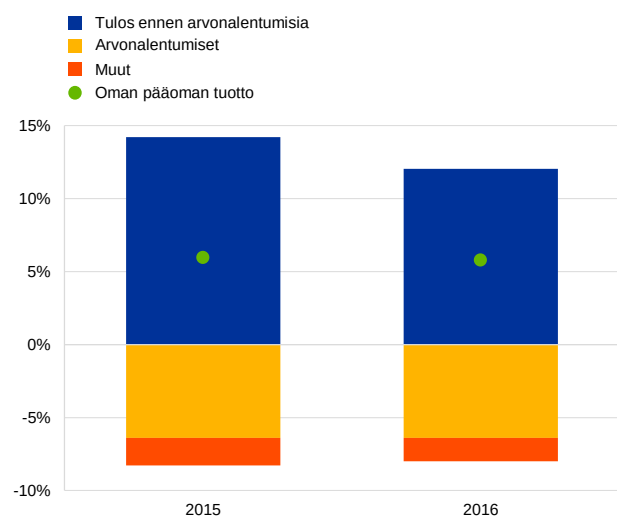
⁴ Tässä osassa vuoden 2016 tiedoilla tarkoitetaan vuoden 2016 kolmannen neljänneksen tietoja.

⁵ Oman pääoman tuotto oli 4,8 % vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä. Vuositasolle muunnetuissa luvuissa neljännen neljänneksen luvut ovat yleensä kolmannen neljänneksen lukuja pienemmät joidenkin erien kausivaihtelun vuoksi.

Kaavio 2

Oman pääoman tuotto pysyi vakaana vuonna 2016: liikevoiton vähenemistä tasoittivat pienemmät arvonalentumistappiot

(Kaikki arvot ovat painotettuja keskiarvoja prosentteina pääomasta)

Molempien vuosien luvut ovat kolmannen neljänneksen kumulatiivisia vuositason lukuja. Lähde: FINREP-tilinpäättäöraportointi (101 merkittävää laitosta, jotka raportoivat IFRS-standardin mukaiset tiedot korkeimmalla konsolidointitasolla).

Tuottojen vähenemisen negatiivista vaikutusta lievensi osaltaan toimintamenojen supistuminen (-1 %). Menojen supistuminen näkyi erityisen selvästi henkilöstökuluissa (-1,4 % vuositasona). Suuntaus jatkuu tulevillakin neljänneksillä, sillä monet euroalueen pankit ovat viime aikoina toteuttaneet uudelleenjärjestelyjä.

Makrotaloustilanteen koheneminen vaikutti positiivisesti arvonalentumistappioihin, joiden osuus oli nyt pienempi kuin vuonna 2015. Lainojen ja muiden rahoitusvarojen arvonalentumiset suhteessa omaan kokonaispääomaan olivat 4,4 % vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä (5,5 % vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä⁶). Positiiviset muutokset keskittyivät muutamaan maahan. Joissakin maissa luottotappiot olivat olleet historiallisen alhaisia jo aiemmin. Aiempi kokemus osoittaa, että pankit usein kirjaavat suurempia arvonalentumisia viimeisellä neljänneksellä, mikä saattaa vaikuttaa koko vuoden kannattavuuteen.

Satunnaiset tuotot tukivat pankkien kannattavuutta (3,4 % suhteessa omaan kokonaispääomaan

vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä). Kertaluonteiset voitot jäivät kuitenkin pienemmiksi kuin vuonna 2015, eivätkä ne välttämättä toistu tulevina neljänneksinä.

1.2 Valvontamallin toteutus

1.2.1 Valvojan arviointiprosessin menetelmien hiominen

Valvojan arviointiprosessin menetelmien parannusten ansiosta pankkien riskiprofiilien ja pääomavaatimusten välinen korrelaatio vahvistui

76 %
Pääomavaatimusten ja riskiprofiilien välinen korrelaatio

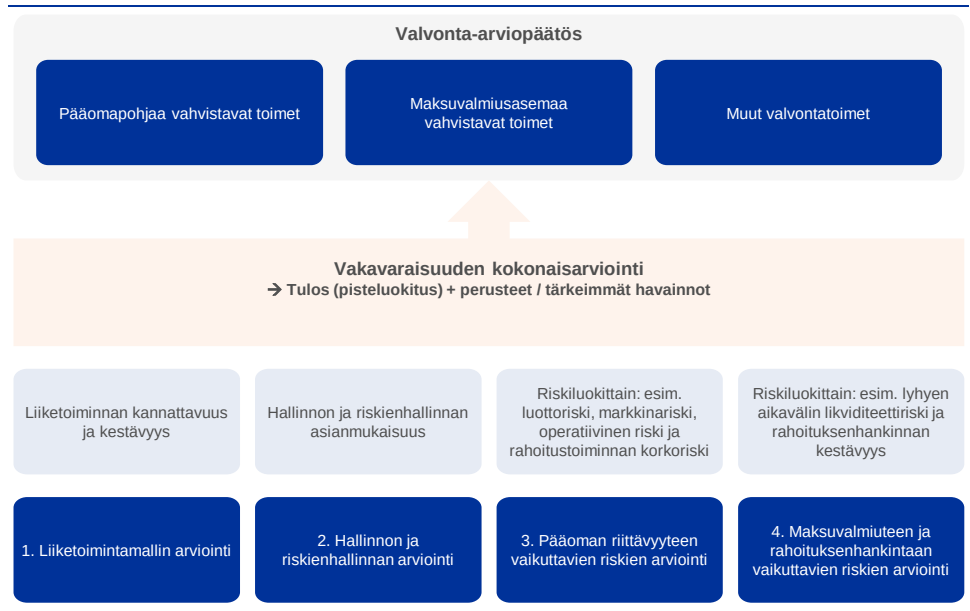
Vuonna 2016 valvojan arviointiprosessissa käytettiin jo toista kertaa yhteisiä menetelmiä euroalueen suurimpien pankkiryhmittymien arvioinnissa. Valvojan arviointiprosessin tavoitteena on entiseen tapaan varmistaa, että pankkijärjestelmä on vakavarainen, selviytyy häiriöistä ja pystyy kestävästi välittämään rahoitusta euroalueen taloudelle. Konkreettisia tuloksia toi jo vuoden 2015 valvontasyklissä toteutettu menetelmien yhtenäistäminen. Valvonta-arviopäätöksen pohjana olevia menetelmiä on kehitetty edelleen, ja pääomavaatimusten ja pankkien riskiprofiilien välinen korrelaatio on nyt vahvempi (vuonna 2015 valvojan arviointiprosessin jälkeen 68 %, vuonna 2016 puolestaan 76 %). Arviointiprosessissa käytettiin edelleen sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia tietoja ja tarvittaessa myös harkintaa selkeiden periaatteiden rajoissa. Lisäksi valvojan arviointiprosessin menetelmiä on täydennetty vuonna 2016 toteutetun EU:n laajuisen stressitestin tulosten pohjalta.

⁶ Vuoden 2015 viimeisen neljänneksen vastaava luku oli 5,8 %.

Kuviossa 2 esitetään yhteenveto valvojan arviointiprosessin menetelmistä. [Valvojan arviointiprosessin menetelmäkuvauksen](#) päivitetty versio julkaistiin joulukuussa 2016.

Kuvio 2

Valvojan arviointiprosessin menetelmät 2016

Valvojan arviointiprosessin keskeiset tiedot saadaan yhteisiltä valvontaryhmiltä, jotka arvioivat valvomiensa pankkien osalta seuraavat neljä osatekijää: **liiketoimintamalli, hallinto ja riskienhallinta, pääoman riittävyyteen vaikuttavat riskit** sekä **maksuvalmiuteen ja rahoituksen hankintaan vaikuttavat riskit**.

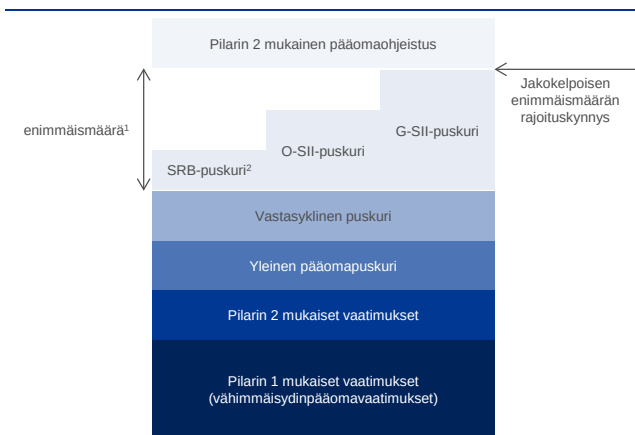
Valvojan arviointiprosessin menetelmiä kehitettiin vuonna 2016

Vuonna 2016 valvojan arviointiprosessin hallinnon ja riskienhallinnan osa-alueen arviointimenetelmiä kehitettiin edelleen. Kehitystyön perustana oli yhteisten valvontaryhmien edellisvuotinen laaja selvitys pankkien riskienhallinnasta ja riskinottohalusta ⁷.

⁷ Ks. osa 1.2.5.

Kuvio 3

Pilarin 2 mukainen pääomaohjeistus ei sisällä jakokelpoisen enimmäismäärän laskentaan.

1) Yleisin tapaus; yksilöllisiä laskelmia voi esiintyä sen mukaan, miten jäsenvaltio on saattanut vakavaraisuusdirektiivin artiklan 131 kohdan 15 osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2) Järjestelmäriskipuskuri.

Huom. Ei mittakaavassa.

EPV:n lausunto jakokelpoisesta enimmäismäärästä ja 1.7.2016 julkistettu lehdistötiedote.

Lisäksi otettiin käyttöön EPV:n heinäkuussa 2016 esittämä pilarin 2 mukainen pääomaohjeistus (P2G)⁸. Ohjeistus ei ole suoraan velvoittava, vaan täydentää pilarin 2 mukaisia pääomavaatimuksia (P2R). EKP kuitenkin odottaa pankkien noudattavan ohjeistusta velvoittavien pääomavaatimusten (vähimmäis- ja lisäpääomavaatimusten) ja yhteenlaskettujen puskurivaatimusten lisäksi (ks. [kuvio 3](#)). Koska pilarin 2 mukainen pääomaohjeistus on valvontaodotus, sitä ei sisällytetä vakavaraisuusdirektiivin artiklassa 141 määritettyyn jakokelpoisen enimmäismäärän (MDA) laskentaan ([vakavaraisuusdirektiivi](#)).

Pilarin 2 mukaisen pääomaohjeistuksen laadinnassa otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon seuraavat osatekijät: pääoman väheneminen [stressitestin](#) epäsuotuisassa skenaariossa, laitoksen yksilöllinen riskiprofiili ja sen haavoittuvuus epäsuotuisassa skenaariossa, laitoksen riskiprofiiliin muutokset stressitestin lähtötilanteen jälkeen sekä pankin

toimenpiteet riskiherkkyyden vähentämiseksi.

Vaikka pankkien odotetaan noudattavan pilarin 2 mukaista pääomaohjeistusta, sen noudattamatta jättäminen ei automaattisesti johda rajoituksiin. Jos pankki ei noudata pilarin 2 mukaista pääomaohjeistusta, EKP:n pankkivalvonta ottaa käyttöön pankin yksilölliseen tilanteeseen mukautetut korjaustoimet.

Valvojan arviointiprosessin mukainen ydinpääomavaatimus vuodelle 2017 pysyy ennallaan

Vuonna 2016 toteutetun valvojan arviointiprosessin tulosten perusteella ydinpääomavaatimukset vuodelle 2017 päätettiin pitää samalla tasolla. Jos mikään ei olennaisesti muutu, nykyiset pääomavaatimukset toimivat ohjenuorana tuleville vaatimuksille.⁹ Useissa yksittäistapauksissa valvojan arviointiprosessin ydinpääomavaatimusta tarkistettiin vastaamaan laitosten riskiprofiileissa tapahtuneita muutoksia. Vuoden 2016 valvojan arviointiprosessissa siirrettiin osa vuoden 2015 pilarin 2 mukaisista pääomavaatimuksista uuteen pilarin 2 mukaiseen pääomaohjeistukseen, ja yleisestä pääomapuskurista poistettiin vaiheittaisen käyttöönoton piiriin kuulumaton osa. Koska pilarin 2 mukainen pääomaohjeistus ei sisälly laskelmiin, jakokelpoisen enimmäismäärän keskimääräinen rajoituskyky pieneni 10,2 prosentista 8,3 prosenttiin.

Yksittäisten laitosten nimettyjä heikkouksia on pyritty korjaamaan paitsi pääomitustoimilla myös entistä enemmän kvalitatiivisilla toimilla. Niiden käyttö korreloi pankkien riskiprofiiliin kanssa: mitä suurempi riski, sitä todennäköisemmin kvalitatiivisia toimia käytetään.

⁸ EPV:n tiedote "Information update on the 2016 EU-wide stress test".

⁹ Pääomavaatimus tarkoittaa yhteisesti pilarin 1 ja pilarin 2 mukaisia vaatimuksia, yleistä pääomapuskuria ja pilarin 2 mukaista pääomaohjeistusta. Vaikka puskuria otetaan käyttöön vaiheittain, pankkien pääomien voidaan odottaa olevan pilarin 2 mukaiseen pääomaohjeistukseen nähden positiivisia.

Valvojan arviointiprosessi 2017 –
olennaisia muutoksia ei
odotettavissa

Valvojan arviointiprosessin menetelmiin ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia vuonna 2017. EKP:n pankkivalvonta jatkaa kuitenkin menetelmien kehitystyötä ennakoivan toimintatapsansa mukaisesti pankkitoiminnan riskien seurannan pitämiseksi riittävällä tasolla.

1.2.2

Menetelmätyö

Sisäisten mallien erityisarvioinnin
tavoitteet ja valmistelut on
täsmennetty

Vuonna 2016 sisäisiin malleihin liittyvä määrittelytyö keskittyi **sisäisten mallien erityisarviointiin**, joka aloitetaan vuonna 2017. Erityisarviointia varten toteutettiin seuraavat valmistelut:

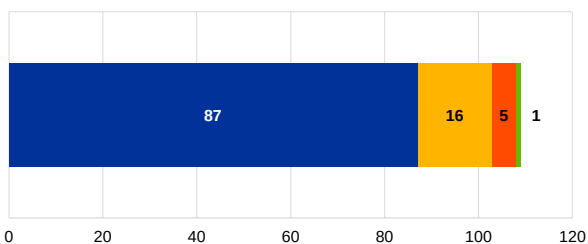
 109
sisäisten mallien
tarkastusta käynnistettiin
vuonna 2016

- valittiin riskiperusteisesti edustava joukko malleja, joille toteutetaan paikalla tehtävä tarkastus
- laadittiin tiettyjen riskilajien valvontaopas ja määritettiin niiden validointimenetelmät¹⁰
- laadittiin organisatoriset määräykset, joilla varaudutaan sisäisiä malleja koskevien paikalla tehtävien tarkastusten määrän kasvuun tulevana vuosina
- tiedotettiin merkittävälle laitoksille säännöllisesti hankkeen etenemisestä
- toteutettiin useita tiedonkeruuhankkeita, joiden kautta merkittävät laitokset osallistuivat valmisteluvaiheeseen.

Kaavio 3

Useimmissa sisäisten mallien tarkastuksissa
vuonna 2016 keskityttiin luottoriskiiin

■ Luottoriski
■ Markkinariski
■ Vastapuoliriski ja vastuun arvonnoikauriski
■ Operatiivinen riski

Viimeisen vuoden aikana merkittävässä laitoksissa käynnistettiin 109 sisäisten mallien tarkastusta, ja EKP antoi 88 sisäisiä malleja koskevaa päätöstä. Jatkossa tarkastusten määrä tulee todennäköisesti vielä kasvamaan.

Sisäisten mallien **arviointikäytäntöjen yhtenäistäminen** on myös edennyt. EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten asiantuntijat edustivat yhteistä valvontamekanismia eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla sisäisiä malleja koskevien kysymysten yhteydessä ja osallistuivat esimerkiksi EPV:n toteuttamaan sisäisten mallien vertailuun.

1.2.3

Luottoriski: järjestämättömiin saamisiin liittyvä työ

Järjestämättömien saamisten
määrä on kasvanut huomattavasti
vuodesta 2008

Järjestämättömät saamiset ovat pankeille huomattava ongelma. Niiden määrä on lisääntynyt huomattavasti vuoden 2008 jälkeen erityisesti niissä jäsenvaltioissa,

¹⁰ Opas julkaistiin 28. helmikuuta 2017.

joissa on viime vuosina toteutettu laajoja talouden sopeuttamistoimia. Runsas järjestämättömien saamisten määrä taseessa heikentää pankkien kannattavuutta ja niiden kykyä tarjota taloudelle uutta rahoitusta.

6,49 %

Merkittävien laitosten järjestämättömien saamisten bruttomääräinen osuus niiden lainakannasta (painotettuna keskiarvona)

54 miljardia euroa

Järjestämättömien saamisten kannan väheneminen vuodesta 2015 vuoteen 2016 (Q3)

EKP tarjoaa pankeille tukea, jotta vanhat järjestämättömät saamiset voidaan hoitaa ja jotta uusia ei kerry

Merkittävien laitosten järjestämättömien saamisten bruttomääräinen osuus niiden lainakannasta (painotettuna keskiarvona) oli vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä 6,49 prosenttia. Ensimmäisellä neljänneksellä vastaava luku oli 6,85 prosenttia ja vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä 7,31 prosenttia. Yhteenlaskettujen tietojen mukaan merkittävien laitosten järjestämättömien saamisten kanta väheni 54 miljardia euroa vuoden 2015 kolmannelta neljänneksestä vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Pelkästään vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä määrä väheni 15,59 miljardia. Järjestämättömien saamisten kanta vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä oli yhteensä 921 miljardia euroa.¹¹

EKP on tukenut järjestämättömien saamisten hoitamista käymällä jatkuvaa valvontadialogia asianosaisten pankkien kanssa vuoden 2014 kattavasta arvioinnista alkaen.

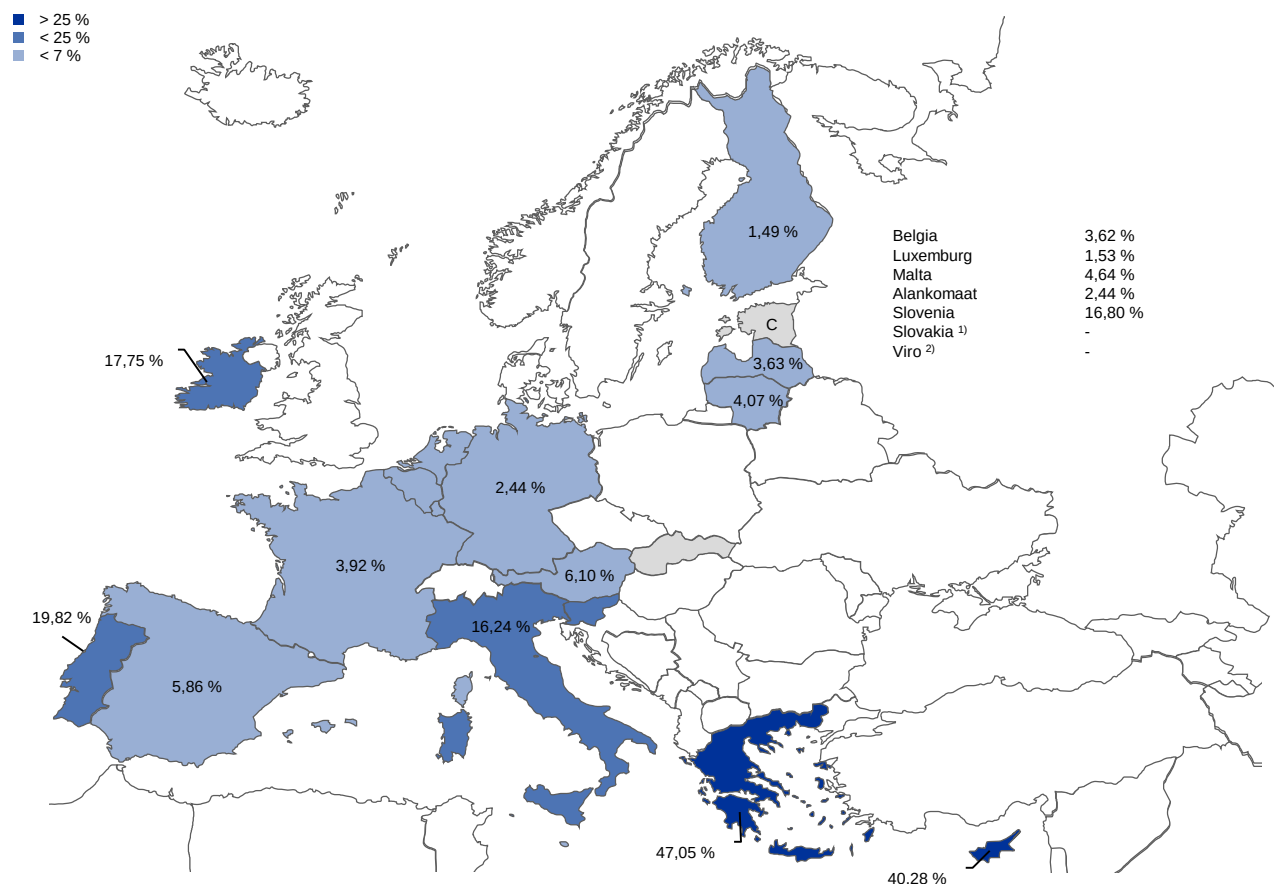
Yhteinen valvontamekanismi perusti heinäkuussa 2015 erillisen työryhmän, jotta järjestämättömien saamisten ongelmaan voidaan puuttua määrätietoisesti ja tehokkaasti. Työryhmään kuuluu sekä kansallisten valvontaviranomaisten että EKP:n edustajia, ja sen puheenjohtajana toimii Irlannin keskuspankin varapääjohtaja Sharon Donnery. Työryhmän tavoitteena on kehittää ja toteuttaa yhtenäinen valvontakäytäntö laitoksille, joiden taseessa on runsaasti järjestämättömiä saamisia.

EKP julkaisi työryhmän työn pohjalta luonnoksen **ohjeiksi järjestämättömien saamisten käsittelystä**, johon pyydettiin kommentteja 12.9.–15.11.2016. Julkinen kuulemistilaisuus järjestettiin 7. marraskuuta. Ohjelunnohukseen esitettiin yli 700 kommenttia, jotka työryhmä arvioi kuulemisprosessin aikana. Lopulliset ohjeet julkaistiin maaliskuussa 2017. Ohjeet ovat merkittävä edistysaskel järjestämättömien saamisten vähentämiseksi.

¹¹ Tiedot liittyvät korkeimmalla konsolidointitasolla oleviin merkittävien laitoksiin, joilta on saatavana yleisen raportoinnin (COREP) ja tilinpäätösraportoinnin (FINREP) tiedot. Pankkien määrä eri jaksoilla saattaa vaihdella, sillä merkittävien laitosten luettelo voi muuttua ja FINREP-raportointivaatimukset voivat laajeta koskemaan uusia pankkeja. Pankkien määrä oli 102 vuoden 2015 toisella neljänneksellä ja 123 vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä (FINREP-raportointivaatimusten laajeneminen). Vuoden 2016 toisella neljänneksellä pankkien määrä oli 124 (muutoksia merkittävien laitosten luettelossa ja FINREP-raportointivaatimuksissa). Jatkossa yhteisöjen määrän eri raportointijaksoilla odotetaan vakiintuvan, ja muutoksia aiheutuu vain merkittävien laitosten luettelon päivittämisestä EKP:n pankkivalvonnan vuosittaisen arvioinnin jälkeen.

Kuvio 4

Järjestämättömien saamisten osuus euroalueen maissa

Lähde: EKP.

Huom. Vuoden 2016 kolmannen neljänneksen tiedot korkeimmalla konsolidointitasolla olevilta merkittäviltä laitoksilta, joilta on saatavana yleisen raportoinnin (COREP) ja tilinpäätösraportoinnin (FINREP) tiedot.

1) Slovakiassa ei ole korkeimmalla konsolidointitasolla olevia merkittäviä laitoksia.

2) Tieto on poistettu luottamuksellisuussyistä otoksen pienyyden vuoksi.

Ohjeissa käydään läpi tärkeimmät järjestämättömiä saamisia koskevaan strategiaan sekä saamisten käsittelyn järjestämiseen ja hallinnointiin liittyvät näkökohdat menestyksekkään uudelleenjärjestelyn kannalta. Kuten aiemmin tässä osassa kerrottiin, ohjeissa esitetään suosituksia sekä parhaita käytäntöjä, joita EKP:n pankkivalvonta odottaa pankkien jatkossa noudattavan. Niitä ovat esimerkiksi seuraavat.

- Pankkien, joiden taseessa on runsaasti järjestämättömiä saamisia, tulisi kehittää selkeä strategia ja nivoa se yhteen liiketoimintasuunnitelman ja riskienhallinnan kanssa, jotta järjestämättömien saamisten hallinnointi ja vähentäminen voidaan toteuttaa tehokkaasti, uskottavasti ja nopeasti. Strategiassa tulisi myös asettaa salkkukohtaiset määrälliset tavoitteet ja niiden yksityiskohtainen toteutussuunnitelma.
- Pankkien tulisi huolehtia järjestämättömien saamisten tehokkaan hallinnoinnin ja käsittelyn järjestämisestä. Siihen tarvitaan johdon tiivistä osallistumista,

erillisten järjestämättömien saamisten käsittelyä hoitavien yksiköiden perustamista sekä selkeiden käsittelyperiaatteiden määrittämistä.

- Pankkien tulisi käyttää järjestämättömäksi kirjaamisessa sekä arvonalentumisten laskennassa ja luottotappioiden kirjaamisessa yhdenmukaisia menetelmiä, jotka noudattavat kansainvälisiä suosituksia ja parhaita käytäntöjä.
- Järjestämättömistä saamisista raportointia tulisi tehostaa markkinoiden luottamuksen lisäämiseksi.

Yhteiset valvontaryhmät ovat aloittaneet valvottavien pankkien aktiivisen tukemisen ohjeiden toteuttamisessa.

Järjestämättömien saamisten tehokas vähentäminen vaatii valvontatoimien lisäksi myös lainsäädännöllisiä ja institutionaalisia uudistuksia

Järjestämättömien saamisten ongelmaan puuttuminen kuuluu EKP:n pankkivalvonnan keskeisiin valvontaprioriteetteihin. Ongelman ratkaisu ei kuitenkaan ole yksinomaan pankkivalvonnan ja pankkien käsissä, vaan siihen vaaditaan monien eri osapuolien toimia. Koko EU:n laajuudella ja kansallisella tasolla tarvitaan sekä sääntelykäytäntöjen että -periaatteiden muutoksia, jotta esteet järjestämättömien saamisten hoitamisen ja ongelmasaamisia koskevan uudelleenjärjestelyn toteuttamisen tieltä voidaan poistaa.

EKP:n pankkivalvonta toteutti yhdessä kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa järjestämättömiä saamia koskevan **kansallisten valvontakäytäntöjen ja lainsäädäntöjen kartoituksen** kahdeksassa euroalueen maassa. Muitakin euroalueen maita käsittelevä loppuraportti julkaistaan vuoden 2017 aikana. Jotkin maat ovat aktiivisesti toteuttaneet koordinoituja toimia valvonnassa, tuomioistuinkäytännössä ja muilla osa-alueilla. Joillakin mailla taas on kehittämisen varaa lainsäädännössä ja tuomioistuinkäytännössä järjestämättömien saamisten ongelman ratkaisun nopeuttamiseksi. Myös järjestämättömien saamisten jälkimarkkinoita olisi kehitettävä ongelmaluottojen myynnin helpottamiseksi. Lisäksi on tarpeen tukea järjestämättömien saamisten hoitoon tarkoitettujen palveluiden kehittämistä, parantaa tietojen laatua ja saatavuutta sekä poistaa verotuksellisia ja lainsäädännöllisiä esteitä velkojen uudelleenjärjestelyn tieltä.

1.2.4 Paikalla tehtävät tarkastukset

Paikalla tehtävät tarkastukset: toinen kierros

 185
paikalla tehtyä
tarkastusta hyväksyttiin
vuonna 2016

Paikalla tehtävien tarkastusten toinen kierros sisältyi joulukuussa 2016 hyväksytyyn vuoden 2016 valvontaohjelmia koskevaan yleissuunnitelmaan. Heinäkuussa 2016 tehdyn puolivuotissuunnitelman yhteydessä peruutettiin joitakin paikalla tehtäviä tarkastuksia ja hyväksyttiin uusia tarkastuksia toteutettaviksi vuoden jälkipuoliskolla. Vuodelle 2016 hyväksyttiin kaikkiaan 185 paikalla tehtävää tarkastusta.

Paikalla tehtävien tarkastusten suunnittelua kehitettiin vuonna 2016

Paikalla tehtävien tarkastusten kehittämiseksi toteutettiin seuraavat strategiset toimet, joita käytettiin myös vuoden 2017 suunnittelussa. Riskiperusteista

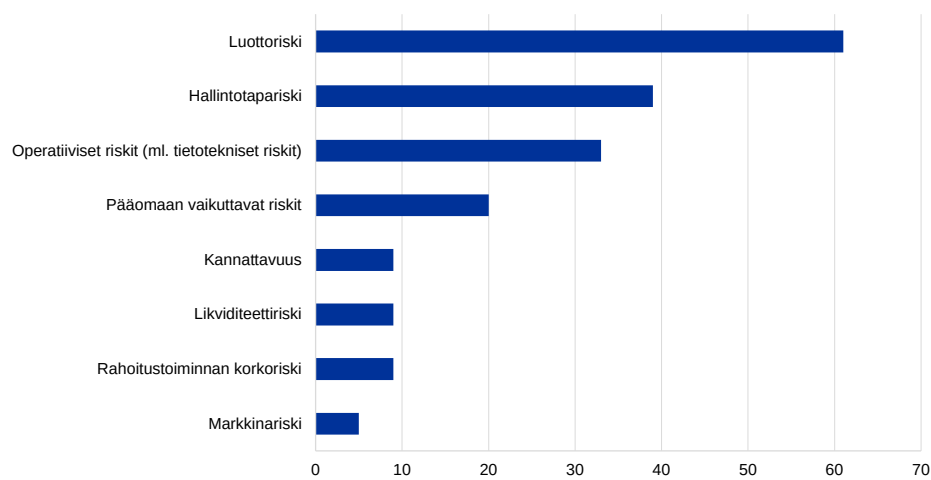
lähestymistapaa strukturoitiin määrittämällä **valvonnan tavoitetaso** eli suuntaa-antava laitos- ja aihekohtainen tarkastusten määrä kolmen vuoden jaksolle.

Puutteiden seuranta auttaa tunnistamaan tarkastuksesta syrjään jääneitä seikkoja tai poikkeavuuksia, joihin on vielä syytä puuttua. Lisäksi tarkastusten kestoja lyhennettiin niiden tulosten käsittelyyn kuluvan ajan optimoimiseksi.

Kaavio 4

Paikalla tehtävät tarkastukset keskittyivät lähinnä luottoriskiin, hallintotapariskeihin ja operatiivisiin riskeihin

Tarkastusten määrä tärkeimmissä riskiluokissa

Pankeissa tehtävät tarkastukset suunnitellaan ja niihin käytettävät henkilöstöresurssit päätetään tiiviissä yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa, sillä valtaosa tarkastusryhmien päälliköistä ja muista jäsenistä on kansallisten valvontaviranomaisten edustajia. Vuoden 2016 lopussa 90 prosenttia tarkastusryhmien päälliköistä (167 henkilöä) oli kansallisten viranomaisten edustajia ja 10 prosenttia EKP:n pankkivalvonnan edustajia.

Taulukko 1

Tarkastusryhmien päällikön edustama organisaatio

Hyväksytyt paikalla tehtävät tarkastukset yhteensä	EKP		Kansallinen valvontaviranomainen (muusta kuin pankin kotimaasta)		Kansallinen valvontaviranomainen (pankin kotimaasta)	
185	18	9,73 %	17	9,19 %	150	81,08 %

EKP:n pankkivalvontaa edustavan tarkastusryhmän päällikön johdolla toteutettiin 18 tarkastusta euroalueen eri maissa. Tarkastusten tärkeimpänä painopisteenä oli luottoriski ja seuraavana pääomavaatimukset.

Tarkastusryhmän kokoaminen eri maista tulevista jäsenistä on nyt entistä helpompaa, kun kaikilla kansallisilla valvontaviranomaisilla on pääsy yhteiseen työkaluun. Siinä on luettelo tulevista tarkastuksista, joissa **eri maista koottua**

työryhmää¹² voidaan käyttää, ja valvontaviranomaiset voivat kirjata halukkuutensa tarkastusryhmään osallistumiseen tai sen johtamiseen.

Eri maista koottuja työryhmiä käytettiin yhteensä 74 tarkastuksessa, mikä oli 40 prosenttia¹³ kaikista paikalla tehtävistä tarkastuksista.

Taulukko 2

Eri maista koottujen työryhmien koostumus

Hyväksytyt paikalla tehtävät tarkastukset yhteensä	EKP:n ja kansallisen valvontaviranomaisen edustajia		Usean kansallisen valvontaviranomaisen edustajia		Yhteisen valvontaryhmän jäseniä ja EKP:n ja/tai kansallisen valvontaviranomaisen edustajia	
185	20	10,81 %	27	14,59 %	27	14,59 %

Kansallisten valvontaviranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön varmistamiseksi kaikissa paikalla tehtäviin tarkastuksiin liittyvissä asioissa vuonna 2016 järjestettiin kymmenen erillistä verkostotapaamista. Lisäksi yksittäisten kansallisten valvontaviranomaisten kanssa järjestettiin yhteensä 15 kahdenvälistä tapaamista. Tarkastusryhmien päälliköille järjestettiin seminaareja ja työpajoja, joiden tarkoitus on edistää yhteisten käytäntöjen soveltamista paikalla tehtävissä tarkastuksissa koko yhteisessä valvontamekanismissa. Valvontayhteisölle on perustettu erillinen verkkosivusto, jonka kautta kaikki EKP:n sisäiset osapuolet ja koko yhteisen valvontamekanismin toimijat voivat pitää yhteyttä.

Jatkuva seuranta

Pankeissa tehtävistä tarkastuksista vastaava toimisto EKP:ssä käy valmisteluvaiheessa läpi yhteisen valvontaryhmän laatiman tarkastussuunnitelman, jossa esitetään tarkastuksen tavoitteet. Lisäksi toimisto seuraa tarkastuksen etenemistä ja toteuttaa kaikkien tarkastusraporttien laadunvarmistuksen menetelmien yhtenäisen soveltamisen takaamiseksi.

Pankeissa tehtävistä tarkastuksista vastaavan toimiston lähestymistapa on riskiperusteinen. Resursseja on varattu erityisesti kriittisten paikalla tehtävien tarkastusten seurantaan. Näin varmistetaan, että valvontaelin on hyvissä ajoin varautunut tarkastukseen, jonka tulos saattaa antaa aiheutta erityisharkintaan. EKP ja kansalliset valvontaviranomaiset toteuttavat kaikki toimet tiiviissä yhteistyössä keskinäisen ymmärryksen ja yhteisen toimintakulttuurin edistämiseksi.

¹² Työryhmä, jonka jäsenistä vähintään yksi on muun kuin pankin perustamiseen kansalainen.

¹³ Mukaan luettuna yhteisten valvontaryhmien osallistuminen paikalla tehtäviin tarkastuksiin.

Menetelmätyö

Paikalla tehtäviin tarkastuksiin liittyviä menetelmiä käyttävät kaikki yhteisen valvontamekanismin pankkivalvojat, ja niitä kehitetään ja päivitetään jatkuvasti. Vuonna 2016 toteutetulla **luottoriskiä koskevien menetelmien** tarkistuksella pyrittiin tarjoamaan tarkastusryhmien päälliköille käytännön ohjeita luottoasiakaskohtaisen arvioinnin toteuttamisesta. Päivitetyt menetelmät sisältävät

- yleisesti käytettyjä riskien määritystekniikoita sekä ohjeet aineiston vähimmäiskoosta
- luottoriskien luokitteluohjeet
- yksittäisten ja ryhmäkohtaisten arvonalentumisten laskentatekniikoita
- vakuuksien arvostamisohjeet.

Tietotekniikkariskejä koskevat menetelmät tarkistettiin niin ikään, ja niissä otettiin huomioon uudet valvontaprioriteetit, esimerkiksi kyberriski ja tietojen laatuun liittyvät riskit. Selvityksen yhteydessä on otettu huomioon myös Baselin pankkivalvontakomitean riskitietojen koontivalmiuksia ja riskien raportointia koskevissa ohjeissa esitetyt periaatteet (BCBS 239).

Kahdessa menetelmiä käsittelevässä työryhmässä keskitytään kahteen erityiskysymykseen. Laaja-alaisessa alusrahoitussalkkujen arvioinnissa analysoidaan ja vertaillaan salkkujen laatua ja tärkeimpien merkittävien laitosten riskienhallinnan periaatteita. Tietotekniikkariskien arviointimenetelmien kehittämistyössä puolestaan pyritään vahvistamaan erityisesti kyberriskiin liittyviä parhaita valvontakäytäntöjä.

Työn alla on myös opas, jossa selostetaan, mitä paikalla tehtävässä tarkastuksessa tapahtuu. Oppaan tarkoitus on tarjota tarkastettaville pankeille hyödyllistä taustatietoa.

1.2.5 Selvitystyö

Liiketoimintamallit ja kannattavuustekijät

Yhteinen valvontamekanismi käynnisti vuonna 2016 selvityksen, jossa arvioidaan perusteellisesti useimpien merkittävien laitosten liiketoimintamallit ja kannattavuustekijät.

Pankkien liiketoimintamallit ja kannattavuustekijät ovat edelleen pankkivalvonnan painopisteenä

Pankkien liiketoimintamallit ja kannattavuustekijät ovat edelleen yksi pankkivalvonnan keskeisistä painopisteistä. Kannattavat pankit pystyvät luomaan pääomaa kasvun kautta, joten ne voivat kohtuullisella riskinotolla ylläpitää lainanantoaan varten riittäviä pääomapuskureita. Nykyisessä ympäristössä euroalueen pankkien kannattavuuden ainoat uhat eivät kuitenkaan ole vain matala korkotaso ja suuret arvonalentumistappiot (ks. osa 1.1). Kannattavuutta uhkaavat

myös rakenteelliset tekijät, kuten joidenkin markkinoiden ylikapasiteetti, koventunut kilpailu muiden rahoituslaitosten kuin pankkien taholta, digitaalisten palveluiden asiakaskäytännön kasvu sekä sääntelyn uudet vaatimukset.

Selvityksessä tarkastellaan pankkien kannattavuustekijöitä laitoskohtaisesti, ja mukaan on otettu kaikki liiketoimintamallit. Kaksivuotisella selvityksellä on useita tavoitteita. Siinä arvioidaan pankkien kykyä lieventää liiketoimintamalliensa heikkouksia ja seurataan, miten heikentynyt kannattavuus vaikuttaa pankkien toimintatapoihin. Selvityksessä kootaan yhteisten valvontaryhmien näkemyksiä ja hankitaan näin syventäviä tietoja laaja-alaisen selvitysten pohjaksi sekä yhtenäistetään seurantakäytäntöjä.

Selvityksen ensimmäisenä vuonna keskityttiin syventämään yhteisen valvontamekanismin käyttämiä pankkien liiketoimintamallien ja kannattavuuden arviointivälineitä monin eri tavoin. Pankkien keskinäisen vertailun helpottamiseksi parannettiin merkittävien laitosten **liiketoimintamallien luokittelua**. Luokittelu täydentää muita vertailukriteereitä, joita ovat esimerkiksi yrityksen koko, riskiluokitus ja maantieteellinen alue. Lisäksi on kehitetty useita kannattavuuden vertailuvälineitä, joita yhteiset valvontaryhmät voivat käyttää tietyn pankin kannattavuutta arvioidessaan.

EKP:n pankkivalvonta on myös toteuttanut **tiedonkeruun pankkien tulosennusteista ja niiden taustaolettamuksista**. Tiedonkeruu osoitti, että pankkien tulokehitykseen kohdistuu edelleen paineita lyhyellä aikavälillä. Tärkein syy tähän on matala korkotaso, joka pienentää korkokatetta. Vaikuttavana tekijänä on myös entistä vähäisempi lainakannan kasvu, joka on jäänyt jälkeen pankkien odotuksista. Tiedonkeruu uusitaan tänä vuonna.

Lisäksi EKP:n pankkivalvonta on laatinut yksityiskohtaiset **yritystason kannattavuusanalyysin ohjeet yhteisille valvontaryhmille** vuodelle 2017. Ohjeissa käsitellään useita pankkien kannattavuuteen liittyviä näkökohtia, kuten pankkien kykyä luoda tuottoa ja suuntautua voitollisiin liiketoimintoihin. Pankkivalvonnan ja pankkien kahdenvälisillä keskusteluilla pyritään varmistamaan, että kaikkien merkittävien laitosten liiketoimintamallit ja kannattavuustekijät saadaan perusteellisesti arvioitua vuonna 2017 valmistuvan selvitystyön aikana. Selvityksen mitoituksessa noudatetaan suhteellisuusperiaatetta eli otetaan huomioon kunkin laitoksen koko ja rakenteen monimutkaisuus.

Yhteisten valvontaryhmien toteuttaman perusteellisen selvityksen tulokset otetaan huomioon vuoden 2018 valvojan arviointiprosessissa sekä valvontatason ja -toimien määrittämisessä yksittäisille laitoksille. Tulosten perusteella voidaan myös jatkossa vertailla vastaavien laitosten käytäntöjä.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi

EKP:n pankkivalvonta toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 kaksivuotisen selvityksen, jossa tutkitaan, miten pankit toteuttavat uutta IFRS 9 -tilinpäätösstandardia ja erityisesti siihen sisältyvää **uutta arvonalentumismallia**. Selvityksessä arvioidaan

myös, ottavatko pankit huomioon Baselin pankkivalvontakomitean luottoriskiä ja odotettujen luottotappioiden laskentaa koskevissa ohjeissa esitetyt periaatteet. Kyseiset periaatteet sisältyvät EPV:n ohjeluonnosta koskevaan kuulemisasiakirjaan (Consultation paper – Draft Guidelines on credit institutions' credit risk management practices and accounting for expected credit losses, EBA/CP/2016/10).

EKP:n pankkivalvonnan selvityksen piiriin kuuluvat kaikki IFRS-tilinpäätösstandardeja käyttävät merkittävät laitokset. Pää tavoitteina on selvittää laitosten valmistautumista IFRS 9 -standardin käyttöönottoon, arvioida käyttöönoton mahdollista vaikutusta laitosten luottotappiovarauksia koskeviin käytäntöihin sekä edistää standardin laadukasta toteuttamista laitoksissa.

Tähän liittyen EKP:n pankkivalvonta kehitti myös sisäisen **valvonta-arvioissa käytettävän menetelmän**. Menetelmä on luotu laitosten, tilintarkastajien ja asiantuntijoiden kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta, ja siinä on otettu huomioon sääntelyn kehitys, uusimmat parhaat käytännöt ja toteutuksen ongelmat. Lisäksi järjestettiin yhdessä johtavien tilintarkastusasiantuntijoiden kanssa IFRS 9 -standardiin ja arviointimenetelmään liittyvä koulutus noin 250 pankkivalvojalle.

Menetelmää käytettiin hyväksi selvityksessä, joka toteutettiin EPV:n kyselytutkimuksen¹⁴ yhteydessä yli sadassa merkittävässä laitoksessa joulukuussa 2016. Yhteiset valvontaryhmät selvittivät pankkien valmistautumista standardin käyttöönottoon ja sitä koskevia käytäntöjä. Jatkossa on tarkoitus toteuttaa EPV:n kyselytutkimuksen tulosten pohjalta laaja-alaisempi pankkien keskinäinen vertailu. IFRS 9 -standardia koskevan selvityksen tulokset auttavat edistämään standardin ja sen luottotappiovarauksia koskevien menettelytapojen asianmukaista ja yhtenäistä soveltamista 1.1.2018 mennessä, jolloin IFRS 9 -standardi tulee voimaan.

Riskitietojen koonti ja riskien raportointi

Järkevän riskienhallinnan perustana ovat tietojen laadun varmistaminen koko yrityksessä, tehokas riskitietojen koonti sekä sisäiset raportointikäytännöt. Finanssikriisin tärkeimpiä opetuksia oli kuitenkin se, että osa pankeista ei kyennyt tunnistamaan riskejä täysimääräisesti. Syynä olivat riskitietojen ja niiden koontikäytäntöjen puutteet, jotka haittasivat huomattavasti pankkien kykyä tehdä nopeita päätöksiä. Tästä aiheutui kauaskantoisia seurauksia sekä kyseisille pankeille että koko rahoitussektorille.

Yhdeksi vuoden 2016 valvontaprioriteeteista nostettiin selvitys, jonka tavoitteena oli arvioida riskitietojen koonnin ja riskien raportoinnin sekä niihin liittyvän tietoteknisen infrastruktuurin tehokkuutta. Selvitys laadittiin pääosin **Baselin pankkivalvontakomitean riskitietojen koontivalmiuksia ja riskien raportointia koskevissa ohjeissa** esitettyjen periaatteiden (BCBS 239) pohjalta.

¹⁴ EPV:n lehdistötiedote: "EBA launches second impact assessment of IFRS 9 on EU banks".

EKP:n pankkivalvonta käynnisti selvityksen alkuvuodesta 2016 osalle suorassa valvonnassaan olevista pankeista. Selvityksen kohteeksi valitut pankit jakautuivat kahteen ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuului pankkeja, jotka olivat mukana Baselin pankkivalvontakomitean vuosina 2013 ja 2014 järjestämässä BCBS 239 -periaatteita koskevassa itsearvioinnissa. Tämä ryhmä oli lähes sama kuin tuolloin kansainvälisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviksi luokiteltujen pankkien ryhmä. Otoksen laajentamiseksi mukaan otettiin toinen, muista pankeista koostuva ryhmä.

Selvityksen toteuttivat yhteiset valvontaryhmät, ja niiden tukena oli EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten edustajista koottu työryhmä, joka vastasi toteutusohjeista ja niiden yhtenäisestä soveltamisesta. Selvitystyössä noudatettiin suhteellisuusperiaatetta, ja se toteutettiin kahdessa vaiheessa vuonna 2016. Ensimmäisessä vaiheessa laadittiin ohjeidenmukaisuuden arviointiohjeet erityisesti riskilajin mukaan (luottoriski, likviditeettiriski, vastapuoliriski, operatiiviset riskit, rahoitustoiminnan korkoriski ja markkinariski). Toisessa vaiheessa toteutettiin perusteellinen analyysi likviditeettiriskin ja luottoriskin näkökulmasta. Mukana olleita pankkeja pyydettiin aluksi toimittamaan tietyt likviditeetti- ja luottoriskejä koskevat tiedot erittäin lyhyessä ajassa (fire drill exercise). Sen jälkeen samoja pankkeja pyydettiin esittämään tiettyjen luotto- ja likviditeettiriskien tunnuslukujen poiminta-, hallinta- ja raportointiprosessi painottaen prosessin alkua ja loppua (tietoaineiston elinkaarinäkökulma¹⁵).

Kuvio 5

Riskitietojen koontivalmiuksia ja riskien raportointia koskevan selvityksen toinen vaihe keskittyi luottoriskiin ja likviditeettiriskiin

Moduuli	Periaate	
Hallinto ja tietekninen infrastruktuuri	1. Hallinto	
Riskitietojen koonti	2. Tietoarkkitehtuuri ja tietekninen infrastruktuuri	
	3. Täsmällisyys ja luotettavuus	
	4. Kaikenkattavuus	
	5. Nopeus	
	6. Muokattavuus	
Riskien raportointi	7. Täsmällisyys	
	8. Laajuus	
	9. Selkeys ja hyödyllisyys	
	10. Tiheys	
	11. Jakelu	

¹⁵ Tietoaineiston elinkaarella tarkoitetaan sitä, mistä tieto on peräisin ja mihin se käsittelyn tuloksena päättyy. Prosessin alun ja lopun painottamisella tarkoitetaan prosessin optimointia ja tehostamista eliminoimalla mahdollisimman monta välivaihetta.

Monet pankit tarvitsevat aikaa Baselin pankkivalvontakomitean riskitietojen koontivalmiuksia ja riskien raportointia koskevien ohjeiden täysimittaiseen käyttöönottoon

Selvityksen tulokset auttavat uusien valvontatoimien kehittämisessä ja antavat tärkeitä tietoja seuraavaa valvojan arviointiprosessia varten. Yleisten analyysitulosten perusteella voidaan tehdä koko pankkijärjestelmää koskevia johtopäätöksiä. Baselin pankkivalvontakomitea odotti kansainvälisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien pankkien ryhtyvän noudattamaan BCBS 239 -periaatteita viimeistään tammikuussa 2016. Muiden rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien pankkien odotettiin ryhtyvän noudattamaan niitä vuoden 2019 jälkeen. Periaatteiden täysimittaiseen noudattamiseen ei kuitenkaan päästä aivan lähiaikoina, sillä ohjeiden käyttöönoton aikataulu ulottuu monilla pankeilla vuoden 2018 loppuun. Jatkotoimia toteutetaan todennäköisesti vielä sen jälkeenkin. Ohjeidenmukaisuuteen pyrkiminen on jatkuva prosessi. Niinpä pankkien liiketoimintamallien ja riskiprofiilien muutokset tulisi käsitellä asianmukaisesti, ja pankkien tulisi säännöllisesti arvioida, että niiden riskitietojen koonti ja riskien raportointi on asianmukaista.

Riskienhallinta ja riskinottohalu

Vuonna 2016 yhteinen valvontamekanismi jatkoi pankkien riskienhallintaa käsittelevää työtä. Pohjana olivat vuonna 2015 toteutetun sisäistä hallintoa ja riskinottohalua koskevan selvityksen tulokset. Selvityksen tavoitteena oli edistää yhtenäisyyttä ja vaativimpien standardien noudattamista.

Vuonna 2016 yhteinen valvontamekanismi selvensi riskienhallintaan ja riskinottohaluun liittyviä valvontaodotuksia

Alkuvuonna 2016 kaikki 113 selvitykseen osallistuvaa yhteistä valvontaryhmää lähettivät valvomilleen laitoksille seurantakirjeet, joissa pyydettiin laitoksia toteuttamaan tietyt toimet. Vuoden mittaan yhteiset valvontaryhmät seurasivat jatkuvan valvonnan yhteydessä **näiden suositusten toteutumista**.

Selvitys tuotti myönteisiä tuloksia, sillä se auttoi tehostamaan pankkien hallintoelinten ja riskienhallinnan toimintaa. Lähes kaikki pankit ovat parhaallaan kehittämässä hallintoelinten itsearviointia, jatkuvuuden suunnitteluprosesseja ja eturistiriitojen välttämiseen tähtääviä menettelyjä. Jotkin pankit ovat myös muuttamassa hallintoelimen kokoonpanoa. Lisäksi hallintoelimille toimitettavan dokumentaation laatu pankeissa on parantunut, ja pankit ovat ryhtyneet määrittelemään ja ottamaan käyttöön riskinottohalua koskevia tilanneseurantatauluja.

Joidenkin suositusten käyttöönotto on vielä meneillään, joten seuranta jatketaan vuonna 2017. Yhteiset valvontaryhmät tulevat kiinnittämään erityistä huomiota hallintoelimen kykyyn tarvittaessa kyseenalaistaa johdon ratkaisuja sekä riskinäkökulman huomioimiseen päätöksenteossa. Ne aikovat myös seurata tarkoin riskitoleranssijärjestelmien kattavuutta (etenkin muiden kuin rahoitusriskien osalta), riskilimiittien tehoavuutta, riskinottohalun ja strategian yhteensovittamista sekä riskitoleranssijärjestelmän toteuttamista.

Lisäksi vuodenvaihteen 2016 jälkeen valittiin 25 pankkia, joille tehdään kaksi perusteellisempaa tutkimusta. Tutkimusten aiheina ovat hallintoelimen valvontatehtävät sekä sisäisen valvonnan toimintojen ja riskitoleranssirajojen valvonta. Tutkimukset valmistuvat vuoden 2017 alkupuoliskolla.

Kesäkuussa 2016 EKP:n pankkivalvonta julkaisi [selvityksen sisäisestä hallinnosta ja riskinottohalusta](#), jonka tarkoitus on opastaa laitoksia soveltamaan kansainvälisiä parhaita käytäntöjä. Pankkien hallintoelinten jäsenille järjestettiin lisäksi [sisäistä hallintoa käsittelevä seminaari](#) pankkien hallintoelinten ja pankkivalvonnan välisen vuoropuhelun tehostamiseksi¹⁶. EKP jatkaa vastaavaa vuoropuhelua myös vuonna 2017 ja toimii aktiivisesti kansainvälisten standardien määrittämisessä niin eurooppalaisilla kuin kansainvälisilläkin foorumeilla.

Riskipitoinen velkarahoitustoiminta

Vuonna 2016 EKP käynnisti julkisen kuulemisen riskipitoista velkarahoitustoimintaa koskevasta ohjeluonnoksesta

EKP käynnisti marraskuun 2016 lopussa julkisen kuulemisen [riskipitoista velkarahoitustoimintaa koskevasta ohjeluonnoksesta](#). Kommentteja ohjeluonnokseen sai esittää tammikuun 2017 loppuun asti. Tavoitteena on luoda riskipitoiseen velkarahoitustoimintaan sovellettavia selkeitä ja yhdenmukaisia määritelmiä, mahdollistaa sen jatkuva seuranta ja määrittää sen osalta riittävät toimet. Ohjeluonnoksen perustana oli selvitys, joka sisältyi yhteisen valvontamekanismin vuoden 2015 valvontaprioriteetteihin.

Selvityksessä tehtiin euroalueen pankeille perusteellinen kyselytutkimus niiden riskipitoisesta velkarahoitustoiminnasta ja siihen liittyvästä riskienhallinnasta. Vuoden 2016 alkupuoliskolla 17 yhteistä valvontaryhmää lähetti valvomilleen laitoksille seurantakirjeen, jossa pyydettiin laitoksia toteuttamaan joitakin erityisesti riskienhallintakäytäntöihin liittyviä toimia ja laatimaan toimintasuunnitelma selvityksessä havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Lisäksi EKP:n pankkivalvonta päätti määrittää yleiset valvontaodotukset, jotka esitettiin yllä mainituissa ohjeissa. Suosituksena on, että pankkien tulisi ottaa käyttöön yksiselitteinen ja yleispätevä riskipitoisen velkarahoitustoiminnan määritelmä ja luoda sitä koskeva selkeä strategia. Lisäksi pankkien tulisi määritellä halukkuutensa riskipitoisten velkarahoitussitoumusten tekemiseen itsenäisesti tai syndikoidusti. Toteutettujen transaktioiden tulisi olla pankkien määrittämän riskitoleranssin mukaisia, mikä voidaan varmistaa johdonmukaisella luoton myöntämisprosessilla ja riskipitoisten velkarahoitussalkkujen säännöllisellä seurannalla. Pankin johdolle tulisi toimittaa kattavia raportteja säännöllisesti.

EKP:n pankkivalvonta saattaa riskipitoista velkarahoitustoimintaa koskevan julkisen kuulemisen päätökseen vuonna 2017 ja julkaisee sitten lopulliset ohjeet. Lisäksi aiotaan seurata erityisen tarkasti, miten keskeisten pankkien halukkuus riskipitoiseen velkarahoitustoimintaan kehittyy.

¹⁶ Valvontaelimen puheenjohtajan Danièle Nouyn puhe ("Enhanced dialogue between boards and supervisors: towards a sound governance framework").

1.2.6 Vähemmän merkittävien laitosten välillinen valvonta ja yleisvalvontatehtävät

YVM-asetuksen mukaan EKP on vastuussa yhteisen valvontamekanismin tehokkaasta ja johdonmukaisesta toiminnasta ja järjestelmän toiminnan valvonnasta. Kansalliset valvontaviranomaiset puolestaan huolehtivat vähemmän merkittävien laitosten valvonnasta. EKP:n kokonaisvaltaisena tehtävänä on siten varmistaa laadukkaiden valvontakäytäntöjen johdonmukainen noudattaminen koko euroalueella. Yhteistyössä kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa onkin kehitetty operatiiviset järjestelyt vähemmän merkittävien laitosten välillistä valvontaa varten.

Yhteiset valvontakäytännöt ja -menetelmät vähemmän merkittävien laitosten valvonnassa

Yhteisillä valvontakäytännöillä ja -menetelmillä pyritään laadukkaiden valvontakäytäntöjen johdonmukaiseen noudattamiseen

Yhteiset valvontakäytännöt ja -menetelmät ovat keskeisiä välineitä, joilla pyritään varmistamaan pankkivalvonnan laadukkuus koko euroalueella tarjoamalla selkeää ohjeistusta valvontaprosessien toteuttamisen tueksi.

Yhteisiä valvontakäytäntöjä kehitetään yhdessä kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa, ja ne ovat kaikilta osin yhteisen sääntökirjan sekä EPV:n standardien ja suuntaviivojen mukaisia. Vuonna 2016 valmistuivat **valvonnan suunnitteluun** ja **elvytyssuunnitelmiin** liittyvät yhteiset valvontakäytännöt, joiden kehitystyö tehtiin pääosin jo edellisenä vuonna.

Niiden lisäksi vuonna 2016 saatiin päätökseen useita muitakin merkittäviä yhteisiä valvontakäytäntöjä.

Paikalla tehtävien tarkastusten toteuttamista vähemmän merkittävissä laitoksissa käsittelevä yhteinen valvontakäytäntö kattaa paikalla tehtävien tarkastusten määrittelyn ja tavoitteet sekä niiden toteuttamisen keskeiset periaatteet. Siinä käsitellään myös tarkastusten suunnittelua osana laitoksen valvontaohjelmaa ja määritellään valvonnan vähimmäistasoon vaadittava tarkastustiheys, tarkastusten kesto ja käytettävät resurssit. Mukana ovat myös varsinaisen tarkastusprosessin toteuttamisohjeet kutakin päävaihetta eli valmistelu-, tutkimus-, raportointi- ja seurantavaihetta varten.

Vuonna 2016 laadittiin myös **ajoneuvojen hankintaan liittyviä rahoituspalveluja** koskeva valvontakäytäntö. Se koskee luottolaitoksia, joiden pääasiallisena liiketoimintana on tehdä ajoneuvojen leasing sopimuksia tai myöntää lainoja ajoneuvojen hankintaa varten. Valvontakäytännön perustana on tämän liiketoimintamallin riskeistä tehty alustava kartoitus, ja tavoitteena on varmistaa sen yhdenmukainen, laadukas ja suhteellisuusperiaatteen mukainen valvonta yhteisessä valvontamekanismissa.

Vuonna 2016 aloitettiin **finanssiteknologisia liiketoimintamalleja käyttävien vähemmän merkittävien laitosten toimilupia** koskevan yhteisen valvontakäytännön kehittäminen. Kyseessä ovat laitokset, joiden pankkitoiminta

keskittyy uuden digitaalisen teknologian hyödyntämiseen. Tavoitteena on varmistaa, että tällaisiin innovatiivisiin liiketoimintamalleihin liittyvät riskit otetaan asianmukaisesti huomioon toimiluvan myöntämisprosessissa ja niihin sovelletaan vastaavia standardeja kuin muihinkin luottolaitoksiin.

Yhteisessä valvontamekanismissa perustettiin EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten yhteiset **kriisinhallintajärjestelyt**. Niiden tarkoituksena on avustaa kansallisia valvontaviranomaisia, joiden vastuulla on vähemmän merkittävien laitosten kriisinhallinta, ja EKP:tä, jonka vastuulla ovat yhteisiä menettelyjä koskevat päätökset.

Vuonna 2016 edistettiin **vähemmän merkittäviin laitoksiin sovellettavia valvojan arviointiprosessin yhteisiä menetelmiä**. Valvojan arviointiprosessi on pankkivalvonnan tärkein työväline, joten sen yhtenäistäminen edistää vähemmän merkittävien laitosten tasapuolisia toimintaedellytyksiä kaikkialla yhteisessä valvontamekanismissa. Hanke aloitettiin vuonna 2015. Vuonna 2016 keskityttiin pääoma- ja maksuvalmiusvaatimusten laskentaan. Yhteisiä menetelmiä testataan vuonna 2017, ja tavoitteena on, että niitä sovelletaan vähemmän merkittävien laitosten ensimmäiseen ryhmään vuoden 2018 valvojan arviointiprosessista alkaen. Perustana ovat vastaavat merkittäviin laitoksiin sovellettavat menetelmät, jotka muokataan vähemmän merkittävälle laitoksille sopiviksi niiden erityispiirteet huomioon ottaen ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen.

EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyö vähemmän merkittävien laitosten valvonnassa

EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyöllä on keskeinen merkitys vähemmän merkittävien laitosten valvonnan yhtenäisyyden ja laadukkuuden varmistamisessa. Kehittämistyöhön sisältyy päivittäisen työn jatkuvien prosessien hiominen ja vähemmän merkittäviin laitoksiin sovellettavien yhteisten valvontakäytäntöjen ja -menetelmien määrittäminen. EKP:n tuella kansalliset valvontaviranomaiset jakavat kokemuksiaan ja kartuttavat tietoaan euroalueen vähemmän merkittävistä laitoksista ja niiden valvonnasta.

Vähemmän merkittävien laitosten säännöllistä valvontatyötä täydensivät kansallisten valvontaviranomaisten ja EKP:n yhteiset työpajat ja hankkeet

EKP ja kansalliset valvontaviranomaiset toteuttivat yhdessä lukuisia hankkeita, jotka tukivat vähemmän merkittäviin laitoksiin sovellettavien yhteisten valvontakäytäntöjen kehittämistä. Lisäksi EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten välisellä yhteistyöllä edistettiin vähemmän merkittävien laitosten jatkuvaa valvontaa.

Vuonna 2016 yhteisten hankkeiden määrää lisättiin huomattavasti. Esimerkiksi kansallisten valvontaviranomaisten SREP-menetelmiä käsittelevissä työpajoissa jaettiin tietoa vähemmän merkittäviin laitoksiin liittyvän menetelmätyön alkamisesta. Yksittäisiin laitoksiin kohdistuvat yhteiset toimet liittyivät useisiin teknisiin tarkastuksiin ja viiteen paikalla tehtävään tarkastukseen, joissa keskityttiin tiettyihin riskialueisiin. Lisäksi käynnistettiin kansallisten valvontaviranomaisten ja EKP:n välinen asiantuntijavaihto.

Vähemmän merkittävien laitosten valvontaan liittyvässä päivittäisessä yhteistyössä pyritään ennen kaikkea varmistamaan kansallisten valvontaviranomaisten valvontakäytäntöjen laatu. Jotta valvontatuloksia voidaan yhtenäistää, on tärkeää ymmärtää euroalueen vähemmän merkittävien laitosten yhtäläisyyksiä, eroja ja kansallisia erityispiirteitä.

Suhteellisuusperiaate on vahva ohjenuora vähemmän merkittävien laitosten valvonnassa

Suhteellisuusperiaate on olennainen ohjenuora vähemmän merkittävien laitosten epäsuorassa valvonnassa, joten se on vahvasti mukana sekä jatkuvissa prosesseissa että yhteisten valvontakäytäntöjen ja -menetelmien kehitystyössä. Niinpä EKP on yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa kehittänyt vähemmän merkittävien laitosten **prioriteettijärjestelmän**. Siinä laitokset jaetaan kolmeen prioriteettiluokkaan sen mukaan, miten tarkkaa valvontaa niihin sovelletaan riskiprofiiliin ja kansallisen järjestelmäriskivaikutuksen perusteella. Luokituksen avulla EKP:n yleisvalvonnan taso ja kansallisten valvontaviranomaisten toimien intensiteetti voidaan mitoittaa kunkin laitoksen riskien mukaan.

Ilmoitusmenettely on keskeinen työväline EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten päivittäisessä yhteistyössä

Kansalliset valvontaviranomaiset lähettävät **keskitetyn ilmoitusmenettelyn** kautta ilmoituksia, jotka otetaan vastaan EKP:n mikrovakauden pääosastolla III. Menettelyn avulla kansallisia käytäntöjä voidaan verrata ja arvioida suhteessa yhteisen valvontamekanismin valvontakäytäntöihin. EKP saa kansallisilta valvontaviranomaisilta esimerkiksi ennakkoilmoituksia merkittävistä valvontamenettelyistä sekä päätösluonnoksista, jotka koskevat tarkinta valvontaa vaativia vähemmän merkittäviä laitoksia ja liittyvät muun muassa pääomaa, maksuvalmiutta, valvojan arviointiprosessia ja hallintoa koskeviin valvontakysymyksiin. Ilmoitus EKP:lle tehdään myös silloin, jos vähemmän merkittävän laitoksen taloudellinen tilanne heikkenee nopeasti ja huomattavasti. Ilmoitusten avulla varmistetaan, että EKP saa olennaiset tiedot oikea-aikaisesti, jotta se voi arvioida tilanteen ja määrittää parhaan toimintatavan yhdessä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa. Kansalliset valvontaviranomaiset lähettivät EKP:n pankkivalvonnalle kaikkiaan 79 ilmoitusta vuonna 2016.

Menettelystä saadut kokemukset osoittavat, että eri maiden ilmoitusprosesseja olisi syytä yhtenäistää. Erillinen työryhmä selvittää parhaillaan, millä tavoin ilmoitusvaatimuksiin sovellettavia käytäntöjä ja kriteerejä voitaisiin parantaa.

Mikrovalvonnan pääosaston III erityiset **maatyöryhmät** kävivät kansallisten valvontaviranomaisten kanssa jatkuvaa vuoropuhelua sellaisista pankkisektorin kehityskuluista, jotka saattavat vaikuttaa vähemmän merkittäviin laitoksiin. Ilmoitusten kautta maatyöryhmät kokoavat tietoja ja seuraavat tarkinta valvontaa vaativien vähemmän merkittävien laitosten tilannetta. Ne myös seuraavat sellaisten laitosten kehitystä, joiden taloudellinen tilanne tai maksuvalmius on huomattavasti heikentynyt (ja saattaisi kehittyä kriisitilanteeksi) ja joiden kohdalla tarvitaan merkittävän omistususuuden hankintaan taikka toimiluvan peruuttamiseen tai myöntämiseen liittyviä EKP:n päätöksiä. Joissakin tapauksissa maatyöryhmät tekevät yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa myös vähemmän merkittäviin laitoksiin liittyvissä paikalla tehtävissä tarkastuksissa.

EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyön tehostamiseksi vähemmän merkittävien laitosten valvontaprosesseja ja -menetelmiä pyritään jatkuvasti

yhtenäistämään. Kansallisten valvontaviranomaisten toimista ja tehtävistä vähemmän merkittävien laitosten valvonnassa sekä koko sektoria koskevista riskianalyseista laaditaan säännöllisesti raportteja, jotka jaetaan kaikille yhteisen valvontamekanismin valvojille. Yhteistyö ja vuoropuhelu perustuvatkin vahvasti juuri tietojen jakamiseen. EKP ja kansalliset valvontaviranomaiset ovatkin kehittämässä ratkaisuja yhteydenpidon tehostamiseksi.

Kehikko 1

Laitosten suojajärjestelmät

Vuonna 2015 aloitettu laitosten suojajärjestelmien kehitystyö on edistynyt merkittävästi¹⁷

Joissakin EU:n jäsenvaltioissa säästöpankit ja osuuspankit ovat perustaneet laitosten suojajärjestelmiä. Järjestelmien tarkoitus on suojata niihin kuuluvia laitoksia ja erityisesti varmistaa niiden maksuvalmius ja vakavaraisuus. Euroalueen kaikista luottolaitoksista 50 prosenttia kuuluu johonkin laitosten suojajärjestelmään, ja niiden varojen osuus pankkisektorin kokonaisvaroista on noin 10 prosenttia. Vuonna 2016 saatiin päätökseen laitosten suojajärjestelmien hyväksyttävyyssarviointia käsittelevä kehitystyö, jonka tavoitteena oli yhtenäistää suojajärjestelmien valvontaa kaikkialla euroalueella.

Ohjeet vakavaraisuushallinnassa käytettävälle laitosten suojajärjestelmille tehtävistä hyväksyttävyyssarvioinneista

[Ohjeet vakavaraisuushallinnassa käytettävälle laitosten suojajärjestelmille tehtävistä hyväksyttävyyssarvioinneista](#) kehitettiin unionin oikeuden sallimien vaihtoehtojen ja harkintavallan käyttöä koskevien ohjeiden kehitystyön yhteydessä. Ohjeluonnoksesta järjestettiin julkinen kuuleminen, ja lopulliset ohjeet julkistettiin heinäkuussa 2016. Tarkoituksena on yhtenäistää, tehostaa ja selkiyttää periaatteita, joita yhteisessä valvontamekanismissa sovelletaan arvioitaessa laitosten suojajärjestelmien hyväksyttävyyttä. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että laitosten suojajärjestelmän virallisesta hyväksymisestä seuraa joidenkin vakavaraisuusvaatimusten erilainen kohtelu vakavaraisuusasetuksen nojalla. EKP voi nimittäin myöntää luottolaitoksille luvan soveltaa laitosten suojajärjestelmän jäsenten välisiin vastuisiin 0 prosentin riskipainoa sekä luvan olla soveltamatta suurten asiakasriskien rajoituksia.

Koordinointi ja yhteydenpito sekä merkittäviä että vähemmän merkittäviä laitoksia sisältäviin laitosten suojajärjestelmiin liittyvässä päätöksenteossa ja jatkuvassa valvonnassa

Laitosten suojajärjestelmiin kuuluu yleensä sekä merkittäviä että vähemmän merkittäviä laitoksia. On siis erityisen tärkeää, että niin EKP kuin kansalliset valvontaviranomaisetkin kohtelevat laitosten suojajärjestelmiä yhtenäisesti. Tästä syystä EKP hyväksyi ja julkisti marraskuussa 2016 [ohjeet yhteiseen valvontamekanismiin osallistuville toimivaltaisille viranomaisille \(eli EKP:lle ja kansallisille valvontaviranomaisille\)](#). Ohjeistuksessa määritetään EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten väliset koordinointiperiaatteet laitosten suojajärjestelmiin liittyvissä valvontapäätöksissä ja laitosten suojajärjestelmien jatkuvassa valvonnassa. Tarkoituksena on varmistaa, että kaikki kansalliset valvontaviranomaiset arvioivat vähemmän merkittävien laitosten suojajärjestelmiä koskevia

¹⁷ Laitosten suojajärjestelmiin liittyvää kehitystyötä on kuvattu EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksessa 2015 sivulla 45.

hakemuksia samoilla kriteereillä. Lisäksi vuonna 2016 perustettiin EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten edustajista koostuvia valvontaryhmiä. Ne ovat jo aloittaneet toimintansa. EKP:n pankkivalvonnan laatima ohjeistus ei vaikuta aiemmin myönnettyihin laitosten suojajärjestelmien lupiin. Uudelleenarviointi saattaa kuitenkin tulla kysymykseen, jos laitosten suojajärjestelmään tehdään merkittäviä rakenteellisia muutoksia tai jos tietty tapahtuma herättää epäilyjä siitä, täyttääkö laitosten suojajärjestelmä sovellettavan lainsäädännön vaatimukset.

1.2.7 Makrovakaustehtävät

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta kävi kansallisten valvontaviranomaisten kanssa vuoropuhelua makrovakaustavälineiden käytöstä euroalueella¹⁸. EKP:n neuvosto ja valvontaelin käsittelevät makrovakauden valvontaa koskevia asioita yhteisesti **makrovakaustavoorumilla**, jotta mikro- ja makrovakaustavälikulmat saadaan tehokkaasti yhdistettyä valvonnassa. Voorumin tuomat synergiaedut tukevat esimerkiksi vakavaraisuusvalvontaan liittyvien yhteisten linjausten hahmottamista. Makrovakaustavoorumilla ei kuitenkaan tehdä virallisia päätöksiä. Tämä johtuu EKP:n rahapoliittisten ja valvontatehtävien eriyttämistä koskevasta periaatteesta (EKP:n perussäätännön artiklan 12 kohta 1).

Yli 100
makrovakaustavoiimiin
liittyvää ilmoitusta
kansallisilta
valvontaviranomaisilta

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta vastaanotti yli 100 makrovakaustavoiimiin liittyvää **ilmoitusta kansallisilta valvontaviranomaisilta**. Useimmat ilmoitukset liittyivät vastasyklisiä pääomapuskureita koskeviin neljännesvuosittaisiin päätöksiin sekä kansainvälisten ja muiden rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien laitosten määrittämistä ja pääomakohtelua koskeviin päätöksiin. EKP:n pankkivalvonta ja kansalliset valvontaviranomaiset määrittivät Baselin pankkivalvontakomitean menetelmillä kahdeksan kansainvälisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävää laitosta¹⁹ Ranskassa, Saksassa, Italiassa, Alankomaissa ja Espanjassa. Sen jälkeen ne luokiteltiin sovellettavien vaatimusten mukaisesti pääomapuskurikantoihin, joiden vaihteluväli on 0,75–1,5 prosenttia vuoteen 2018 asti. Vaiheittaisen käyttöönoton siirtymäajan päättyessä vuonna 2019 puskuritasojen lopullinen vaihteluväli on 1,0–2,0 prosenttia. Lisäksi kansalliset valvontaviranomaiset määrittivät 110 muun rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän laitoksen pääomapuskurikannat EKP:n määrittämällä menetelmillä. EKP vastaanotti useilta kansallisilta valvontaviranomaisilta ilmoituksia järjestelmäriskipuskurin ja riskipainon alarajojen käyttöönotosta sekä ilmoituksia muiden jäsenvaltioiden toteuttamien makrovakaustavoiimien vastavuoroisesta soveltamisesta.²⁰

EKP:n pankkivalvonta tehosti viestintäänsä julkistamalla vuonna 2016 ensimmäisen **makrovakaustavvalvontaa käsittelevän lausuntonsa** makrovakaustavoorumin jälkeen.

¹⁸ YVM-asetuksen artiklassa 5 EKP:lle annettujen tehtävien mukaisesti.

¹⁹ Kansainvälisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä laitoksia (jotka ottavat pääomapuskurivaatimukset täysimääräisinä käyttöön vuoteen 2019 mennessä) ovat BNP Paribas, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, Deutsche Bank, ING Bank, Banco Santander, Société Générale ja UniCredit Group.

²⁰ Lisätietoja on englanninkielisen **ECB Macprudential Bulletin -julkaisun numerossa 2/2016**.

2 Lupamenettelyt, valvontapäätösten täytäntöönpano ja seuraamusmenettelyt

Vaikka EKP:n suorassa valvonnassa ovat vain merkittävät laitokset, EKP:llä on yksinomainen toimivalta yhteisissä menettelyissä. EKP siis vastaa luottolaitosten toimilupien myöntämisestä ja perumisesta sekä merkittävän omistususuuden hankinnan arvioinnista euroalueella riippumatta siitä, onko laitos merkittävä vai vähemmän merkittävä. EKP vastaa myös merkittävien laitosten hallintoelinten jäsenten soveltuvuusarvioinnista ja sijoittautumisoikeuden käyttöön liittyvistä menettelyistä. Huomattava osa pankkivalvonnan päätöksistä liittyy lupamenettelyihin.

Vuonna 2016 EKP:lle ilmoitettiin yli 3 000 toimilupamenettelyä, joista suurin osa koski soveltuvuusarviointeja. Lupamenettelyjen yksinkertaistamiseen ja suhteellisuusperiaatteen noudattamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota, ja menettelyihin liittyvää ohjeistusta kehitettiin.

EKP on myös varmistanut, että sovellettavan EU-lainsäädännön rikkomuksista voidaan ilmoittaa tehokkaasti. Vuonna 2016 EKP:lle ilmoitettiin 102 väärinkäytösepäilyä, joista 73 liittyi EKP:n pankkivalvontatehtäviin. Epäilyt koskivat pääasiassa hallinnon toimintaa sekä omien varojen ja pääomavaatimusten laskentaa.

2.1 Muutokset merkittävien laitosten määrässä ja yhteisissä menettelyissä

2.1.1 EKP:n suorassa valvonnassa olevien laitosten määrän muutos

Kattava arviointi vuonna 2016

Kattava arviointi tehdään kaikille pankeille, jotka tulevat tai ovat todennäköisesti tulossa EKP:n suoraan valvontaan YVM-asetuksen artiklan 6 kohdassa 4 määrittäneiden merkittävyyssuhteiden perusteella.

Kattavaan arviointiin valitaan ne pankit, jotka hyvin todennäköisesti tullaan luokittelemaan merkittäviksi seuraavan kalenterivuoden alussa. Valintaan ei vaikuta merkittävyyssarvioinnin lopullinen tulos, koska se selviää vasta, kun kaikki tarvittavat tiedot (esim. edellisen tilikauden tarkastettu tilinpäätös) ovat saatavilla.

Maaliskuusta marraskuuhun 2016 EKP toteutti seuraavien neljän pankin kattavan arvioinnin:

- Abanka d.d. (Slovenia)
- Akciju sabiedrība "Rietumu Banka" (Latvia)
- Banca Mediolanum S.p.A. (Italia)
- Citibank Holdings Ireland Limited (Irlanti)

Vuoden 2016 kattava arviointi toteutettiin edellisten vuosien tapaan järjestelmällisesti. Vuonna 2014 sen kohteena oli 130 pankkia ja vuonna 2015 puolestaan 9 pankkia. Kattava arviointi muodostuu saamisten laadun arvioinnista ja stressitestistä.

Saamisten laadun arviointi toteutettiin samoilla menetelmillä kuin edellisinäkin vuosina. Sen tarkoituksena on pankkien vakavaraisuuden määrittäminen eikä niinkään kirjanpidon tarkastaminen. Saamisten laadun arvioinnissa tarkastettiin pankkien varallisuuden kirjanpitoarvo vuoden 2015 lopussa ja määritettiin, tarvitseeko yksittäisten pankkien vahvistaa pääomapohjaansa. Kirjanpitoarvoihin tehtyjen tarkistusvaateiden taustalla olivat pääasiassa saamiskohtaisten ja ryhmäkohtaisten arvonalentumisten kasvu sekä se, että pankeilla arvioitiin olevan enemmän järjestämättömiä saamisia kuin mitä pankit itse olivat tunnistaneet.

Stressitestissä käytettiin samoja menetelmiä kuin Euroopan pankkiviranomaisen vuoden 2016 stressitestissä, jonka pohjana olivat saamisten laadun arvioinnin tulokset. Testissä arvioitiin pankkien vakavaraisuuden kehitystä kolmen vuoden aikana (2016–2018) käyttämällä kahta eri skenaariota: perusskenaariota ja epäsuotuisaa skenaariota.

Pääomavajeille asetetut rajat olivat samat kuin vuosina 2014 ja 2015. Saamisten laadun arvioinnissa ja stressitestin perusskenaariossa vaatimuksena oli vähintään 8 prosentin ydinpääomasuhde, ja stressitestin epäsuotuisassa skenaariossa edellytettiin vähintään 5,5 prosentin ydinpääomasuhdetta. Kunkin pankin lopulliseksi pääomavajeeksi tuli saamisten laadun arvioinnissa ja stressitestissä ilmenneistä pääomavajeista suurempi. **Taulukossa 3** esitetään tiivistelmä niiden kolmen pankin tuloksista, jotka suostuivat tietojen julkistamiseen.

Taulukko 3

Kattava arviointi vuonna 2016

Pankin nimi	Ydinpääomasuhde alkutilanteessa ¹	Ydinpääomasuhde saamisten laadun arvioinnin pohjalta ¹	Ydinpääomasuhde perusskenaarion pohjalta ²	Ydinpääomasuhde epäsuotuisan skenaarion pohjalta ²	Ydinpääoman pääomavaje (milj. €)
Abanka d.d.	23,00 %	22,60 %	23,80 %	10,00 %	0
Banca Mediolanum S.p.A.	19,70 %	19,70 %	23,00 %	17,70 %	0
Citibank Holdings Ireland Ltd	14,70 %	13,30 %	12,70 %	10,40 %	0

(1) Ydinpääomasuhde 31.12.2015, paitsi Citibank Holdings Ireland Limited -pankilla 31.3.2016.

(2) Pienin ydinpääomasuhde stressitestissä käytetyllä kolmen vuoden aikavälillä.

Yhdelläkään näistä kolmesta pankista ydinpääomasuhde ei laskenut sovellettavien kynnysarvojen alapuolelle saamisten laadun arvioinnissa eikä stressitestissä. Niillä ei

siis kattavan arvioinnin perusteella ole pääomavajetta. Pankkien odotetaan kuitenkin korjaavan saamisten laadun arvioinnissa havaitut laadulliset ongelmat, joita olivat esimerkiksi menettelytapojen ja prosessien puutteet sekä tietojärjestelmien heikkoudet. Samaa käytäntöä noudatettiin myös vuosien 2014 ja 2015 arvioinneissa.

Vuosittainen merkittävyysarviointi

YVM-kehysasetuksen mukaisesti EKP:n pankkivalvonta arvioi vähintään kerran vuodessa, täyttääkö valvottava laitos tai valvottava ryhmittymä jonkin YVM-asetuksen artiklan 6 kohdassa 4 säädetyistä, esimerkiksi kokonaisvaroja tai rajat ylittäviä toimintoja koskevista merkittävyyskriteereistä.

Vuosittainen arviointi toteutetaan kattavan arvioinnin rinnalla. Sen piiriin kuuluvat euroalueelle sijoittautuneet luottolaitokset, rahoitusalan holdingyhtiöt ja rahoitusalan sekaholdingyhtiöt sekä muihin EU:n jäsenvaltioihin sijoittautuneiden luottolaitosten sivuliikkeet.

Arvioinnin perusteella pankit luokitellaan merkittäviksi tai vähemmän merkittäviksi. Merkittävät pankit ja pankkiryhmittymät ovat EKP:n suorassa valvonnassa. Vähemmän merkittäviä laitoksia valvovat kansalliset valvontaviranomaiset, ja EKP vastaa järjestelmän yleisvalvonnasta.

Vuonna 2016 EKP ja yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvien jäsenvaltioiden kansalliset valvontaviranomaiset arvioivat, täyttääkö merkittäväksi luokiteltu yhteisö edelleen säädetyt merkittävyyskriteerit, täyttääkö vähemmän merkittäväksi luokiteltu yhteisö edelleen merkittävyyskriteerit ja ovatko edellisenä vuonna todetut poikkeukselliset tai erityiset olosuhteet, joiden perusteella merkittävä yhteisö voidaan määrittää vähemmän merkittäväksi, edelleen olemassa.

Uudet merkittävät laitokset

Marraskuun 2016 puolivälissä tehdyn vuosittaisen arvioinnin tuloksena merkittävien laitosten määrä väheni 129:stä 127:ään, kun Citibank Holdings Ireland Limited²¹ täytti merkittävyyskriteerit kokoperusteen nojalla ja tulee EKP:n suoraan valvontaan vuoden 2017 alusta. Samaan aikaan WGZ Bank fuusioitui DZ Bankin kanssa, ja State Street Bank Luxembourg S.C.A ja RFS Holdings B.V. lakkasivat olemasta merkittäviä uudelleenjärjestelyjen vuoksi.

On syytä huomata, että merkittävien laitosten määrä voi muuttua vuoden aikana. Vuoden 2016 lopussa merkittävien laitosten määrä väheni edelleen 126:een. Uusin päivitetty luettelo merkittävistä yhteisöistä ja vähemmän merkittävistä luottolaitoksista julkaistaan EKP:n pankkivalvonnan verkkosivuilla.

²¹ Citibank Holdings Ireland Limited on Citibank Europe plc -yhteisön holdingyhtiö korkeimmalla konsolidointitasolla. Citibank Europe plc on Citibank Holdings Ireland Limited -yhteisön ainoa tytäryhtiö.

Taulukko 4

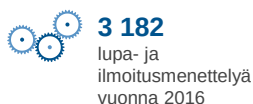
Merkittävät ja vähemmän merkittävät laitokset yhteisessä valvontamekanismissa vuonna 2016

	Kokonaisvarat (mrd. €)	Yhteisöjen määrä	
		korkeimmalla konsolidointitasolla	yksittäisenä laitoksena
Merkittävät laitokset	21 114,75	127	951
Vähemmän merkittävät laitokset	5 354,62	2 972	3 275
Yhteensä	26 469,37	3 099	4 226

Kokonaisvarat vuoden 2016 lopun kokoonpanossa vuoden 2015 lopun tasetietojen pohjalta (tai uusimpien saatavana olevien tietojen pohjalta). Vähemmän merkittävien laitosten määrä perustuu marraskuun 2016 puolivälin ryhmärakenteeseen.

2.1.2 Yhteiset menettelyt (toimiluvat ja merkittävän omistusosuuden hankinnan arvioinnit), soveltuvuusarviointit ja sijoittautumisoikeuden käyttöön liittyvät menettelyt

Menettelyjen määrä pysyi jokseenkin ennallaan

Vuonna 2016 yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvien maiden kansalliset valvontaviranomaiset ilmoittivat EKP:lle yhteensä 3 182 menettelystä. Niistä 24 koski toimilupahakemuksia, 42 toimiluvan perumista, 178 toimiluvan raukeamista²², 142 merkittävän omistusosuuden hankintaa, 2 544 johdon ja hallintoneuvoston jäsenten soveltuvuusarviointia²³ ja 252 sijoittautumisoikeuden käyttöön liittyviä menettelyjä.

Valvontaelin ja EKP:n neuvosto tekivät hyväksymispäätöksen kaikkiaan 2 686 lupamenettelyssä²⁴. Lisäksi vietiin päätökseen 214 menettelyä, joissa ei vaadittu EKP:n virallista päätöstä. Ne olivat pääosin sijoittautumisoikeuden käyttöön ja lupien raukeamiseen liittyviä menettelyjä.

Toimilupien raukeamisen menettelyjä lukuun ottamatta yhteisten menettelyjen määrä pysyi edelliseen vuoteen verrattuna jokseenkin ennallaan. Pienten poikkeamien katsottiin pysyvän normaalin vaihtelun rajoissa. Soveltuvuusarviointeja koskevien lupamenettelyjen määrä väheni, kun taas toimiluvan perumista koskevien menettelyjen määrä kasvoi hieman. Merkittävän omistusosuuden hankintaan liittyvien lupamenettelyjen määrä pysyi suurin piirtein samana. Toimiluvan raukeamiseen liittyvien menettelyjen määrän kasvu johtuu osaksi

²² Toimiluvan raukeaminen tarkoittaa, että jos sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, toimiluvan voimassaolo lakkaa ilman virallista päätöstä; se on laillinen vaikutus, joka alkaa tietyn selkeästi määritellyn laukaisevan tapahtuman esiinnyttyä. Laukaiseva tapahtuma voi olla esim. yhteisön ilmoittama toimiluvasta luopuminen tai laitoksen toiminnan lakkaaminen esimerkiksi toiseen yhtiöön fuusioitumisen johdosta.

²³ Luvussa on mukana myös 15 hallintoelinten jäsenmäärän kasvattamista koskevaa hakemusta.

²⁴ Näistä 2 686 lupamenettelystä annettiin yhteensä 1 191 EKP:n säädöstä (ks. [Kuvio 7](#) osassa 4.2). Jotkin säädökset kattavat useampia lupamenettelyjä (esim. saman merkittävän laitoksen hallintoelimen useampien jäsenten soveltuvuusarviointi tai merkittävän omistusosuuden hankinta useammista eri tytäryhtiöistä saman liiketoimen yhteydessä).

liittämisvaikutuksista (esim. yli 100 sidosyhtiöstä muodostuneen ryhmittymän fuusio yhdeksi yhteisöksi). Kasvu johtuu kuitenkin myös prosessien kehittämisestä ja entistä aktiivisemmasta menettelyjen ilmoittamisesta EKP:lle.

Taulukko 5

Useimmat EKP:lle ilmoitetut toimilupamenettelyt koskevat soveltuvuusarviointia²⁵

Toimiluvan myöntäminen			Toimiluvan peruuttaminen			Toimiluvan raukeaminen			Merkittävän omistussuuden hankinta			Soveltuvuusarviointi			Sijoittautumisoikeuden käyttö		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
7	37	24	5	26	42	0	26	178	9	134	142	115	2 729	2 544	34	431	252

Huom. EKP:n pankkivalvonnan aiemmissa toimintakertomuksissa toimilupien peruuttamisen menettelyjä ja raukeamisen menettelyjä ei ole eritelty. Raukeamisen menettelyjen määrän kasvun vuoksi ne on nyt eritelty.

Sijoittautumisoikeuden käyttöön liittyvien menettelyjen määrä väheni ilmoitusprosessin parannusten vuoksi

Sijoittautumisoikeuden käyttöön liittyvien ilmoitusmenettelyjen määrän huomattava väheneminen johtui pääosin ilmoitusprosessiin tehdyistä parannuksista. Kansalliset valvontaviranomaiset voivat nyt liittää yhteen menettelyyn useita sijoittautumisoikeutta koskevia ilmoituksia, jos ne liittyvät samaan valvottavaan yhteisöön tai palvelukokonaisuuteen. Ilman tätä parannusta sijoittautumisoikeutta koskevien menettelyjen määrä olisi vastannut viimevuotista.

Muutokset yhteisissä menettelyissä

Toimiluvan saaneissa pankeissa on entistä enemmän perinteisiä pankkipalveluita ja mobiililaitteita yhdistäviä liiketoimintamalleja

Useimmat toimilupamenettelyt liittyvät luottolaitosten rakenteen muutoksiin (esim. pankkien/pankkiryhmittymien fuusioon tai jakautumiseen, jonka kautta syntyvälle uudelle yhteisölle tarvitaan toimilupa) tai toimintojen muutoksiin, joiden seurauksena toimilupaa on laajennettava. Uusien toimiluvan saaneiden pankkien joukossa oli entistä enemmän liiketoimintamalleja, joissa perinteisiä pankkipalveluita integroidaan mobiililaitteisiin. Tämä kuvastaa teknologisia innovaatioita suosivan suuntauksen vahvistumista pankkisektorilla. Esimerkkejä tällaisista finanssiteknologiaan perustuvista liiketoimintamalleista olivat teknologiatuottajille suunnattu integroitava online-pankkituote sekä pankkipalveluiden tarjoaminen mobiilisovellusten kautta.

Toimilupien peruuttamis- ja raukeamisen menettelyt johtuvat enimmäkseen luottolaitosten vapaaehtoisesta pankkitoimintojen lopettamisesta, pankkien fuusioitumisesta tai uudelleenjärjestelyjen toteuttamisesta. Pieni mutta merkittävä määrä toimilupien peruuttamisen menettelyistä sai alkunsa laitosten jouduttua selvitystilaan tai kriisinratkaisumenettelyn kohteeksi. Kaikissa tapauksissa kyseessä oli vähemmän merkittävä laitos.

Kuten vuonna 2015, merkittävän omistussuuden hankintaa koskevat ilmoitusmenettelyt liittyivät nytkin enimmäkseen pelkkiin sisäisiin uudelleenjärjestelyihin (esim. ryhmittymän sisäiseen konsolidointiin), joiden taustalla ovat usein kustannusleikkaukset. Muut merkittävän omistussuuden hankintaan liittyvät ilmoitusmenettelyt liittyivät tapauksiin, joissa omistussuutta on hankkimassa

²⁵ Koska vuoden 2015 tietojen määräpäivä oli 15.1.2015, vuoden 2014 ja 2015 tiedoissa on hieman päällekkäisyyttä.

osakerahasto tai valtion sijoitusrahasto ja joihin liittyy erityistekijöitä, kuten monimutkainen yritys rakenne, lyhyt sijoitusaika tai velkarahoituksen käyttö (erityistoimija ²⁶).

Muutokset soveltuvuusarvioinneissa

Soveltuvuusarvioinneissa käytetään kolmea eri menettelyä sen mukaan, onko arvioitava henkilö toimivan johdon jäsen, valvovan johdon jäsen vai keskeisistä toiminnoista vastaava henkilö²⁷. Noin kaksi kolmasosaa soveltuvuusarvioinneista koskee valvovan johdon jäseniä ja yksi kolmasosa toimivan johdon jäseniä. Keskeisistä toiminnoista vastaavia henkilöitä koskevien soveltuvuusarviointien määrä ei ole merkittävä²⁸.

Monet arvioinnit edellyttivät perusteellisempaa tarkastelua, ja noin viidesosa tapauksista herätti kysymyksiä etenkin siitä, onko arvioitavalla henkilöllä tehtävän hoitamiseen riittävä aika ja kokemus. Useissa tapauksissa EKP esittikin ratkaisuksi ehtoja, vaatimuksia tai suosituksia. Päätöksen ehtona oli esimerkiksi, että arvioitava henkilö osallistuu lisäkoulutukseen taikka luopuu pankin ulkopuolisesta tehtävästä eturistiriidan vuoksi tai tehtävän hoitamiseen käytettävissä olevan ajan takaamiseksi.

Soveltuvuusarviointeja tehostettiin vuonna 2016

Vuonna 2016 toteutetut toimet soveltuvuusarviointien keskimääräisen käsittelyajan lyhentämiseksi tuottivat hyviä tuloksia. Käsittelyjonoa saatiin huomattavasti lyhennettyä, ja noin 98 prosenttia kaikista soveltuvuusarviointimenettelyistä vietiin läpi kansallisten sääntöjen mukaisessa aikataulussa.

Muutokset lupamenettelyjen käsittelyprosesseissa

Uusien ja keskeneräisten lupamenettelyjen suuren määrän vuoksi vuonna 2016 kiinnitettiin erityistä huomiota lupamenettelyjen nopeuttamiseen. Lupamenettelyjen käsittelyprosesseja kehitettiin vuoden 2015 aikana saatujen kokemusten perusteella, ja kansallisten valvontaviranomaisten ja EKP:n välinen yhteistyö nopeutui.

Vuoden 2016 jälkipuoliskolla IMAS-järjestelmässä²⁹ aloitettiin erityisen toimilupamoduulin käyttö. Moduuli automatisoi EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten työnkulkua, ja se on merkittävä askel kohti tavoitteena olevaa täysin sähköistä lupamenettelyjen käsittelyä.

²⁶ "Erityistoimijoille" on tyypillistä monimutkainen yritys rakenne, läpinäkymätön hallinnointijärjestelmä, lyhyen aikavälin sijoitusstrategia tai huomattava velkarahoituksen tai velan luonteisen rahoituksen käyttö (esim. pääomasijoitusrahasto).

²⁷ Keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt eivät ole ylimmän hallintoelimen jäseniä, mutta heillä on merkittävää vaikutusvaltaa laitoksen johtamisessa (esim. riskienhallintajohtajat tai vaatimustenmukaisuudesta vastaavat johtajat).

²⁸ Selvennys siitä, että EKP:llä on toimivalta keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden soveltuvuusarvioinneissa kansallisen lainsäädännön vaatimissa tapauksissa, tehtiin vasta vuoden 2016 lopussa, ja sen soveltaminen alkaa vuonna 2017.

²⁹ IMAS on yhteisen valvontamekanismin käyttämä valvontatietojen hallintajärjestelmä. Ks. myös osa 4.6.

Valvontaperiaatteiden kehittäminen

Vaikka toimilupamenettelyihin liittyviä valvontakäytäntöjä on yhtenäistetty vakavaraisuusdirektiivin, EPV:n suuntaviivojen ja sääntelystandardien kautta, vakavaraisuusdirektiivin kansalliset täytäntöönpanosäädökset ja toimilupamenettelyihin liittyvät valvontakäytännöt poikkeavat edelleen eri jäsenvaltioissa. EKP:n pankkivalvonta onkin jatkuvasti kehittänyt valvontaperiaatteita yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten ja EKP:n valvonnasta vastaavien toimialojen kanssa toimilupamenettelyihin liittyvien yhteisten valvontakäytäntöjen luomiseksi.

Jo vuonna 2015 hyväksyttiin soveltuvuusarviointiin liittyvät valvontaperiaatteet, jotka koskevat esimerkiksi mainetta, tehtävän hoitamiseen riittävää aikaa ja ylimmän hallintoelimen soveltuvuutta kokonaisuutena. Vuonna 2016 niitä täydennettiin periaatteilla haastattelujen käytöstä soveltuvuusarvioinneissa sekä suosituksilla haastattelujen toteuttamisesta. EKP:n pankkivalvonnan **soveltuvuusarviointioppaan**³⁰ valmistuttua soveltuvuusarviointien haastatteluista tulee pääsääntöisesti pakollisia erillään toimivien merkittävien laitosten toimitusjohtajien ja hallintoelimen puheenjohtajien uusissa arvioinneissa. Muut kehitettävät valvontaperiaatteet koskivat arvioitavien henkilöiden kokemuksen arviointia, ehdollisen hyväksynnän yhtenäistä käsittelytapaa ja uudelleenarviointeja. Lisäksi käsiteltiin arviointiprosessia tilanteessa, jossa valvojan johdon edustaja toimii myös hallintoelimen jäsenenä tai jossa puheenjohtajan ja toimitusjohtajan tehtäviä hoitaa sama henkilö.

Merkittävän omistususuuden hankintaan liittyvien valvontaperiaatteiden kehittämisessä keskityttiin erityistoimijoiden arviointiin sekä EKP:n antamien päätösten alaan, menettelytapoihin ja muotoon. Merkittävän omistususuuden hankintakriteerien arviointikäytäntöihin liittyvä jatkotyö on jo pitkällä ja valmistuu arvion mukaan vuoden 2017 aikana.

EKP:n pankkivalvonta tukee näiden valvontaperiaatteiden tehokasta soveltamista panostamalla henkilöstön koulutukseen sekä pankkisektorille ja koko toimialalle suunnattuun tiedottamiseen.

Toimilupamenettelyjen osalta on aloitettu toimilupien myöntämisprosessin alaa, kriteereitä ja menettelytapoja koskevien valvontaperiaatteiden kehittämistyö. Uudessa hankkeessa kehitetään finanssiteknologiayrityksille myönnettäviin toimilupiin liittyviä yhteisiä valvontaperiaatteita.

³⁰ Luonnos soveltuvuusarviointioppaaksi julkaistiin kommentoitavaksi 14.11.2016. Opasluonnos noudatti kaikilta osin EPV:n soveltuvuutta koskevia tarkistettuja suuntaviivoja, jotka myös olivat julkisen kuulemisen kohteena. EKP:n pankkivalvonnan lopullinen soveltuvuusarviointioppas on tarkoitus julkistaa vuoden 2017 toisella neljänneksellä.

2.2 Väärinkäytösten ilmoittaminen, valvontapäätösten täytäntöönpano ja seuraamusmenettelyt

2.2.1 Valvontapäätösten täytäntöönpano ja seuraamusmenettelyt

YVM-asetuksen ja YVM-kehysasetuksen mukaan valtuudet valvontapäätösten täytäntöönpanoon ja seuraamusmenettelyiden määräämiseen jakautuvat EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten välillä sen mukaan, mikä on epäillyn rikkomuksen luonne, kuka on vastuussa ja millaisiin toimenpiteisiin ryhdytään (ks. [EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomus 2014](#)).

Yhteisen valvontamekanismin toiminnan aloitusvaiheessa keskityttiin keräämään tietoja valvottavien yhteisöjen vakavaraisuudesta. Vuonna 2015 käynnistettiin vain neljä seuraamusmenettelyä, joista kaksi valmistui samana vuonna. Sen sijaan vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta käynnisti 41 seuraamusmenettelyä ja yhden täytäntöönpanomenettelyn. Ne liittyivät tapauksiin, joissa 36 merkittävän valvottavan yhteisön epäiltiin rikkoneen EKP:n valvontapäätöstä.

Vuonna 2016 EKP käsitteli yhteensä 44 seuraamusmenettelyä (lukuun sisältyvät kaksi vuonna 2015 aloitettua menettelyä). Niistä 42 koski seuraamuksia ja kaksi täytäntöönpanoa (ks. [taulukko 6](#)).

Taulukko 6

EKP:n valvontapäätösten täytäntöönpanomenettelyt ja seuraamusmenettelyt vuonna 2016

	Seuraamusmenettelyt	Täytäntöönpanomenettelyt	Yhteensä
Vuodelta 2015 jatkuvat menettelyt	1	1	2
Vuonna 2016 aloitetut menettelyt	41	1	42
Vuonna 2016 käsitellyssä olleet menettelyt	42	2	44
Loppuunsaatettuja menettelyjä	5	1	6
EKP:n pyyntöjä kansallisille valvontaviranomaisille menettelyjen aloittamisesta	3	-	3
Vuodelle 2017 jatkuvat menettelyt	34	1	35

Kaikista 42:sta vuonna 2016 käsitellystä seuraamusmenettelystä 30 liittyi suoraan sovellettavan EU:n lainsäädännön (EKP:n päätökset ja asetukset mukaan lukien) epäilyihin rikkomuksiin. Menettelyjen kohteena oli 26 merkittävää valvottavaa laitosta, ja ne liittyivät omien varojen vaatimuksiin, julkistamis- ja raportointivaatimuksiin, maksuvalmiusvaatimuksiin ja suuriin asiakasriskeihin. Kaksi menettelyistä lopetettiin vuonna 2016, koska seuraamusten määräämiseen vaadittavaa oikeusperustaa ei ollut. Muiden epäiltyjen rikkomusten tutkiminen jatkuu edelleen.

Loput 12 kaikista vuonna 2016 käsitellyistä seuraamusmenettelyistä koskivat tapauksia, joissa merkittävien valvottavien yhteisöjen tai luonnollisten henkilöiden epäiltiin rikkoneen vakavaraisuusdirektiivin kansallisia täytäntöönpanolakeja. Nämä

EKP:n käynnistämien seuraamusmenettelyjen määrä kasvoi huomattavasti vuonna 2016

42

EKP:n käynnistämää täytäntöönpano- ja seuraamusmenettelyä vuonna 2016

Yhteistyö kansallisten valvontaviranomaisten kanssa on olennainen tekijä EKP:n täytäntöönpano- ja seuraamusvaltuuksien toteuttamisessa

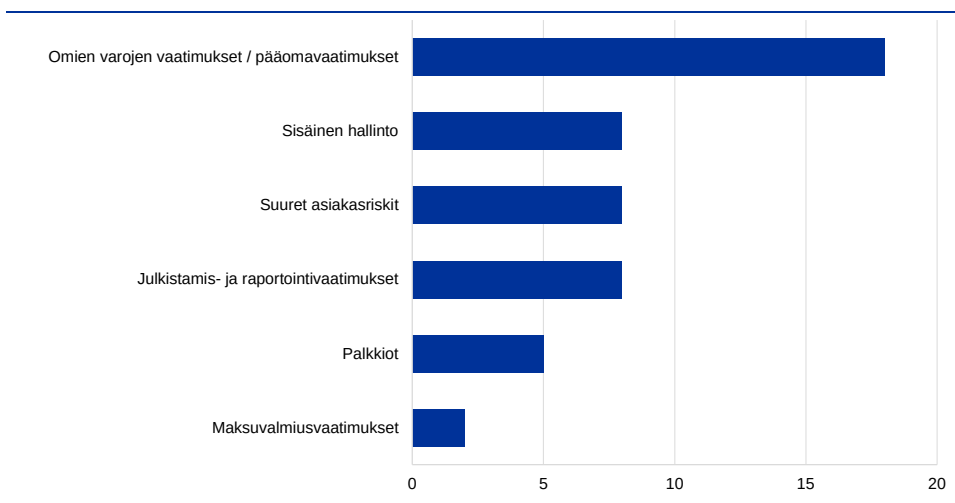
epäillyt rikkomukset liittyvät hallintoon, esimerkiksi sisäisen valvonnan mekanismeihin sekä ylimpien hallintoelinten toimintaan ja palkkiopolitiikkaan. Kolme menettelyistä lopetettiin vuonna 2016, koska epäillyt rikkomukset olivat merkitykseltään vähäisiä. Vuonna 2016 EKP pyysi kahta kansallista valvontaviranomaista aloittamaan seuraamusmenettelyn kansallisiin valvontavaltuuksiin kuuluvissa asioissa.

Vuonna 2016 käynnistettyjen kahden täytäntöönpanomenettelyn perusteina olivat epäilyt kansallisten palkkiosääntöjen rikkomuksesta ja EKP:n valvontapäätöksen noudattamatta jättämisestä. Toinen niistä lopetettiin vuonna 2016, koska tehokkaiden seuraamusten määräämiseen vaadittavaa oikeusperustaa ei ollut. Toisen käsittely jatkuu edelleen.

EKP:n täytäntöönpano- ja seuraamusmenettelyjen kohteena olleiden epäiltyjen rikkomusten aiheet vuonna 2016 on esitetty [kaaviossa 5](#).

Kaavio 5

Täytäntöönpano- ja seuraamusmenettelyt liittyvät enimmäkseen omien varojen vaatimuksiin ja pääomavaatimuksiin

Jos EKP:lla on aihetta epäillä rikosta, se pyytää kyseistä kansallista valvontaviranomaista saattamaan asian kansallisen lain mukaisesti viranomaisten käsiteltäväksi tutkintaa ja mahdollisia rikosoikeudellisia syytetoimia varten. Vuonna 2016 EKP teki yhden tällaisen pyynnön kansalliselle valvontaviranomaiselle, ja loppuvuodesta 2016 käsiteltävänä oli neljä tapausta, joissa pyynnön tekemistä harkittiin.

2.2.2 Väärinkäytösten ilmoittaminen YVM-asetuksen artiklan 23 nojalla

Kuka tahansa voi tehdä ilmoituksen pankkivalvontaa koskevan EU-lainsäädännön rikkomisesta. EKP:n vastuulla on varmistaa, että ilmoitus voidaan tehdä tehokkaasti, joten se on luonut ilmoitusmenettelyn, jossa väärinkäytöksistä voidaan ilmoittaa EKP:n pankkivalvonnan verkkosivuilla olevalla [verkkolomakkeella](#).

27 %

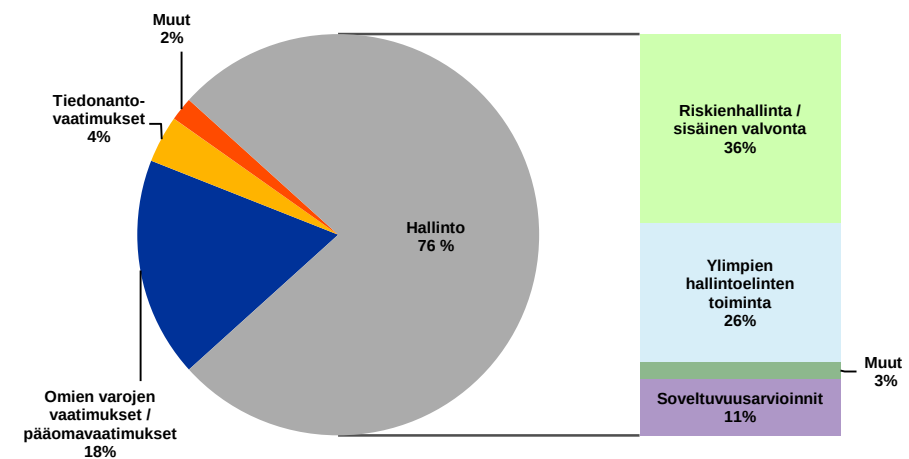
EKP:lle ilmoitettujen
väärinkäytösepäilyjen
määrän kasvu vuonna
2016

Vuonna 2016 EKP:lle tehtiin 100 väärinkäytösilmoitusta, mikä oli 27 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Ilmoituksista 70 liittyi epäilyihin pankkivalvontaa koskevan EU-lainsäädännön rikkomisesta. Niistä 68:n katsottiin kuuluvan EKP:n valvontavaltuuksiin ja kahden kansallisten valvontaviranomaisten toimivaltaan. Loput ilmoitukset koskivat pääasiassa kansallisia asioita, jotka eivät liittyneet vakavaraisuusvaatimuksiin eivätkä siten kuuluneet ilmoitusmenettelyn piiriin (esim. kuluttajansuojaa koskevat asiat).

EKP:n saamat väärinkäytösilmoitukset liittyivät tavallisimmin hallintoon (76 %) sekä omien varojen ja pääomavaatimusten puutteelliseen laskentaan (18 %). Väärinkäytösilmoitusten yksityiskohtainen erittely on esitetty **kaaviossa 6**. Hallintoon liittyvät väärinkäytösilmoitukset koskivat pääasiassa riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa sekä ylimpien hallintoelinten toimintaa ja soveltuvuusvaatimuksia.³¹

Kaavio 6

Suurin osa EKP:n saamista väärinkäytösilmoituksista liittyi hallintoon

Yhteisen valvontamekanismin käynnistymisestä eli marraskuusta 2014 alkaen tärkeimmät väärinkäytösilmoituksiin liittyvät tutkintatoimet ovat olleet seuraavat:

- paikalla tehtävät tarkastukset (37 % tapauksista)
- pyyntö sisäisen tarkastuksen tai sisäisen tutkinnan järjestämisestä taikka asiakirja- tai selvityspyyntö yhteisölle (31 % tapauksista)
- sisäinen arviointi saatujen asiakirjojen perusteella (32 % tapauksista).

Viisi ilmoitusta on johtanut tai saattaa johtaa seuraamusmenettelyihin, joiden kohteena on kolme valvottavaa yhteisöä.

Osa EKP:n saamista
väärinkäytösilmoituksista on
johtanut tai saattaa johtaa
seuraamusmenettelyyn

³¹ "Riskienhallinta ja sisäinen valvonta" sisältää ne mekanismit tai prosessit, jotka yhteisöllä on oltava käytössään sellaisten riskien tunnistamiseksi, hallitsemiseksi ja raportoimiseksi, joille se on tai saattaa olla alttiina. "Ylimmän hallintoelimen toiminnot" viittaa siihen, missä määrin henkilöt, jotka tosiasiallisesti johtavat laitoksen liiketoimintaa tai joilla on toimivalta vahvistaa laitoksen strategia, tavoitteet ja yleiset linjat sekä valvoa ja seurata johdon päätöksentekoa, noudattavat velvollisuuksiaan.

3 Yhteinen valvontamekanismi osana eurooppalaisia ja kansainvälisiä valvontajärjestelyjä

Eurooppalainen ja kansainvälinen yhteistyö ovat EKP:n pankkivalvonnan keskeisiä prioriteetteja. EKP onkin jo laatinut merkittäviä yhteisymmärryspöytäkirjoja useiden muiden eurooppalaisten viranomaisinstituutioiden, kuten yhteisen kriisintarkkailuneuvoston ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) kanssa. Jatkossa tavoitteena on laatia yhteisymmärryspöytäkirjat myös valvontaan osallistuvien viranomaisten, kansallisten markkinaviranomaisten ja euroalueeseen kuulumattomien jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään myös valvontakollegioiden kanssa. Niillä on tärkeä rooli sellaisten yhteisen valvontamekanismin toimivaltaan kuuluvien pankkiryhmittymien valvonnassa, jotka toimivat myös euroalueen ulkopuolella.

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta osallistui EU:n elvytys- ja kriisintarkkailujärjestelyjen kehittämiseen. Se arvioi pankkien laatimat elvytysuunnitelmat ja oli kriisintarkkailuneuvoston kuultavana. EKP oli myös aktiivisesti mukana kehittämässä kriisinhallintaa koskevia linjauksia eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla.

Pankkisektorin kansainvälisen sääntelyn kehittämiseen EKP osallistui yli 30:ssa Baselin pankkivalvontakomitean työryhmässä. EKP:n pankkivalvonta osallistui myös Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) toimintaan ja sai oikeuden osallistua finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän (FSB) täysistuntoihin.

3.1 Eurooppalainen ja kansainvälinen yhteistyö

3.1.1 Yhteistyö muiden kansallisten/EU:n valvontaviranomaisten kanssa

EKP käynnisti vuonna 2016 yhteensä 24 neuvotteluprosessia yhteistyösopimusten laatimiseksi euroalueen ulkopuolisten EU-maiden valvontaviranomaisten, EU:n ulkopuolisten maiden ja EU:n markkinaviranomaisten kanssa. Neljä näistä sopimuksista on jo laadittu.

Yhteistyö Euroopan talousalueella

EKP pitää tiiviisti yhteyttä EU-maiden valvontaviranomaisiin.

Se on valmistelemassa yhteisymmärryspöytäkirjoja euroalueeseen kuulumattomien EU-maiden yhdeksän kansallisen valvontaviranomaisen kanssa YVM-asetuksen

artiklan 3 kohdan 6 mukaisesti. Toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojenvaihto koko unionissa on toteutettu vakavaraisuusdirektiivin määräysten mukaisesti, ja yhteisymmärryspöytäkirjoissa sovitaan tarkemmin yhteistyöhön liittyvistä yksityiskohdista.

Joulukuussa 2016 laadittiin Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Suomen valvontaviranomaisten kanssa yhteisymmärryspöytäkirja vakavaraisuusdirektiivin mukaisten merkittävien sivuliikkeiden valvonnasta. Yhteisymmärryspöytäkirjassa käsitellään jatkuvaan valvontaan liittyviä seikkoja, kuten osallistumista valvontakollegioihin, tietojenvaihtoa ja paikalla tehtäviä tarkastuksia.³²

EKP neuvottelee myös EU-maiden kansallisten markkinaviranomaisten kanssa ESMA:n kanssa valmistelemansa vakiomuotoisen yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittamisesta. Yksi markkinaviranomainen onkin jo allekirjoittanut sen, ja kahden muun markkinaviranomaisen kanssa neuvottelut ovat meneillään.

Lisäksi EKP on laatinut yhteisymmärryspöytäkirjan sekä EPV:n että ESMAn kanssa.

Yhteistyö EU:n ulkopuolisten maiden viranomaisten kanssa

Kansallisten valvontaviranomaisten ja EU:n ulkopuolisten maiden väliset yhteisymmärryspöytäkirjat tullaan korvaamaan EKP:n pankkivalvonnan yhteisymmärryspöytäkirjoilla

Jatkuvan valvonnan helpottamiseksi EKP liittyi soveltuvissa tapauksissa euroalueen kansallisten valvontaviranomaisten ja EU:n ulkopuolisten maiden viranomaisten välisiin, ennen yhteisen valvontamekanismin alkamista laadittuihin yhteisymmärryspöytäkirjoihin. Ne tullaan asteittain korvaamaan EKP:n pankkivalvonnan ja EU:n ulkopuolisten maiden valvontaviranomaisten välisillä yhteisymmärryspöytäkirjoilla.

³² Tämän yhteisymmärryspöytäkirjan tarkoitus on edistää EKP:n pankkivalvonnan ja pohjoismaisten valvontaviranomaisten välistä (ja myös pohjoismaisten keskinäistä) yhteistyötä merkittävien sivuliikkeiden valvonnassa sekä euroalueella että sen ulkopuolella. Sen vuoksi yhteisymmärryspöytäkirja kattaa euroalueen yhteisöjen lisäksi myös muita pohjoismaisten valvontaviranomaisten valvonnassa olevia yhteisöjä. Lisäksi se kattaa myös kuluttajansuojaan, maksupalveluihin ja -järjestelmiin sekä rahanpesun torjuntaan liittyviä tehtäviä. Yhteisymmärryspöytäkirjan ala on siis laajempi kuin EKP:n pankkivalvonnan tehtävät. Allekirjoittaneiden valvontaviranomaisten yhteistyötä sääntelee kuitenkin unionin oikeus. EKP:n pankkivalvonta osallistuu yhteisymmärryspöytäkirjaan vain valvontatehtäviensä osalta.

Kuvio 6

Parhaillaan neuvoteltavina olevissa yhteisymmärryspöytäkirjoissa käsitellyt valvonnan osa-alueet

EKP käynnisti vuonna 2016 neuvottelut yhteisymmärryspöytäkirjoista kymmenen EU:n ulkopuolisen maan valvontaviranomaisten kanssa. Tavoitteena on helpottaa kummankin osapuolen valvontatehtävien toteuttamista.

Yhteisymmärryspöytäkirjoissa on tarkoitus käsitellä muun muassa tietojenvaihtoa, yhteistyötä jatkuvassa valvonnassa ja kriisitilanteissa sekä paikalla tehtävien tarkastusten ja sisäisten mallien arvioinnin toteuttamista.

Vuonna 2016 ja alkuvuodesta 2017 EKP laati yhteisymmärryspöytäkirjat kahden EU:n ulkopuolisen maan valvontaviranomaisten kanssa. Toisessa niistä käsiteltiin luottolaitosten valvontaa ja toisessa järjestelmäriskin kannalta merkittävien laitosten valvontaan liittyvää tietojenvaihtoa.

Valvontakollegiot

Valvontakollegioiden keskeinen tehtävä on koordinoida useassa maassa toimivien pankkiryhmittymien valvontaa

Valvontakollegiot ovat pysyviä ja joustavia yhteistyöyksiköitä, joiden jäseninä on useassa maassa toimivien pankkiryhmittymien valvontaan osallistuvia valvontaviranomaisia. Kollegioilla on tärkeä rooli sellaisten yhteisen valvontamekanismin toimivaltaan kuuluvien pankkiryhmittymien valvonnassa, jotka toimivat myös euroalueen ulkopuolella.

EKP:n pankkivalvonta tehosti valvontakollegioiden toimintaa, jotta tietojenvaihdon, yhteisen riskienarvioinnin sekä pääoma- ja likviditeettivaatimuksia koskevan päätöksenteon menettelyjä yhteisessä valvontamekanismissa voidaan entisestään lujittaa vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti.

45

valvontakollegiota, joihin EKP osallistuu

Konsolidointiryhmän valvojan ominaisuudessa EKP:n pankkivalvonta vastaa 29 valvontakollegion järjestämisestä ja toiminnasta. Valvontakollegioiden jäseninä ovat kyseiset EU-maat ja EPV. Lisäksi kollegioihin osallistuvat tarkkailijoina EU:n ulkopuolisissa maissa toimivien pankkiryhmittymien keskeisiä tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä valvovat viranomaiset. Niihin kuuluvat keskeiset kansainvälisiä pankki- ja rahoitusmarkkinoiden valvovat viranomaiset.

Valvontakollegioiden sujuvan toiminnan varmistamiseksi yhteiset valvontaryhmät ovat määrittäneet asianmukaiset prosessit ja menettelyt kullekin merkittävälle luottolaitokselle, jonka konsolidointiryhmän valvojana on EKP.³³

EKP:n pankkivalvonta toimii vastaanottavan jäsenvaltion valvontaviranomaisena, kun kyseessä ovat osallistumattomiin jäsenvaltioihin sijoittautuneet merkittävät laitokset (seitsemän pankkiryhmittymää), ja yhteisten valvontaryhmien edustajat osallistuvat useassa maassa toimivien pankkiryhmittymien valvontakollegioihin.

Muiden euroalueen kansainvälisesti toimivien merkittävien laitosten osalta EKP:n pankkivalvonta toimi vuonna 2016 konsolidointiryhmän valvojana neljälle pankkiryhmittymälle, joiden päätoimipaikat ovat yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvissa jäsenvaltioissa, mutta joilla on merkittävää rajat ylittävää toimintaa ainoastaan EU:n ulkopuolisissa maissa. EKP:n pankkivalvonta osallistui vastaanottavan jäsenvaltion valvontaviranomaisena valvontakollegioihin viiden useassa maassa toimivan pankkiryhmittymän osalta, joiden päätoimipaikat ovat EU:n ulkopuolisissa maissa ja tytäryhtiöt ovat merkittäviä laitoksia euroalueella.

Tiiviin yhteistyön nykytilanne

Ne EU:n jäsenvaltiot, joiden rahayksikkö ei ole euro, voivat osallistua valvontamekanismiin aloittamalla tiiviin yhteistyön EKP:n kanssa. Tiiviin yhteistyön keskeiset edellytykset on määritetty YVM-asetuksen artiklassa 7, ja yhteistyössä noudatettavat menettelyt on kirjattu [päättökseen EKP/2014/5](#). Vuonna 2016 ei esitetty virallisia pyyntöjä tiiviin yhteistyön aloittamisesta,

3.1.2 EU:n elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyihin liittyvät toimet

Elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyt ovat tärkeä väline EU:n pankkisektorin vakauden edistämiseksi. EKP:n pankkivalvonnalla on niissä keskeinen osuus. Vuonna 2016 EKP tehosti osallistumistaan tällä osa-alueella, kun yhteisen kriisinratkaisumekanismin täysipainoinen toiminta alkoi vuoden 2016 alussa.

Elvytyssuunnitelmien arviointi on keskeinen osa EKP:n pankkivalvonnan työtä merkittävien laitosten häiriönsietokyvyn lisäämiseksi. Pankkien vuodelle 2015 laatimat elvytyssuunnitelmat, jotka arvioitiin vuonna 2016, edustivat siirtymävaihetta. Kun laitokset toimittivat elvytyssuunnitelmansa EKP:lle, kaikki jäsenvaltiot eivät vielä olleet saattaneet pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja joitakin elvytyssuunnitelmien laatimiseen liittyviä säädöksiä ei vielä ollut otettu käyttöön. EKP:n pankkivalvonnan tavoite oli saada kaikilta laitoksilta elvytyssuunnitelmien ensimmäiset versiot ja varmistaa, että suunnitelmat ennen pitkää täyttävät elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin sekä asiaa koskevien komission

EKP:n pankkivalvonta osallistuu entistä tiiviimmin elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyihin liittyviin toimiin

³³ Komission delegoidun asetuksen (EU) 2016/98 ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/99 mukaisesti.

delegoitujen asetusten vähimmäisvaatimukset. Pankkien edellytettiin korjaavan mahdolliset merkittävät puutteet suunnitelmissa ennen uuden version toimittamista.

Arvioinnin pohjalta tehdyt vertailevat selvitykset osoittivat suunnitelmien keskeiset kehittämiskohteet. Näitä olivat muun muassa tietojen aukottomuus ja laatu, elvytysvaihtoehtojen uskottavuus, skenaarioiden vakavuus ja elvytys suunnitelman indikaattorien kalibrointi. Suunnitelmien arvioinnin päätteeksi pankeille lähetettiin palautekirjeet. Pankit toimittivat elvytys suunnitelmat vuodelle 2016 syys- ja joulukuussa, ja niiden arviointi on meneillään. Arvioinnin avulla pyritään varmistamaan, että pankit ovat valmistelleet uskottavia elvytysvaihtoehtoja, jotka toteuttamalla ne voivat palauttaa häiriönsietokykynsä kriisitilanteessa.

EKP:n pankkivalvonta pitää säännöllisesti yhteyttä kriisinratkaisuneuvostoon kriisinratkaisutoimien suunnittelussa

Vuonna 2016 yhteinen kriisinratkaisuneuvosto ja EKP ottivat käyttöön loppuvuodesta 2015 allekirjoitetun kahdenvälisen yhteisymmärryspöytäkirjan, jossa määritetään yhteistyön ja tietojenvaihdon yleiset säännöt. EKP:n pankkivalvonta tiedotti yhteiselle kriisinratkaisuneuvostolle elvytys suunnitelmista ja muista seikoista yhteisymmärryspöytäkirjan mukaisesti.

Lisäksi se oli yhteisen kriisinratkaisuneuvoston kuultavana useiden merkittävien laitosten elvytys suunnitelmaluonnoksista. EKP laati arvion suunnitelmista ja toimitti sen kriisinratkaisuneuvostolle. Kriisinratkaisuneuvoston kanssa käytiin hedelmällisiä keskusteluja ja vaihdettiin tietoja myös omien varojen ja hyväksyttävien velkojen vähimmäisvaatimusta (MREL) koskevan työn yhteydessä.

EKP:n edustaja osallistui yhteisen kriisinratkaisuneuvoston kokouksiin, ja kriisinratkaisuneuvoston puheenjohtaja kutsuttiin moniin valvontaelimen kokouksiin. Näin edistettiin korkean tason keskusteluyhteyttä elinten välillä. EKP:n ja SRB:n henkilökunnan rakentava osallistuminen toistensa komiteastruktuureihin edisti myös teknisen tason yhteistyötä. Sen ohella yhteiset valvontaryhmät ja sisäiset kriisinratkaisuryhmät kävivät vuoropuhelua yksittäisiin pankkeihin liittyvissä kysymyksissä. Loppuvuodesta EKP toteutti yhteisymmärryspöytäkirjan ehtojen mukaisesti järjestelmiensä teknisen muutoksen, joka mahdollisti SRB:n henkilökunnalle ja johdolle suoran pääsyn EKP:n pankkivalvontaportaalin tietoihin ja tietokantoihin. Aiemmin tietojenvaihto tapahtui manuaalisesti. Muutoksen tarkoitus on tehostaa tietojenvaihtoa ja vähentää raportoinnista pankeille aiheutuvaa vaivaa.

EKP:n pankkivalvonta osallistui useisiin lainsäädäntöhankkeisiin

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta oli mukana eurooppalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla, joissa kriisinhallintaan liittyviä menettelyjä valmistellaan. EKP toimitti Euroopan komission marraskuussa 2016 julkistamaa säädösehdotusta varten tarkentavia tietoja esimerkiksi tappioiden kattamiseen hyväksyttävien velkojen vähimmäisvaatimuksista sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin velkojärjestyksestä. EKP osallistui myös EPV:n ja finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän komiteoihin, joiden tehtävänä oli valmistella kriisien ehkäisyä ja hallintaa koskevia sääntelystandardeja.

Kansainvälisten viranomaisten kesken tehdään jatkuvaa kehitystyötä. Vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä EKP:n pankkivalvonta sekä valvontaviranomaisten johtajat Isosta-Britanniasta, Yhdysvalloista ja yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvista

maista kokoontuivat pohtimaan yhteistyötä suuren useassa maassa toimivan pankin konkurssitilanteen varalta.

3.1.3 Euroopan pankkiviranomaisen arviointilautakunta

EKP:n pankkivalvonta oli aktiivisesti mukana Euroopan pankkiviranomaisen arviointilautakunnassa, jonka tekemillä vertaisarvioinneilla pyritään yhtenäistämään valvontaa.

Vuonna 2016 EPV:n arviointilautakunta toteutti vertaisarvioinnin valvontatietojen raportointivaatimuksia koskevien teknisten täytäntöönpanostandardien soveltamisesta ([komission täytäntöönpanoasetus \(EU\) N:o 680/2014, annettu 16 huhtikuuta 2014](#)).

Vertaisarvioinnin tarkoitus oli tarkastella toimivaltaisten viranomaisten käytäntöjä laitoksiin kohdistuvien valvontaraportointivaatimuksien osalta. Se keskittyi arvioimaan käytössä olevia prosesseja, kuten tiedonkeruuseen, tietojen laadunvarmistukseen, raportointimenettelyn päivitykseen ja EPV:n julkisen tietokantapalvelun käyttöön liittyviä käytäntöjä ja tietojärjestelmiä. Lisäksi tarkasteltiin hallintokysymyksiä.

Vertaisarvioinnin perusteella todettiin, että EKP:n prosessit kaikilla arvioiduilla alueilla ovat täysin kattavat.

3.1.4 Kansainvälisen valuuttarahaston rahoitussektorin arviointiohjelma

Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) rahoitussektorin arviointiohjelmissa (Financial Sector Assessment Programs, FSAP-ohjelmat) kohdemaan rahoitussektoria arvioidaan kattavasti ja yksityiskohtaisesti. Arvioinnissa painottuvat seuraavat seikat: 1) tärkeimpien heikkouksien tunnistaminen ja rahoitussektorin häiriönsietokyvyn arvioiminen, 2) maan rahoitusvakaussäilytyksen arviointi sekä maan pankkivalvontajärjestelyjen ja -käytäntöjen arviointi ja (3) rahoitusjärjestelmän turvaverkkojen ja finanssikriiseistä selviämiseen tarvittavan kapasiteetin arviointi.³⁴

EKP:llä on merkittävä rooli IMF:n rahoitussektorin arviointiohjelmissa euroalueen maissa

FSAP-ohjelmat ovat maakohtaisia, joten päävastuu arvioinnista on kansallisilla viranomaisilla. Myös EKP:llä on pankkisektorin mikro- ja makrovakauden valvontatehtäviensä vuoksi kuitenkin merkittävä rooli euroalueen maissa tehtävissä rahoitussektorin arvioinneissa.

Vuonna 2016 IMF sai päätökseen Suomen, Saksan, Irlannin ja Alankomaiden rahoitussektorin FSAP-arvioinnin ja aloitti Luxemburgin ja Espanjan arvioinnit, joiden on määrä valmistua vuoden 2017 kuluessa. Myöhemmin vuonna 2017 on tarkoitus aloittaa Belgian, Ranskan ja Italian arvioinnit. Ne valmistuvat arviolta vuonna 2018.

³⁴ Lisätietoja IMF:n FSAP-ohjelmien kolmesta moduulista ja EKP:n osallistumisen päätavoitteista on EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksen 2015 osassa 4.1.2.

Koska FSAP-ohjelmat ovat luonteeltaan maakohtaisia, suurin osa tuloksista ja suosituksista osoitetaan edelleen kansallisille viranomaisille. Yhteisen valvontamekanismin sujuvaan toimintaan liittyvät suositukset osoitetaan kuitenkin EKP:lle sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Jotta IMF:n valvonta- ja ohjaustoiminta olisi jatkossakin tehokasta ja palvelisi tarkoitustaan, siinä tulee ottaa huomioon kaikilta osin pankkivalvontajärjestelmä ja siihen liittyvät jäsenvaltioiden, euroalueen ja koko EU:n tason valtuudet.

3.2 Osallistuminen eurooppalaisen ja kansainvälisen sääntelyn kehittämiseen

3.2.1 Osallistuminen Basel-sääntelyprosessiin

Tammikuussa 2016 Baselin pankkivalvontakomitean toimintaa ohjaava keskuspankkien pääjohtajien ja valvontaviranomaisten johtajien ryhmä hyväksyi markkinariskin liittyvien pääomavaatimusten perusteellisen tarkistuksen. Lisäksi vuonna 2016 oli tarkoitus viedä päätökseen riskipainotettujen varojen liiallisen vaihtelun vähentämistyö tarkistamalla niihin liittyvä kehys sekä toteuttaa Basel III -säännösten viimeistelyyn sisältyvä vähimmäisomavaraisuusasteen kalibrointi. EKP:n pankkivalvonta on osallistunut aktiivisesti molempiin hankkeisiin sekä linjausten laatimisessa että kvantitatiivisten vaikutusanalyysien toteuttamisessa.

Basel III -säännösten uudistusta ei ole vielä viimeistely

Tammikuussa 2017 keskuspankkien pääjohtajien ja valvontaviranomaisten johtajien ryhmä totesi Baselin pankkivalvontakomitean edistyneen finanssikriisin jälkeisten sääntelyuudistusten viimeistelyssä. Se totesi kuitenkin, että ehdotettujen uudistusten valmistelu johtoryhmän tarkistusta varten vaatii lisää aikaa. Työn odotetaan valmistuvan lähiaikoina.

EKP:n pankkivalvonta osallistuu Baselin pankkivalvontakomitean toimintaan yli 30 erilaisen työryhmän kautta. Markkinariskin liittyvien pääomavaatimusten tarkistuksen ohella Baselin pankkivalvontakomitea hyväksyi vuonna 2016 rahoitustoiminnan korkoriskin käsittelyyn ja arvopaperistamiskehyksen muutoksiin liittyvät uudistukset sekä tappioiden kattamiseen käytettävissä olevaa kapasiteettia koskevan standardin (TLAC-standardin) uudistukset. Komitea käynnisti myös julkiset kuulemiset arvonalentumisten sääntelystä ja pilarin 3 mukaisista tilinpäätöstietojen julkistamisvaatimuksista.

Osallistuminen Euroopan pankkiviranomaisen työhön

EKP:n pankkivalvonta jatkoi yhteistyötä Euroopan pankkiviranomaisen kanssa pankkisektorin tehokkaan ja yhdenmukaisen vakavaraisuusvalvonnan ja -sääntelyn varmistamiseksi koko EU:ssa.

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta-asiantuntijat osallistuivat EPV:n työhön yli 35:ssä eri yksikössä. EKP:n pankkivalvonta oli mukana myös EPV:n hallintoneuvostossa äänioikeudettomana jäsenenä.

EKP:n pankkivalvonta oli tiiviisti mukana työryhmien toiminnassa esimerkiksi **valvojan arviointiprosessiin ja pilarin 2 piiriin kuuluvien valvontakäytäntöjen yhdenmukaistamisen** edistämiseksi. Se on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä ohjeita valvojan arviointiprosessin (SREP) yhteisistä menettelyistä ja menetelmistä (EBA/GL/2014/13), ohjeita muun kuin kaupankäyntitoiminnan aiheuttaman korkoriskin hallinnasta (EBA/GL/2015/08), lausuntoa pilarin 1 ja pilarin 2 mukaisten ja yhteenlaskettujen puskurivaatimusten sekä voitonjakoon sovellettavien rajoitusten yhteensovittamisesta (julkaistu 16.12.2015) ja EU:n yhteistä lähestymistapaa pilarin 2 mukaiseen pääomaohjeistukseen. Yhteistyötä tehtiin myös EPV:n valvontakäytäntöjen yhdenmukaistamista koskevan vuosittaisen toimintakertomuksen valmistelun yhteydessä.

Lisäksi EKP:n pankkivalvonta ja EPV kehittivät **sisäisten luottoluokitusten menetelmän (IRB)**³⁵ tarkistuksen yhteydessä määritettäviä säännöstöjä. EKP hoitaa yhteispuheenjohtajuutta EPV:n sisäisten mallien validointityöryhmässä (Task Force on Model Validation), joka avustaa EPV:tä sen luottoriskin liittyvissä sääntelytehtävissä erityisesti sisäisten luottoluokitusten menetelmän osalta.

EPV:n työn tavoitteena on määrittää IRB-menetelmien käytössä esiintyvän vaihtelun tärkeimmät taustatekijät. EKP oli monien kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa mukana kehittämässä useita tähän liittyviä säännöstöjä. Niitä ovat EPV:n tekniset sääntelystandardit (Regulatory Technical Standards, RTS) ja ohjeet (Guidelines, GL), ja ne otetaan käyttöön porrastetusti tulevien vuosien aikana.

EKP:n pankkivalvonta oli tiiviisti mukana valmistelemassa EPV:n raporttia **vähimmäisomavaraisuusasteen kalibrointia** koskevista suosituksista EU:n luottolaitoksille. Raportti julkaistiin elokuussa 2016.³⁶ EKP:n keskeisenä tehtävänä oli raportin perustana olevien kvantitatiivisten analyysien koordinointi. Vakavaraisuusasetuksen nojalla laadittu raportti antaa Euroopan komissiolle perustan vähimmäisomavaraisuusasteen sisällyttämiselle pilarin 1 mukaisiin vähimmäisvaatimuksiin.

³⁵ Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (Internal Ratings Based Approach, IRB-menetelmä) on eräs menetelmä, jolla luottolaitokset voivat laskea luottoriskin pohjalta määräytyvät pääomavaatimukset. Luottolaitos voi käyttää perusmenetelmää (FIRB), jossa se laskee itse vain maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) ja muut riskiparametrit määräytyvät vakavaraisuusasetuksen mukaisesti, tai edistynyttä menetelmää (AIRB), jossa se laskee kaikki riskiparametritnsä itse.

³⁶ EPV:n raportti vakavaraisuusdirektiivin artiklan 511 mukaisista vähimmäisomavaraisuusastetta koskevista vaatimuksista.

3.2.2

Vakavaraisuusasetuksen ja -direktiivin sallimien kansallisten vaihtoehtojen ja harkintavallan käyttö

EKP päätti vuonna 2015 yhdenmukaistaa vakavaraisuusasetuksen ja -direktiivin sekä komission delegoidun asetuksen (EU)2015/61³⁷ kansallisille valvontaviranomaisille sallimien vaihtoehtojen ja harkintavallan käyttöä.

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta saattoi päätökseen vaihtoehtojen ja harkintavallan yhdenmukaistamishankkeen merkittävien luottolaitosten osalta

Yli 130

vaihtoehtoa ja harkintavallan käyttömahdollisuutta yhtenäistettiin euroalueella

Yhdenmukaistamistyö saatettiin päätökseen vuonna 2016 kahden julkisen kuulemisen jälkeen.³⁸ EKP hyväksyi [asetuksen](#), jolla yhdenmukaistetaan EKP:n suoran valvonnan piiriin kuuluvien luottolaitoksiin sovellettavien vaihtoehtojen ja harkintavallan käyttöä³⁹, ja julkaisi sitä koskevan [oppaan](#). Unionin lain sallimia vaihtoehtoja ja harkintavallan käyttömahdollisuuksia on yli 130. Asetuksen ja ohjeiden käyttöönotto mahdollistaa niiden yhdenmukaisen soveltamisen ja edistää merkittävästi maiden välisten sääntelyerojen vähentämistä euroalueella. Yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvissa EU:n jäsenvaltioissa toimivien merkittävien laitosten valvonta-arvioihin sovelletaan yhdenmukaisia sääntöjä ja johdonmukaisia perusteita.

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta laajensi vaihtoehtojen ja harkintavallan yhdenmukaistamishanketta vähemmän merkittäviin laitoksiin

EKP on tiiviissä yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa päättänyt laajentaa vaihtoehtojen ja harkintavallan yhtenäistämishanketta myös vähemmän merkittävien laitosten valvontaan. Tavoitteena on, että kaikkialla yhteisessä valvontamekanismeissa on tasapuoliset toimintaedellytykset ja noudatetaan yhtenäisiä korkealaatuisia valvontakäytäntöjä, kuitenkin suhteellisuusperiaatteen rajoissa. Luonnoksesta suuntaviivoiksi ja luonnoksesta suositukseksi järjestettiin julkinen kuuleminen 3.11.2016–5.1.2017. Molemmat luonnokset viimeistellään julkisen kuulemisen tulosten pohjalta, ja ne on tarkoitus hyväksyä loppukevästä 2017.

Vaikka EKP:n pankkivalvonta on toteuttanut merkittäviä toimia sääntelyn yhdenmukaistamiseksi, maakohtaisia sääntelyeroja on vielä olemassa. Ne johtuvat siitä, että osa sääntelystä on muodoltaan EU:n direktiivejä, jotka jäsenvaltioiden on erikseen saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja eri valtiot ovat tehneet sen eri tavoin. Sääntelyerot vähentävät pankkivalvonnan tehokkuutta ja lisäävät sen kustannuksia. Tarvitaankin lainsäädäntötoimia, joilla voidaan poistaa vakavaraisuusvalvonnan kannalta perusteettomat sääntelyerot. Tämä koskee myös niitä vaihtoehtojen ja harkintavallan käyttötapauksia, joihin voidaan vaikuttaa vain lainsäädännöllä.

³⁷ Komission delegoitu asetus (EU) 2015/61, annettu 10 päivänä lokakuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä luottolaitosten maksuvalmiusvaatimuksen osalta.

³⁸ Vaihtoehtojen ja harkintavallan yhdenmukaistamishankkeen syitä, sisältöä ja toteutusta on käsitelty tarkemmin [EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksessa 2015](#).

³⁹ Asetusta sovelletaan yksinomaan merkittäviksi luokiteltuihin laitoksiin.

3.2.3 Osallistuminen finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän työhön

Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta jatkoi osallistumistaan finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän (FSB) työhön. FSB:n ohjausryhmän kautta se osallistui kriisinhallintaa koskevaan työhön ja FSB:n muiden yksiköiden kautta sisäistä hallintoa, väärinkäytösriskiä ja palkkioita koskevaan työhön.

EKP:n pankkivalvonta osallistuu finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän täysistuntoihin

FSB:n täysistunnossa⁴⁰, joka pidettiin 21.7.2016 Chengdussa, päätettiin muuttaa menettelytapoja siten, että EKP:n pankkivalvonnan edustaja voi osallistua **FSB:n täysistuntoihin**. Valvontaelimen varapuheenjohtaja toimii nyt EKP:n pankkivalvonnan edustajana finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmän päättävässä elimessä.

EKP:n pankkivalvonta on sitoutunut lisäämään panostaan FSB:n työssä, kun tulevan Saksan G20-ryhmän puheenjohtajuuskauden odotetaan tuovan mukanaan muutoksia asialistan painotuksiin. Uutena painotuksena tulee olemaan finanssikriisin jälkeisten sääntelyuudistusten viimeistelyn sijaan niiden täysimittainen, oikea-aikainen ja yhtenäinen toteuttaminen.

⁴⁰ Ks. FSB:n englanninkielinen lehdistötiedote (2016) "[Meeting of the Financial Stability Board in Chengdu on 21 July](#)".

4 EKP:n pankkivalvontaorganisaatio

Euroalueen maakohtaiset sääntelyerot ovat yhteisen valvontamekanismin haaste

Vuonna 2016 valvontaelin ja EKP:n neuvosto tekivät noin 1 800 päätöstä vastustamattajättämismenettelyllä. Edellisen vuoden tapaan useimmat päätökset koskivat pankkien johdon jäsenten soveltuvuusarviointia. Koska päätösten määrä on huomattava, EKP yksinkertaisti päätöksentekoprosessia erilaisilla toimilla. Tärkein niistä oli delegointimenettely, jolla tavanomaisia valvontapäätöksiä voidaan siirtää alemmalle päätöksentekotasolle.

Päätöksenteossa on edelleen haasteena se, että jäsenvaltiot ovat saattaneet vakavaraisuusdirektiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä eri tavoin. Kansalliset sääntelyerot hidastavat tasapuolisten toimintaedellytysten luomista. Ne myös lisäävät hallinnollista työtä ja nostavat kustannuksia, sillä niiden vuoksi pankkivalvonnan päätöksenteossa tarvitaan kaikkien 19:n mukana olevan maan kansallisen lainsäädännön tuntemusta. Sääntelyerot ovat itse asiassa lisääntymään päin, kun jotkin jäsenvaltiot muuttavat ohjeellisia valvontakäytäntöjä oikeudellisesti velvoittaviksi säädöksiksi. Joissakin tapauksissa vakavaraisuusdirektiivin kansalliset täytäntöönpanotavat ja EU:n oikeutta tiukemmat kansalliset sääntelyvaatimukset ovat myös herättäneet keskustelua EKP:n valvontavaltuuksien rajoista. Vuonna 2016 valvontaelin selvensi EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten valtuuksien rajausta tiiviissä yhteistyössä Euroopan komission kanssa ja määrittä tapaukset, joissa EKP:llä on nimenomainen toimivalta kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen valvontavaltuuksien osalta.

4.1 Tilivelvollisuuden täyttäminen

EKP:n pankkivalvonta jatkoi tiivistä yhteistyötä Euroopan parlamentin ja EU:n neuvoston kanssa

Vuosittain julkaistava toimintakertomus on olennainen osa YVM-asetuksessa pankkivalvonnalta edellytettyä tilivelvollisuutta. YVM-asetuksen mukaan valvontatehtävien antamista EKP:lle tulee tasapainottaa avoimuutta ja tilivelvollisuutta koskevilla vaatimuksilla. Euroopan parlamentin ja EKP:n välisessä toimielinten sopimuksessa sekä EU:n neuvoston ja EKP:n välisessä yhteisymmärryspöytäkirjassa määriteltujen [tilivelvollisuusjärjestelyjen ylläpitäminen](#) oli tärkeä osa EKP:n toimintaa myös vuonna 2016.

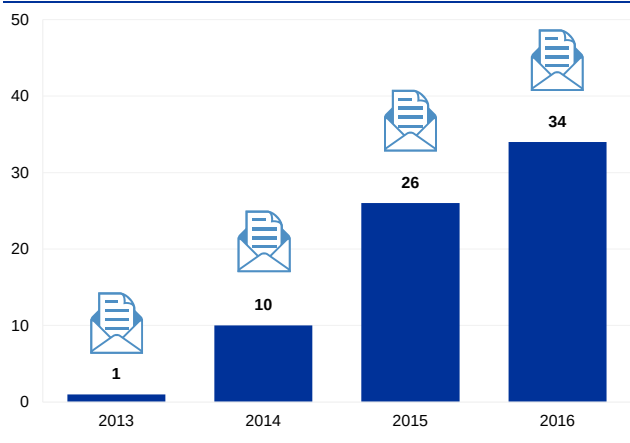
Tärkeä osa tilivelvollisuutta Euroopan parlamentille ovat valvontaelimen puheenjohtajan käynnit talous- ja raha-asioiden valiokunnan kuultavana. Vuonna 2016 valvontaelimen puheenjohtaja esitteli valiokunnalle EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksen vuodelta 2015 ([22.3.](#)). Lisäksi hän osallistui kahteen sääntömääräiseen kuulemiseen ([13.6.](#) ja [9.11.](#)) sekä kolmeen erilliseen keskustelutilaisuuteen ([22.3.](#), [13.7.](#) ja [9.11.](#)). Keskeisiä aiheita olivat järjestämättömät saamiset, valvojan arviointiprosessi ja pankkivalvonnan piiriin kuuluvat lainsäädäntöasiat.

Vuoden 2016 aikana EKP:n [pankkivalvonnan verkkosivuilla](#) julkaistiin 34 vastausta Euroopan parlamentin jäsenten pankkivalvontaa koskeviin kysymyksiin.

Vastauksissa käsiteltiin pankkivalvonnan oikeusperustaa sekä EKP:n linjauksia useissa valvontaan liittyvissä kysymyksissä. Näitä olivat esimerkiksi vuonna 2016 toteutettu Euroopan pankkiviranomaisen stressitesti, EKP:n valvontatoimet, valvojan arviointiprosessi sekä järjestämättömät saamiset.

Kaavio 7

Euroopan parlamentin jäsenille annettujen vastausten määrä kasvoi vuonna 2016

Lisäksi EKP välitti säännöllisesti valvontaelimen kokouspöytäkirjat Euroopan parlamentille toimielinten sopimuksen mukaisesti. Vuonna 2016 otettiin käyttöön uusi kokouspöytäkirjamalli, jonka ansiosta Euroopan parlamentti saa entistä kattavampia tietoja valvontaelimen kokouksissa käsitellyistä asioista. Euroopan parlamentti ilmaisi tyytyväisyytensä uuteen pöytäkirjamalliin.

Tilivelvollisuutta EU:n neuvostolle toteutettiin vuonna 2016 monessa yhteydessä. Valvontaelimen puheenjohtaja osallistui kahteen pankkiunionia käsitelleeseen euroryhmän kokoukseen. Niissä hän esitteli EKP:n pankkivalvonnan toimintakertomuksen vuodelta 2015 (22.4.) ja osallistui keskusteluihin (9.11.) esimerkiksi Euroopan pankkiviranomaisen stressitesteistä, vuoden 2016 valvojan

arviointiprosessista, järjestämättömistä saamisista sekä vakavaraisuusasetuksen ja -direktiivin sisältämien vaihtoehtojen ja harkintavallan käytön yhtenäistämisestä.

Lisäksi EKP:n pankkivalvonnan edustajat osallistuivat näkemysten vaihtoon kansallisten parlamenttien kanssa, mikä kuuluu YVM-asetuksessa säädettyihin raportointivaatimuksiin.

Yhteistyö Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa

EKP:n pankkivalvonta ja Euroopan tilintarkastustuomioistuin kävivät säännöllisesti keskusteluja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen toteuttaman Euroopan keskuspankin hallinnon tehokkuutta koskevan tarkastuksen yhteydessä. Tarkastus perustuu YVM-asetuksen artiklan 20 kohtaan 7. Euroopan tilintarkastustuomioistuin julkaisi marraskuussa 2016 [ensimmäisen pankkivalvontaa käsittelevän erityiskertomuksen "Yhteinen valvontamekanismi – hyvä alkua, mutta lisäparannuksia kaivataan"](#). Euroopan tilintarkastustuomioistuin keskittyi EKP:n pankkivalvonnan hallinnon tehokkuuteen ja nosti esiin yhteisen valvontamekanismin toiminnan aloittamiseen liittyvät saavutukset. Raportti sisältää kuitenkin 13 suositusta, joiden toteutumista EKP:n odotetaan jatkossa seuraavan, sekä EKP:n kommentit suosituksiin. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen keskeiset suositukset liittyivät neljään alueeseen: 1) hallinto (esim. päätöksentekomenettelyn yksinkertaistaminen); 2) tilivelvollisuus (esim. virallisen tuloskehityksen kehittäminen ja julkistaminen); 3) yhteiset valvontaryhmät (esim. kansallisten viranomaisten osallistuminen yhteisten valvontaryhmien toimintaan täysimääräisesti ja oikeasuhteisesti) ja 4) paikalla

tehtävä valvonta (esim. EKP:n henkilöstön osallistuminen paikalla tehtäviin tarkastuksiin huomattavasti aiempaa enemmän).

4.2 Päätöksenteko

4.2.1 Valvontaelin ja ohjauskomitea

Kuvio 7

Valvontaelimen tekemät päätökset vuonna 2016

Huom. Luvut liittyvät valvottavia yhteisöjä tai merkittävän omistussuuden hankkimista luottolaitoksesta suunnittelevaa yhteisöä koskeviin yksittäisiin valvontapäätöksiin sekä kansallisille toimivaltaisille viranomaisille annettuihin merkittäviin tai vähemmän merkittäviin luottolaitoksia koskeviin ohjeisiin. Lisäksi valvontaelin teki useita päätöksiä esimerkiksi yhteisistä menetelmistä ja institutionaalisista seikoista.

1) Nämä 1 191 päätöstä liittyivät 2 686 erillisen lupamenettelyn käsittelyyn (ks. kohta 2.1.2).

Vuonna 2016 valvontaelin piti kaikkiaan 28 kokousta. Niistä 24 pidettiin Frankfurtissa ja neljä teleneuvotteluina. Kokouksissa käsiteltiin sekä yksittäisiin valvottaviin pankkeihin liittyviä asioita että yleisempiä linjauksia koskevia kysymyksiä. Suurin osa valvontaelimen päätöksistä tehtiin kirjallisella menettelyllä.⁴¹ Tänäkin vuonna suurin osa päätöksistä liittyi soveltuvuusarviointeihin.

Huomattavan monet päätökset koskivat yksittäisiä pankkeja (ks. [kuvio 7](#)) ja hyväksyttiin vastustamattajättämismenettelyn mukaisesti. Menettely on kaksivaiheinen. Yksittäiset päätösluonnokset annetaan ensin valvontaelimen hyväksyttäväksi. Sen jälkeen EKP:n neuvosto hyväksyy ne lopullisesti vastustamattajättämismenettelyssä. EKP:n suorassa valvonnassa olevista 126 pankkiryhmittymästä 38 halusi saada EKP:n viralliset päätökset kansalliselle kielelle käännettyinä.

Pankkikohtaisten päätösten lisäksi valvontaelin teki päätöksiä monissa yleisissä asioissa, joista tärkeimmät koskivat yhteisten menetelmien ja periaatteiden soveltamista tietyillä pankkivalvonnan osa-alueilla. Joissakin tapauksissa valvontaelin antoi asioiden valmistelun EKP:n ja kansallisten viranomaisten johdon edustajista muodostettujen tilapäisten ryhmien tehtäväksi. Valmistelutyö koski valvojan arviointiprosessin menetelmiä sekä yhdenmukaisen valvontakäytännön luomista niille luottolaitoksille, joiden taseessa on runsaasti järjestämättömiä saamisia. Lisäksi valvontaelin saattoi päätökseen unionin oikeuden sallimien vaihtoehtojen ja harkintavallan käytön yhtenäistämistä koskevan hankkeensa.

Elokuussa 2016 julkaistiin [Lisäosa Euroopan keskuspankin ohjeisiin unionin oikeuden sallimista vaihtoehtoista ja harkintavallasta](#).

⁴¹ [Valvontaelimen työjärjestyksen](#) artiklan 6.7. mukaan valvontaelin voi tehdä päätöksiä myös kirjallisella menettelyllä, ellei vähintään kolme valvontaelimen äänioikeutettua jäsentä sitä vastusta. Tällaisessa tapauksessa asia on kirjattava valvontaelimen seuraavan kokouksen esityslistalle. Kirjallinen menettely edellyttää yleensä vähintään viittä työpäivää valvontaelimen kunkin jäsenen harkintaa varten.

Valvontaelin

Eturivi (vasemmalta oikealle):
Mathias Dewatripont, Elisa Ferreira,
Tatiana Dubinova (Vladimír
Dvořáčekin varajäsen), Julie
Dickson, Anneli Tuominen, Danièle
Nouy, Sabine Lautenschläger,
Jelena Lebedeva (Pēters Putniņš
varajäsen), Cyril Roux, Alexander
Demarco

Toinen rivi (vasemmalta oikealle):
Raimund Röseler (Felix Hufeldin
varajäsen), Ignazio Angeloni, Luc
Coene, Zoja Razmusa, Norbert
Goffinet, Claude Simon, Marko
Bošnjak, Fernando Restoy Lozano

Takarivi (vasemmalta oikealle):
Helmut Ettl, Jouni Timonen,
Andreas Dombret, Fabio Panetta,
Andreas Iltner, Karol Gabarretta,
Andres Kurgpõld (Kilvar Kesslerin
varajäsen), Vytautas Valionis
(Ingrida Šimonytėn varajäsen),
Yiannos Demetriou, Ilias
Plaskovitis, Jan Sijbrand, Robert
Ophèle.

Vuonna 2016 EKP yksinkertaisti
päättöskentekoprosessejaan

Luc Coene, valvontaelimen
jäsen (EKP:n edustaja), kuoli
5.1.2017.

EKP:n surunvalittelu on julkaistu
verkkosivuilla.

Vuonna 2016 EKP yksinkertaisti päätöksentekoprosessejaan eri tavoin. Tietyt päätöksentekokielimille toimitettavat dokumentit ovat vakiovuotoisia, ja yhteen kirjalliseen menettelyyn voidaan yhdistää useita toisiinsa liittyviä päätöksiä. Lisäksi EKP on laatinut **delegointimenettelyn, jolla tavanomaisia valvontapäätöksiä voidaan siirtää alemmalle päätöksentekotasolle**. Delegointimenettelyn avulla useimmat soveltuvuusarviointia ja valvottavien yhteisöjen merkittävyyden muutosta koskevat päätökset voidaan siirtää EKP:n pankkivalvonnan johdon edustajille vuonna 2017. Tavoitteena on käyttää delegointimenettelyä rutiiniluonteisissa päätöksissä, jotka eivät edellytä laajan harkintavallan käyttöä. Päätösvallan siirtäminen alemmalle päätöksentekotasolle tehostaa valvontapäätösten käsittelyprosessia huomattavasti, joten valvontaelin ja EKP:n neuvosto voivat keskittyä vaikutuksiltaan laajoihin kysymyksiin ja perusteellisempaa arviointia vaativiin päätöksiin.

Ohjauskomitea, johon kuuluu kahdeksan valvontaelimen jäsentä, avustaa valvontaelintä sen toiminnassa ja valmistelee sen kokoukset. Vuonna 2016 ohjauskomitea kokoontui 18 kertaa. Kaikki kokoukset pidettiin Frankfurtissa.⁴² Ohjauskomitean viisi kansallisten valvontaviranomaisten edustajaa nimitetään vuodeksi kerrallaan. Jäsenet vaihtuvat vuorottelujärjestelmän mukaan, ja vaihto tapahtui huhtikuussa.

⁴² Ks. YVM-kehysasetuksen artiklan 26 kohta 10.

Puheenjohtaja	Danièle Nouy	Kypros	Yiannos Demetriou (Central Bank of Cyprus)
Varapuheenjohtaja	Sabine Lautenschläger	Latvia	Pēteris Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
EKP:n edustajat	Ignazio Angeloni Luc Coene (5.1.2017 asti) Julie Dickson Sirikka Hämäläinen (kesäkuuhun 2016 asti)	Liettua	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas) (1.8.2016 asti) Vytautas Valvonas (Lietuvos bankas) (15.2.2017 alkaen)
Belgia	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique)	Luxemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Saksa	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta)
Viro	Kilvar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Alankomaat	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irlanti	Cyril Roux (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann) (28.2.2017 asti) Ed Sibley (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann) (1.3.2017 alkaen)	Itävalta	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Kreikka	Ilias Plaskovitis (Bank of Greece)	Portugali	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Espanja	Fernando Restoy Lozano (Banco de España) (31.12.2016 asti) Javier Alonso (1.1.2017 alkaen)	Slovenia	Stanislava Zadavec Capriolo (Banka Slovenije) (5.4.2016 asti) Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (6.4.2016–13.3.2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (14.3.2017 alkaen)
Ranska	Robert Ophèle (Banque de France)	Slovakia	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Italia	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Suomi	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Jouni Timonen (Suomen Pankki) (28.2.2017 asti) Olli Rehn (Suomen Pankki) (1.3.2017 alkaen)

Lisäksi ohjauskomitea piti 15 kokousta laajassa kokoonpanossa, jolloin läsnä olivat kaikkien 19 kansallisen valvontaviranomaisen johdon edustajat. Kokouksista kymmenen pidettiin Frankfurtissa ja viisi teleneuvotteluina. Kokouksissa keskityttiin vuoden 2016 stressitestin toteutukseen.

4.2.2 Oikaisulautakunnan toiminta

Vuonna 2016 oikaisulautakunta⁴³ sai kahdeksan uudelleen käsittelypyyntöä, joissa toivottiin EKP:n valvontapäätöksen sisäistä uudelleen käsittelyä (ks. [kaavio 8](#)).

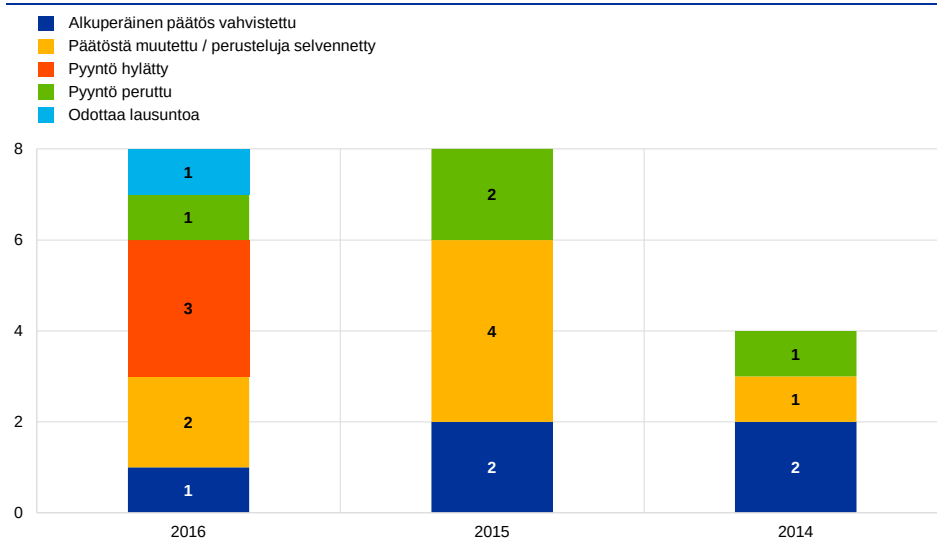
Useimmissa tapauksissa oikaisulautakunnan lausunnot eivät johtaneet oikeustoimiin. Niinpä se pystyi toiminnallaan vähentämään valvontapäätösten uudelleen käsittelyn kuluja kaikkien osapuolten kannalta. Tällainen ”menettelyn tehokkuus” oli yksi keskeisistä oikaisulautakunnan perustamisen syistä.⁴⁴

⁴³ Oikaisulautakunnassa on viisi jäsentä: Jean-Paul Redouin (puheenjohtaja), Concetta Brescia Morra (varapuheenjohtaja), Javier Arístegui Yáñez, André Camilleri ja Edgar Meister. Varajäseniä on kaksi: René Smits ja 3.2.2016 alkaen Ivan Šramko.

⁴⁴ YVM-asetuksen johdanto-osan kappaleen 64 mukaisesti.

Kaavio 8

Uudelleenkäsittelypyyntöjen määrä pysyi ennallaan vuonna 2016

Lähde: EKP.

Uudelleenkäsittelypyyntöjen aiheita

Oikaisulautakunnalle tehdyt uudelleenkäsittelypyynnöt liittyivät erilaisiin aiheisiin ja päätöstyyppeihin: hallintotapaan, pääomavaatimusten täyttymiseen ja toimiluvan perumiseen.

Vuonna 2016 tehdyt EKP:n valvontapäätösten oikaisuapyyntö koskivat pääosin menettelysääntöjen noudattamista, esimerkiksi oikeudenmukaisen menettelyn vaatimuksia, tosiseikkojen oikeellisuutta, perustelujen riittävyyttä ja suhteellisuusperiaatetta. Oikaisulautakunta perehtyi myös EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten väliseen yhteistyöhön, johon joissakin tapauksissa osallistui yhteiseen valvontamekanismiin kuulumattomia pankkeja (jotka kuuluivat EKP:n suorassa valvonnassa olevaan merkittäväksi luokiteltuun pankkiryhmittymään).

EKP:n päätösten uudelleenkäsittely oli haastavaa erityisesti maakohtaisten sääntelyerojen ja kansallisen harkintavallan käyttömahdollisuuksien laajuuden vuoksi.

Vuonna 2016 oikaisulautakunta järjesti kahdessa tapauksessa suullisen kuulemistilaisuuden, jossa pyynnön esittäjä voi täsmentää näkemyksiään ja EKP voi puolestaan esittää omat näkemyksensä. Suullinen kuulemistilaisuus on osoittautunut tärkeäksi vaiheeksi uudelleenkäsittelyprosessissa.

4.3 EKP:n pankkivalvonnan henkilöstö

Yhteisen valvontamekanismin aloitettua toimintansa 4.11.2014 todettiin, että monissa keskeisissä tehtävissä tarvitaan ennakoitua enemmän työvoimaa. Syyskuussa 2015 EKP:n neuvosto päätti rekrytoida lisää henkilöstöä porrastetusti vuosien 2016 ja 2017 aikana.

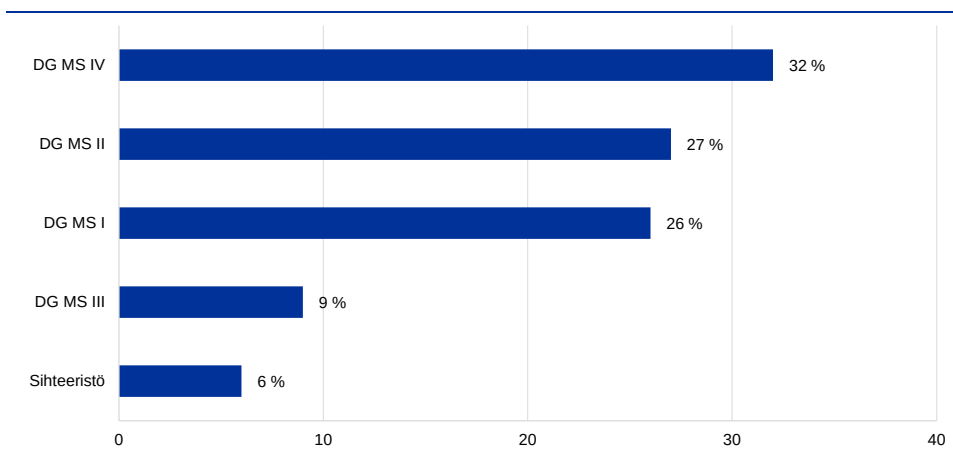

160
uutta työpaikkaa
budjetoitiin
pankkivalvonnasta
vastaaville toimialoille
vuonna 2016

Vuodeksi 2016 budjetoitiin 160 uutta työpaikkaa (sekä vakituisia että määräaikaisia) pankkivalvonnasta vastaaville EKP:n toimialoille. Henkilöstöä rekrytoitiin avoimella haulla, ja rekrytointi aloitettiin esimiehistä ja neuvonantajista. Valintaprosessissa tärkeimpinä vaatimuksina olivat pätevyys, tehokkuus ja luotettavuus. EKP:n tavanomaisen rekrytointimenettelyn mukaisesti hakuprosessissa testattiin sekä hakijoiden teknistä osaamista että sosiaalisia taitoja ja esimiestehtävien kohdalla myös johtamistaitoja. **Kaaviossa 9** on eritelty budjetoidut työpaikat viidellä pankkivalvonnasta vastaavalla **EKP:n toimialalla** vuoden 2016 lopussa.

Kaavio 9

EKP:n pankkivalvonnan budjetoidut työpaikat 31.12.2016 kokoaikaisina työpaikkoina

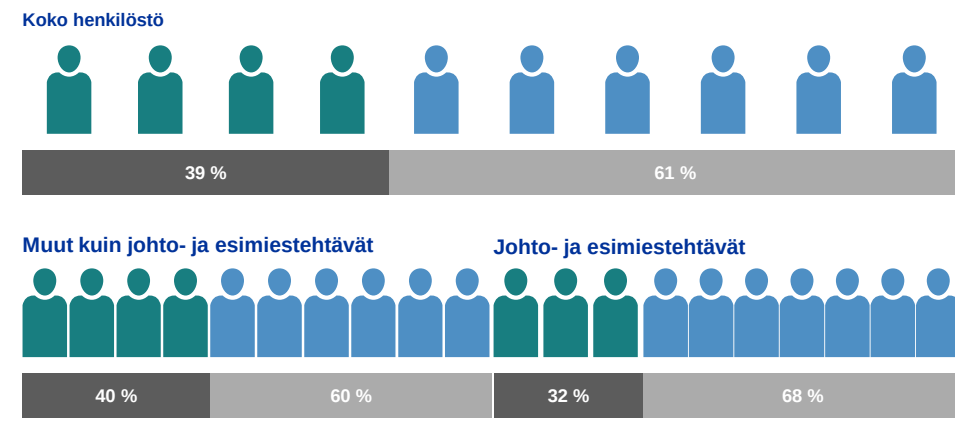
Vuoden 2016 lopussa noin 97 prosenttia budjetoiduista työpaikoista keskeisillä pankkivalvonnasta vastaavilla toimialoilla oli täytetty tai niiden rekrytointiprosessi oli käynnissä.

Sukupuolijakauma on esitetty **kuviossa 8**.

Kuvio 8

Työntekijöiden sukupuolijakauma EKP:n pankkivalvonnassa

Naisten osuus henkilöstöstä (vihreä)

141,5

uutta työpaikkaa
budjetoitiin
pankkivalvonnasta
vastaaville toimialoille
vuodelle 2017

Syyskuussa 2015 neuvosto vahvisti pankkivalvontahenkilöstön lisätyöpaikat vuodelle 2017 ja pyysi EKP:tä toimittamaan vuoden 2016 aikana raportin, jossa vahvistetaan todellinen henkilöstön tarve pankkivalvonnan ensimmäisen puolentoista vuoden kokemusten ja ennakoidun resurssitehokkuuden tuomien etujen pohjalta. Raporttia koordinoivat valvontaelimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. EKP:n neuvosto hyväksyi raportin pohjalta 141,5 uutta vakituista ja määräaikaista työpaikkaa (kokoaikaisiksi työpaikoiksi muutettuna) vuodelle 2017. Neuvosto otti päätöksessään huomioon 1) valvontatehtävien lisääntymisen vuoden 2015 jälkeen (erityisesti valvottavien merkittävien laitosten entistä suuremman määrän ja EU:n uusien kriisinhallintajärjestelyjen perustamisen vuoksi), 2) kansallisten valvontaviranomaisten yhteisiä valvontaryhmiä koskevien henkilöstösitoumusten täyttämiseen tarvitseman ajan ja 3) EKP:n tunnistamat resurssitehokkuuden edut (esim. synergiaedut osallistumattomiin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden luottolaitosten valvonnassa).

Kehikko 2

Yhteistyötä Euroopassa

Yhteisen valvontamekanismin tavoitteiden saavuttamisen kannalta on tärkeää, että EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten edustajista kehittyy toimiva pankkivalvonnan työryhmä, joka tekee yhteistyötä sekä yhteisten valvontaryhmien että keskitettyjen yhteisten toimintojen tasolla. Se tarkoittaa esimerkiksi, että työryhmän jäsenet tutustuvat toisiinsa, keskustelevat näkemyksistään ja luovat keskinäisen oppimisen kautta yhteistä toimintakulttuuria. Tämän edistämiseksi EKP käynnisti vuonna 2016 useita hankkeita yhdessä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa.

Yhteisen valvontamekanismin koulutuspaketti

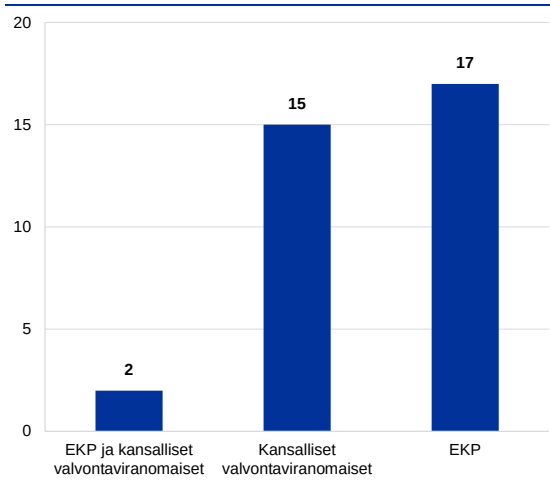
Yhteisen valvontamekanismin suurin voimavara on henkilöstö. EKP ja kansalliset toimivaltaiset viranomaiset pyrkivät varmistamaan, että pankkivalvonnan asiantuntijoilla on tehtävissä tarvittavat taidot ja mahdollisuus ammatilliseen kehittymiseen.

Koulutus on tässä avainasemassa. Pankkivalvonnan asiantuntijoille suunnatun koulutuksen yhteiset linjaukset edistävät

- valvonnan johdonmukaista soveltamista
- yhteistä valvontakulttuuria
- yhteisen valvontamekanismin sisäistä liikkuvuutta, joustavuutta ja henkilöstön etenemismahdollisuuksia
- mittakaavaetuja ja asiantuntemuksen karttumista yhteisen valvontamekanismin sisällä.

Kaavio A

Kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja EKP:n yhteiset koulutukset vuonna 2016

Yhteisen valvontamekanismin piirissä järjestettiin vuonna 2016 yhteensä 34 kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja EKP:n toteuttamaa kurssia, joista 14 järjestettiin ensimmäistä kertaa. Kaikkiaan tarjolla oli yli 1 200 kurssipaikkaa. Vuonna 2017 tarjolla tulee olemaan yli 60 kurssia.

Yhteisten valvontaryhmien seminaarit

Pankkivalvontamekanismin perustana ovat yhteiset valvontaryhmät, joiden toimintakulttuurin yhtenäistämiseksi EKP käynnisti vuonna 2016 yksipäiväiset Frankfurtissa ja muissa euroalueen kaupungeissa pidettävät seminaarit. Tiiviissä seminaareissa yhteisten valvontaryhmien jäsenet voivat jakaa hyviksi todettuja käytäntöjä

ryhmien sisäisen toiminnan tehostamiseksi. Hyvä tilaisuus näkemysten vaihtamiselle ovat myös seminaarissa tehtävät käytännön harjoitukset. Yleisesti seminaarit syventävät yhteistyötä ja lisäävät avoimuutta yhteisen valvontaryhmän jäsenten välillä.

Yhteisen valvontamekanismin harjoittelijaohjelmat

Vuonna 2016 EKP aloitti ensimmäisen harjoittelijaohjelman, jonka tavoitteena oli luoda koko yhteisen valvontamekanismin laajuinen nuorten osaajien verkosto. Harjoittelijoiden liikkuvuus yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvissa viranomaislaitoksissa tarjoaa vastavalmistuneille mahdollisuuden hankkia laajaa työkokemusta. Näin edistetään yhteiseurooppalaista pankkivalvontakulttuuria. Lokakuussa 2016 alkaneessa neljän kuukauden mittaisessa harjoittelijaohjelmassa aloitti 33 harjoittelijaa, joista 26 oli valinnut harjoittelupaikaksi kansallisen valvontaviranomaisen. Useimmat harjoittelijoista olivat olleet jo kerran aiemmin kansallisen valvontaviranomaisen palveluksessa ja tutustuneet myös EKP:hen. Harjoittelujakson päätteeksi kaikki yhteisen pankkivalvontamekanismin harjoittelijat palaavat EKP:hen Frankfurtiin jakamaan oppimaansa, antamaan palautetta ohjelmasta ja kertomaan näkemyksiään pankkivalvonnan toimintakulttuurista.

4.4 Menettelytapaohjeiden noudattaminen

YVM-asetuksen artiklan 19 kohdan 3 mukaan EKP:n neuvoston tulee laatia ja julkaista pankkivalvonnassa mukana olevaan henkilöstöön ja johtoon sovellettavat [menettelytapaohjeet](#), joissa käsitellään erityisesti eturistiriitoja. Määräykset sisältyvät EKP:n eettisiin sääntöihin, joiden toteutuksesta huolehtii compliance- ja hallintotapayksikkö. Yksikön tehtävänä on myös opastaa EKP:n koko henkilöstöä eettisissä kysymyksissä.

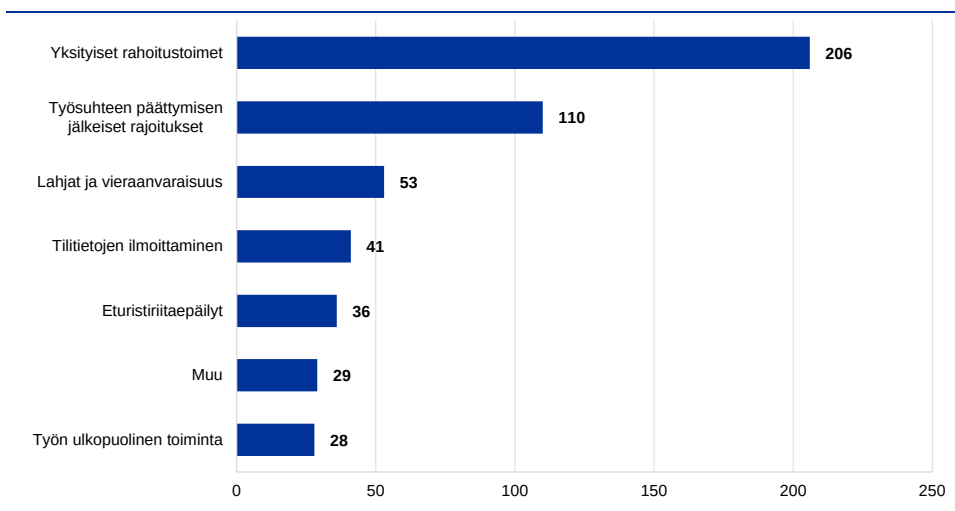
Yli 1 500

kyselyä compliance- ja hallintotapayksikölle vuonna 2016

Vuoden 2016 kuluessa compliance- ja hallintotapayksikkö sai yli 1 500 eri aiheita koskevaa kyselyä EKP:n henkilöstöltä. Kolmasosa kyselyistä tuli pankkivalvonnassa toimivalta henkilöstöltä. Kyselyt koskivat esimerkiksi yksityisiä rahoitustoimia, työsuhteen päättymisen jälkeisiä rajoituksia, lahjoja ja vieraanvaraisuutta sekä eturistiriitoihin liittyviä seikkoja (ks. [kaavio 10](#)). Compliance- ja hallintotapayksikkö totesi joitakin harvoja tapauksia, joissa tarkistetuista eettisistä säännöistä oli poikettu. Noin kolmasosa niistä koski pankkivalvonnassa toimivaa henkilöstöä ja johtoa. Missään niistä ei ollut kysymys pankkivalvontahenkilöstön tahallisesta väärinkäytöksestä tai vakavasta säännöistä poikkeamisesta.

Kaavio 10

Vuonna 2016 esitetyt kyselyt koskivat pääosin yksityisiä rahoitustoimia

EKP:n pankkivalvonnan palveluksesta vuonna 2016 eronneiden henkilöstön ja johdon edustajien joukossa ei ollut yhtään tapausta, johon olisi sovellettu eettisten sääntöjen mukaista karenssijaksoa.

Eettisen toimintakulttuurin toteuttamiseksi koko yhteisessä valvontamekanismeissa kansalliset toimivaltaiset viranomaiset ilmoittivat EKP:lle, miten ne ovat pyrkineet noudattamaan EKP:n pankkivalvonnan laatimaa [ohjeistusta](#), jossa määritetään yhteiset sekä EKP:n pankkivalvontaa että kansallisia valvontaviranomaisia koskevat yhteiset eettiset säännöt. Erillinen työryhmä avustaa EKP:n neuvostoa näiden periaatteiden täytäntöönpanossa.

EKP:n eettinen komitea neuvoa EKP:n päätöksentekaelinten jäseniä eettisissä kysymyksissä. Vuonna 2016 se antoi pankkivalvontaan liittyviä neuvoja kahdeksassa tapauksessa. Se suositteli esimerkiksi kuuden kuukauden jatkoa jääviysjaksolle, joka oli määrätty valvontaelimen jäsenelle hänen puolisonsa erottua erään valvottavan pankin hallintoelimestä. Suosituksen tarkoituksena oli noudattaa varovaisuutta ja välttää mahdollinen eturistiriidalta vaikuttava tilanne. Lisäksi valvontaelimen jäsenet ja muut valvontaelimen kokouksiin osallistuvat henkilöt ilmoittivat eettiselle komitealle työsuhteen päättymisen jälkeisistä työtehtävistä julkisissa tai kansainvälisissä organisaatioissa ja rahoitussektorin ulkopuolisissa yrityksissä. Eettisen komitean arvion mukaan näihin tilanteisiin ei liittynyt ongelmia. Eettinen komitea neuvoi myös, millaista palkkiota valvontaelimen aiemmalle jäsenelle maksetaan karenssijakson aikana.

4.5 Rahapoliittisten tehtävien ja valvontatehtävien eriyttäminen

Vuoden 2016 aikana rahapoliittisten tehtävien ja valvontatehtävien eriyttämisen periaate vaikutti lähinnä tietojenvaihtoon eri tehtäväalueiden välillä.⁴⁵ [Euroopan keskuspankin rahapoliittisten tehtävien ja valvontatehtävien eriyttämisen toteuttamisesta annetussa EKP:n päätöksessä EKP/2014/39](#) säädetään, että tietojenvaihto on tarveperusteista, eli tietoja pyytävän tehtäväalueen on osoitettava, että tiedot ovat tarpeellisia määritettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Suurin osa tietopyyntötapauksista ei liittynyt yksittäisten pankkien tietoihin, ja koska salassapidettävien tietojen käyttöluvat saatiin suoraan tiedot omistavalta tehtäväalueelta, eturistiriitaa ei syntynyt eikä EKP:n johtokunnan välitysapua tarvittu. Yhdeksässä tapauksessa tilinpäätösraportoinnin (FINREP) ja yleisen raportoinnin (COREP) mukaisten anonymisoimattomien tietojen⁴⁶ ja muiden raakatietojen vaihtoon vaadittiin kuitenkin EKP:n päätöksen EKP/2014/39 nojalla johtokunnan hyväksyntä. Tietojen käyttöön annettiin tilapäinen lupa tarveperusteisuuden varmistamiseksi. Valvontatehtävien ja rahapolitiikkaan liittyvien tehtävien päätöksenteon eriyttäminen ei herättänyt kysymyksiä, joten sovittelulautakunnan apua ei tarvittu.

⁴⁵ Päätös EKP/2014/39 sisältää myös määräyksiä organisatorisesta eriyttämisestä.

⁴⁶ Tilinpäätösraportointia koskevat FINREP-vaatimukset ja yleistä raportointia koskevat COREP-vaatimukset sisältyvät EPV:n teknisiin täytäntöönpanostandardeihin. Tilinpäätösraportoinnin tarkoituksena on kerätä pankeilta vakiomuodossa tilinpäätöstietoja (tase, tuloslaskelma ja yksityiskohtaiset liitteet). Yleisen raportoinnin avulla pankeilta kerätään vakiomuodossa pilarin 1 vaatimusten laskentaan liittyviä tietoja eli tietoja omista varoista, arvonalentumisista, pääomavaatimuksista (luotto- ja markkinariskin sekä operatiivisen riskin pohjalta) ja merkittävistä saamisista.

4.6 Valvontatietojen raportointi ja hallintajärjestelmä

Raportoinnin kehittäminen

YVM-kehysasetuksen mukaan EKP:n on järjestettävä menettelyt, jotka liittyvät valvottavien yhteisöjen ilmoittamien tietojen keräämiseen ja laaduntarkkailuun.⁴⁷

Keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että pankkivalvonnassa käytettävät tiedot ovat luotettavia ja täsmällisiä. EKP tekeekin tiivistä yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa, jotka keräävät tiedot luottolaitoksilta ja tekevät niiden alustavan laadunvarmistuksen. Kansalliset valvontaviranomaiset noudattavat porrastettua menettelyä⁴⁸. Sitä noudattavat myös valvottavat yhteisöt suoraan EKP:lle raportoidessaan.

Porrastettua raportointia ollaan kehittämässä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Lyhyen aikavälin kehityskohteesta käytiin keskustelua osapuolten kanssa vuonna 2016. Sen mukaan kansallisia toimivaltaisia viranomaisia pyydetään toimittamaan tiedot EKP:n ilmoittamaan määräpäivään mennessä riippumatta siitä, sisältävätkö tiedot validointivirheitä. Tällä menettelyllä halutaan varmistaa, että luottolaitosten toimitettua raporttinsa tiedot saadaan nopeammin pankkivalvonnan käyttöön ja että kansallisten valvontaviranomaisten ja EKP:n tietokannat ovat yhtäpitävät. Pitkällä aikavälillä tavoitteena on tunnistaa kunkin kansallisen valvontaviranomaisen parhaat käytännöt ja pyrkiä yhtenäistämään niitä.

EKP tallentaa vastaanottamansa tiedot eri muodoissa IMAS-järjestelmään⁴⁹, jotta ne ovat esimerkiksi yhteisten valvontaryhmien ja pankkivalvonnan keskitettyjen yhteisten toimintojen käytettävissä. Lisäksi tiettyjen laitosten (pääasiassa merkittävien laitosten) valikoidut tiedot välitetään automaattisesti Euroopan pankkiviranomaiselle heti niiden saavuttua.

Eri raportteja toimitetaan kuukausittain, neljännesvuosittain, puolivuositain ja vuosittain. Sekä merkittävien että vähemmän merkittävien laitosten tiedot ovat saatavilla (soveltuissa tapauksissa) vuoden 2014 lopusta lähtien.

⁴⁷ YVM-kehysasetuksen artiklan 140 kohdan 4 mukaisesti.

⁴⁸ Porrastetussa raportoinnissa luottolaitokset raportoivat tiedot kansallisille toimivaltaisille viranomaisille, jotka puolestaan toimittavat ne edelleen EKP:lle. EKP toimittaa merkittävien luottolaitosten tiedot Euroopan pankkiviranomaiselle.

⁴⁹ IMAS (Information Management System for SSM): valvontatietojen hallintajärjestelmä.

EKP on julkaissut vuodesta 2016 alkaen kattavia tietoja Euroopan pankkisektorista

Vuoden 2016 aikana julkistettiin säädöksiä⁵⁰, joiden nojalla EKP:n pankkivalvonta ryhtyi keräämään säännöllisesti likviditeetin lisämetriikkaraportteja (ALMM) ja vertailusalkkuja valvontatarkoituksiin (SBP) sekä maksuvalmiutta (LCR) ja vähimmäisomavaraisuusastetta (LR) koskevia raportteja muutettujen raportointimenettelyjen mukaisesti.

EKP julkaisee säännöllisesti valvontatilastoja, keskeisiä riski-indikaattoreita, raportteja ja tilanneseurantatauluja tietojen käyttäjille. Lisäksi EKP:n pankkivalvonnan verkkosivuilla on vuodesta 2015 lähtien julkaistu koosteita⁵¹ merkittävien laitosten tiedoista korkeimmalla konsolidointitasolla. Vuonna 2016 koostetietoihin lisättiin uusia osioita ja erittelyperusteita (esim. maa- ja pankkiluokkoittaiset erittelyt). Tiedot julkistetaan neljännesvuosittain (ks. myös osa 7).

Valvontatietojen käsittely ja jakaminen IMAS-järjestelmässä

Keskeinen järjestelmä on ollut valvontatietojen hallintajärjestelmä IMAS. Se tukee yhteisen valvontamekanismin keskeisiä prosesseja ja auttaa varmistamaan valvonnan yhtenäisyyden kaikissa euroalueen maissa. Vuonna 2016 IMAS-järjestelmää kehitettiin merkittävästi. Se kattaa nyt entistä laajemmin yhteisen valvontamekanismin valvontaprosessit kuten valvojan arviointiprosessin, paikalla tehtävät tarkastukset, operatiivisen suunnittelun ja lupamenettelyt. Entistä helppokäyttöisempi käyttöliittymä tukee analyysien toteuttamista ja tietojen monipuolista käyttöä.

EKP ylläpitää IMAS-järjestelmään liittyviä raportointiohjeita (esim. teknisissä täytäntöönpanostandardeissa edellytettyjen tietojen toimittaminen ja laadunvarmistus, tietokannan käyttö ja tiedonhaku) ja antaa teknistä tukea tietojen käyttäjille.

Kehikko 3

Avoimuuden lisäämiseen tähtäävät toimet

Valvontatehtävien aloittamisesta asti EKP on noudattanut pankkivalvonnan avoimuutta ja tilivelvollisuutta koskevia vaatimuksia. Avoimuudella tarkoitetaan, että EKP antaa selkeästi ja nopeasti tietoja poliittisista päätöksistään ja menettelyistään. Tilivelvollisuus puolestaan tarkoittaa EKP:n vastuuta tehtävistään EU:n kansalaisia edustavalle Euroopan parlamentille. Avoimuus auttaa

⁵⁰ ALMM: komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/313 täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 680/2014 muuttamisesta maksuvalmiusraportoinnin seurantaan tarkoitetun lisämetriikan osalta. SBP: komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/2070 lomakkeiden, määritelmien ja tietotekniikkaratkaisujen teknisistä täytäntöönpanostandardeista, joita laitosten on käytettävä raportoidessaan Euroopan pankkiviranomaiselle ja toimivaltaisille viranomaisille. LCR: komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/322 laitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää raportointia koskevista teknisistä täytäntöönpanostandardeista annetun täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 680/2014 muuttamisesta maksuvalmiusvaatimuksen osalta. LR: komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/428 laitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää raportointia koskevista teknisistä täytäntöönpanostandardeista annetun täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 680/2014 muuttamisesta vähimmäisomavaraisuusasteen osalta.

⁵¹ Ks. "Euroopan pankkisektori numeroina". Ks. myös yhteisen valvontamekanismin valvontatilastot.

suurta yleisöä arvioimaan EKP:n toiminnan tuloksellisuutta suhteessa sen tavoitteisiin. Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonta toteutti merkittäviä toimia avoimuuden lisäämiseksi entisestään.

Laajemmalle yleisölle suunnattua viestintää lisättiin. Maaliskuussa 2016 valvontaelimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja pitivät ensimmäisen vuosittaisen lehdistötilaisuuden, jossa kerrottiin, miten EKP toteutti valvontatehtäviään vuonna 2015. Lisäksi julkaistiin perusteellinen valvojan arviointiprosessin menetelmäkuvaus. Pankkivalvonnan verkkosivuilla julkaistiin 43 puhetta ja 18 haastattelua, joissa valvontaelimen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja EKP:n edustajat kertoivat valvontatehtäviin liittyvistä linjauksista. Valvontaelimen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan aikataulut julkistettiin säännöllisesti, ja EKP:n pankkivalvonta pyysi palautetta lainsäätäjiltä ja yleisöltä sekä vastasi yleisön ja parlamentin kysymyksiin. Vuonna 2016

- järjestettiin 7 julkista kuulemistä
- vastaanotettiin 1 295 yleisökysymystä, joista 608 koski yleisiä pankkivalvontaan liittyviä seikkoja, 619 oli pankkeihin liittyviä valituksia ja 68 käsitteli valvottavia yhteisöjä
- toimitettiin 34 vastausta Euroopan parlamentin jäsenten pankkivalvontaa koskeviin kysymyksiin.

Myös suoraa yhteydenpitoa valvottavien pankkien kanssa lisättiin. Valvojan arviointiprosessia ja stressitestin menetelmiä selvennettiin pankeille erilaisten julkaisujen, lehdistötiedotteiden ja seminaarien avulla sekä myös puhelinkeskusteluissa. Lisäksi selvitettiin pankkialan näkemyksiä pankkivalvonnan toiminnasta. Euroopan pankkiyhdistysten liiton (EBF) vuosittain toteuttama kyselytutkimus pankkien valvontakokemuksista osoitti, että EKP:n pankkivalvonta on kehittänyt viestintäänsä entistä tehokkaammaksi ja selkeämmäksi. Pankkialan järjestöjen kanssa pidettiin valvojan arviointiprosessiin liittyen 13 kokousta ja yksi teloneuvottelu. Euroopan oikeusasiamiehen edustajien kanssa järjestettiin valvojan arviointiprosessin avoimuutta käsittelevä keskustelutilaisuus. Kirjeessään [valvontaelimen puheenjohtajalle](#) Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly ilmaisi tyytyväisyytensä menettelyihin, joilla EKP on varmistanut avoimuuden valvojan arviointiprosessin toteutuksessa, ja esitti joitakin lisäsuosituksia.

EKP:n pankkivalvonta on julkaissut joulukuusta 2016 lähtien valvottavien pankkien taseiden koostumusta, kannattavuutta, vakavaraisuutta ja luottoriskiä koskevia tietokoosteita. Nämä maittain ja pankkiluokittain jaotellut [valvontatilastot](#) julkaistaan neljännesvuosittain EKP:n pankkivalvonnan verkkosivuilla.

Avoimuutta lujittavat myös EKP:n tietojen julkista saatavuutta koskevat periaatteet. EKP:n päätös sen asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi⁵² mukailee muiden EU:n toimielinten ja muiden elinten vastaavia tavoitteita ja normeja. Päätös lisää avoimuutta, ja samalla siinä otetaan huomioon EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten riippumattomuus sekä varmistetaan tiettyjen

⁵² [Euroopan keskuspankin päätös \(EU\) 2015/529](#), annettu 21 päivänä tammikuuta 2015, Euroopan keskuspankin asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi tehdyn päätöksen EKP/2004/3 muuttamisesta (EKP/2015/1, EUVL 84, 28.3.2015, s. 64.) Säädöksen mukaan jokaisella on oikeus tutustua EKP:n asiakirjoihin tiettyjen päätöksessä määriteltujen edellytysten mukaisesti. Päätöksessä määrätään myös poikkeustapauksista, joissa asiakirjoja ei anneta tutustuttavaksi (esimerkiksi jos tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi EKP:n päätöksentekuelinten, valvontaelimen tai muiden sisäisten elinten käsittelyn luottamuksellisuutta koskevaa suojaa).

EKP:n tehtäviin liittyvien seikkojen pysyminen luottamuksellisina. Vuonna 2016 yleisö teki entistä enemmän kyselyitä EKP:n pankkivalvontatehtäviin liittyvien asiakirjojen saamisesta.

5 Valvonnan kustannukset

YVM-asetuksen mukaan EKP:llä on oltava riittävät resurssit, jotta se voi hoitaa valvontatehtävänsä tehokkaasti. Resurssit tulee rahoittaa valvontamaksuilla, joita EKP perii valvonnassaan olevilta yhteisöiltä.

Valvontatehtäviin liittyvät kustannukset on erotettu selkeästi muista kustannuksista EKP:n talousarviossa.⁵³ EKP:n neuvostolla on määräysvalta talousarviota koskevista asioista. Se hyväksyy EKP:n vuotuisen talousarvion johtokunnan esityksen pohjalta kuultuaan pankkivalvontaan liittyvissä asioissa valvontaelimen puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa. EKP:n neuvostoa avustaa budjettikomitea, jossa on edustajia EKP:stä ja kaikista eurojärjestelmän kansallisista keskuspankeista. Budjettikomitea arvioi EKP:n raportit talousarvion suunnittelusta ja seurannasta ja raportoi niistä suoraan EKP:n neuvostolle.

EKP arvioi, että merkittävien laitosten suoran valvonnan kustannukset tulevat kasvamaan vuonna 2017. Kustannusten kasvu liittyy vuodelle 2017 suunniteltuihin painopistealueisiin ([Yhteisen valvontamekanismin valvontaprioriteetit vuodelle 2017](#)), etenkin sisäisten mallien erityisarviointiin. Lisäksi EKP:n neuvosto päätti joulukuussa 2016 jatkaa pankkivalvontahenkilöstön rekrytointia vuonna 2017. Sen sijaan vähemmän merkittävien laitosten epäsuoran valvonnan kustannusten odotetaan vuonna 2017 pysyvän edellisen vuoden tasolla.

5.1 Vuoden 2016 kustannukset

EKP:lle pankkivalvontatehtävistä aiheutuneet kustannukset koostuvat enimmäkseen [EKP:n pankkivalvonnan pääosastojen ja valvontaelimen sihteeristön](#) suorista toimintakuluista. Valvontatehtävissä hyödynnetään myös EKP:n muiden toimialojen tarjoamia yhteisiä tukipalveluja, kuten toimitila- ja henkilöstöhallinnon palveluja, muita hallintopalveluja, budjetointi- ja raportointipalveluja, kirjanpito- ja tilintalouden palveluja, oikeudellisia palveluja, viestintä- ja käännöspalveluja, sisäisen tarkastuksen palveluja, tilastopalveluja sekä tietotekniikkapalveluja.

EKP:n neuvosto antoi huhtikuussa 2016 päätöksen vuotta 2016 koskevien vuotuisten valvontamaksujen kokonaismäärästä. Päätöksessä arvioitiin pankkivalvonnan vuotuisiksi menoiksi 423,2 miljoonaa euroa.⁵⁴ Pankkivalvonnan toteutuneet menot vuoden 2016 lopussa olivat 382,2 miljoonaa euroa. Menot olivat siis 10 prosenttia arvioitua pienemmät, ja toteutuneiden menojen ja vuonna 2016 kerättyjen valvontamaksujen välisestä erosta johtuva ylijäämä oli 41,1 miljoonaa

Pankkivalvonnan kustannukset jäivät 10 prosenttia arvioitua vähäisemmiksi vuonna 2016

⁵³ YVM-asetuksen artiklan 29 mukaisesti.

⁵⁴ Euroopan keskuspankin päätös (EU) 2016/661, annettu 15 päivänä huhtikuuta 2016, vuotuisten valvontamaksujen kokonaismäärästä vuonna 2016 (EKP/2016/7).

euroa. EKP:n valvontamaksuasetuksen mukaan ylijäämä huomioidaan kokonaan vuoden 2017 valvontamaksujen kokonaismäärässä.⁵⁵

Taulukko 7

Pankkivalvonnan kustannukset vuonna 2016

(milj. €)

	Toteutuneet kustannukset (2016)	Arvioidut kustannukset (2016)	Toteutuneet kustannukset (2015)	Toteutuneet kustannukset (2014)
Palkat ja etuudet	180,6	193,6	141,3	68,9
Rakennusten vuokra ja ylläpito	58,1	53,0	25,5	13,2
Muut toimintakulut	143,4	176,7	110,3	74,8
Valvontatehtäviin liittyvät kustannukset yhteensä	382,2	423,2	277,1	156,9

Huom. Pyöristysten vuoksi kokonaissummat ja välisummat eivät välttämättä täsmää.

Vuoden 2016 valvontatehtävistä aiheutuneiden kustannusten kasvu edelliseen vuoteen verrattuna johtuu suurelta osin jo vuonna 2015 tehtyjen päätösten ja muutosten vuotuisesta kokonaisvaikutuksesta. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi EKP:n pankkivalvontahenkilöstön määrän kasvu, muutto pysyviin tiloihin sekä tilasto- ja tietotekniikkainfrastruktuurin hankkiminen.

Muut kustannusten lisäykset johtuvat EKP:n osallistumisesta Euroopan pankkiviranomaisen joka toinen vuosi järjestämään stressitestiin. Stressitestiin liittyvät järjestelyt hoidettiin mahdollisuuksien mukaan priorisoimalla tehtäviä uudelleen sekä käyttämällä kansallisten valvontaviranomaisten henkilöstöä ja ulkoisia asiantuntijapalveluita. Ulkoisten resurssien kustannuksista 2,2 miljoonaa euroa oli kansallisten valvontaviranomaisten asiantuntijakustannusta ja 8,2 miljoonaa euroa ulkoisten asiantuntijapalveluiden kustannusta.

Palkat ja etuudet

Palkkoihin ja etuuksiin luetaan paitsi valvontahenkilöstön ja yhteisten palveluiden henkilöstön palkat myös kaikki muut palkkioihin liittyvät menot, kuten ylityökorvaukset, erilaiset lisät sekä työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet.

Palkkoihin ja etuuksiin liittyvät toteutuneet kustannukset vuonna 2016 olivat 180,6 miljoonaa euroa, ja ne muodostivat 47 prosenttia pankkivalvontatehtävien kokonaiskustannuksista. Toteutuneiden kustannusten käyttöaste verrattuna arvioituihin kustannuksiin on 93 prosenttia. Kustannusarvio siis alittui 13,0 miljoonalla eurolla, mikä johtui osaksi henkilöstömäärän jäämisestä keskimäärin arvioitua pienemmäksi. Vuoden 2016 lopussa noin 97 prosenttia budjetoiduista työpaikoista keskeisillä pankkivalvonnasta vastaavilla toimialoilla oli täytetty tai niiden rekrytointiprosessi oli käynnissä.

⁵⁵ Euroopan keskuspankin asetus (EU) N:o 1163/2014, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, valvontamaksuista (EKP/2014/41), artikla 9.

Rakennusten vuokra ja ylläpito

Toteutuneet rakennusten vuokraus- ja ylläpitokustannukset (joissa ovat mukana toimitiloihin kohdistuvat poistot) olivat tilikauden lopussa 58,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 EKP:n pankkivalvonnan muutto pysyviin toimitiloihin saatiin päätökseen. Vahvistettujen tilavaatimusten mukaan toteutuneet kulut ovat 5,1 miljoonaa euroa arvioitua suuremmat.

Muut toimintakulut

Muihin toimintakuluihin luetaan muun muassa matkakustannukset, asiantuntija- ja tilastopalvelujen, tietotekniikkapalvelujen ja koulutuspalvelujen käytöstä aiheutuneet kustannukset sekä käyttöomaisuuden poistot (pl. toimitiloihin liittyvät poistot).

Muut toimintakulut olivat 143,4 miljoonaa euroa, ja ne alittivat huhtikuussa 2016 arvioidut kustannukset. Se johtui pääosin valvontatehtävien vakiintumisesta sekä matkoista ja koulutuspalvelujen käytöstä aiheutuvien menojen jäämisestä arvioitua pienemmiksi.

Joka toinen vuosi järjestettävän Euroopan pankkiviranomaisen stressitestin kulujen lisäksi vuoden 2016 muihin toimintakuluihin sisältyivät myös kustannukset, jotka aiheutuivat EKP:n pankkivalvonnan kattaviin arviointeihin, paikalla tehtäviin tarkastuksiin ja sisäisten mallien erityisarviointiin tarjoamasta tuesta. Tarkemmat tiedot ovat osassa 1.

5.2 Valvontamaksut 2016

EKP kerää YVM-asetuksen ja valvontamaksuasetuksen nojalla vuosittaisia valvontamaksuja valvontatehtävistä aiheutuvien kustannustensa kattamiseksi. Asetukseen on kirjattu menetelmät, joilla vuosittaisten valvontamaksujen kokonaismäärä määritetään, kunkin pankin maksettavaksi tuleva valvontamaksu lasketaan ja valvontamaksut peritään.

Vuosi 2016 oli EKP:n toinen valvontamaksukausi. Vuoden 2017 aikana on tarkoitus toteuttaa valvontamaksuasetuksen ja erityisesti vuosittaisten valvontamaksujen määrittämismenetelmien ja -kriteerien arviointi. EKP:n pankkivalvonnan verkkosivuilla tullaan julkaisemaan tarkempia tietoja siitä, miten valvottavat yhteisöt voivat osallistua arviointiin.

Perittyjen valvontamaksujen kokonaismäärä

404,5 miljoonaa euroa

Valvontatehtävistä aiheutuneiden kulujen kattamiseksi perittyjen valvontamaksujen määrä

EKP peri valvontatehtävistä aiheutuneiden kulujensa kattamiseksi yhteensä 404,5 miljoonaa euroa valvontamaksuja kaudelta 2016. Koko vuoden arvioitujen valvontamenojen määrä oli 423,2 miljoonaa euroa, ja siitä vähennettiin seuraavat määrät: 18,9 miljoonan euron ylijäämä kaudelta 2015, 0,1 miljoonaa euroa

viivästyskorkoja myöhässä olleista valvontamaksuista sekä 0,3 miljoonaa euroa yksittäisille pankeille palautettavia maksuja kaudelta 2014–2015.

Valvontakustannukset jaetaan EKP:ltä edellytettävän valvonnan tiivyyden mukaan kahteen osaan, joista suurempi katetaan merkittäviltä valvottavilta laitoksilta perittävillä valvontamaksuilla ja pienempi vähemmän merkittäviltä laitoksilta perittävillä maksuilla. Sen jälkeen osien suuruudet määritetään merkittävien laitosten suorasta valvonnasta sekä vähemmän merkittävien laitosten välillisestä valvonnasta vastaaville EKP:n toimialoille aiheutuneiden kustannusten perusteella.

Taulukko 8

Merkittävien ja vähemmän merkittävien laitosten valvontamaksut

(milj. €)

	Toteutuneet tulot (2016)	Arvioidut tulot pankkivalvontatehtävistä 2016	Toteutuneet tulot (2015)	Toteutuneet tulot (2014) ⁵⁶
Valvontamaksut	382,2	423,2	277,1	30,0
joista				
Merkittäviltä yhteisöiltä tai ryhmittymiltä	338,4	376,0	245,6	25,6
Vähemmän merkittäviltä yhteisöiltä tai ryhmittymiltä	43,7	47,2	31,5	4,4
Muut	0,0			
Valvontatehtävistä saadut tulot yhteensä	382,2	423,2	277,1	30,0

Kuten edellä osassa 5.1 kerrottiin, vuonna 2016 toteutuneiden pankkivalvontamenojen ja kerättyjen valvontamaksujen välillä on 41,1 miljoonan ylijäämä. Ylijäämä huomioidaan täysimääräisesti vuoden 2017 valvontamaksujen kokonaismäärässä. Ylijäämä kohdennetaan merkittävillä laitoksille ja vähemmän merkittävillä laitoksille kummassakin kategoriassa vuonna 2016 toteutuneiden valvontakustannusten perusteella.

Pankkikohtaiset valvontamaksut

Pankkikohtaiset valvontamaksut lasketaan pankin taseen koon ja riskiprofiiliin mukaan käyttämällä pankkien ilmoittamia edellisen vuoden joulukuun lopun valvontamaksutekijätietoja. Pankkikohtainen vuosittainen valvontamaksu peritään aina tilikauden viimeisellä neljänneksellä.

⁵⁶ Vuonna 2014 EKP kattoi valvontatehtävistä aiheutuneet kulunsa valvontamaksuilla marraskuusta eli valvontatehtävien aloittamisesta lähtien.

Kuvio 9

Vaihteleva maksukomponentti määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin mukaan

Valvontamaksu lasketaan korkeimmalla konsolidointitasolla yhteiseen valvontamekanismiin osallistuvissa jäsenvaltioissa. Se muodostuu vaihtelevasta maksukomponentista ja vähimmäismaksukomponentista. Vähimmäismaksukomponentti lasketaan siten, että valvontamaksujen yhteenlasketusta määrästä 10 prosenttia jaetaan tasan kaikkien valvottavien pankkien kesken⁵⁷.

Valvontamaksuvelvolliset ilmoittivat vuoden 2015 lopun valvontamaksutekijät kansallisille valvontaviranomaisille 1. heinäkuuta 2016 mennessä vuosittaisten valvontamaksujen laskentaa varten. EKP ilmoitti 8. elokuuta 2016 valvontamaksuvelvollisille tiedot valvontamaksutekijöistä ja pyysi huomauttamaan mahdollisista tiedoissa olevista virheistä viiden

työpäivän kuluessa. Tämän jälkeen EKP laski pankki- ja pankkiryhmäkohtaiset valvontamaksut.

Valvontamaksuasetuksen artiklan 7 mukaan valvontamaksua on muutettava, jos korkeimmalla konsolidointitasolla olevan valvottavan yhteisön asema muuttuu merkittävästä vähemmän merkittäväksi tai päinvastoin, jos yhteisölle myönnetään toimilupa uutena valvottavana yhteisönä tai jos yhteisön aiempi toimilupa perutaan. Vuonna 2015 tällaisten uutta valvontamaksupäätöstä edellyttävien muutosten perusteella palautettavien maksujen määrä oli yhteensä 0,3 miljoonaa euroa. Määrä palautettiin pankeille alkuvuodesta 2016 ja otettiin huomioon huhtikuussa 2016 päätetyssä valvontamaksujen kokonaismäärässä. Myöhemmin tehtiin lisäksi muutoksia yksittäisiltä pankeilta ensimmäisellä valvontamaksukaudella (marraskuusta 2014 marraskuuhun 2015) perittyihin valvontamaksuihin. Niiden perusteella palautettiin nettomääräisesti vielä 0,4 miljoonaa euroa. Määrä huomioidaan täysimääräisesti vuoden 2017 valvontamaksujen kokonaismäärässä.

Edellä kuvatut muutokset koskivat pääasiassa vähemmän merkittäviä laitoksia, ja niiden vuoksi vähemmän merkittävien laitosten määrä korkeimmalla konsolidointitasolla pieneni. Tästä seurasi, että vuonna 2016 perittävä valvontamaksu kasvoi joidenkin pankkien kohdalla suhteellisesti enemmän kuin valvontamaksujen kokonaismäärän suhteellisen kasvun perusteella olisi voinut odottaa. Näin oli erityisesti vähimmäismaksukomponentin osalta.

EKP käsittelee parhaillaan valvontamaksuasetuksen artiklan 7 mukaisia muutoshakemuksia valvontamaksukaudelta 2016. Palautetut tai perityt määrät otetaan täysimääräisesti huomioon vuoden 2017 valvontamaksujen kokonaismäärässä.

⁵⁷ Pienimpien merkittävien pankkien (kokonaisvarat alle 10 miljardia euroa) vähimmäismaksukomponentti puolitetaan.

Lisätietoja [valvontamaksuista](#) on EKP:n pankkivalvonnan verkkosivuilla. Sivuille päivitetään säännöllisesti käytännön tietoja valvontamaksuista, ja tiedot julkaistaan kaikilla EU:n virallisilla kielillä.

6 EKP:n antamat pankkivalvontaa koskevat säädökset

Alla olevassa taulukossa luetellaan EKP:n vuonna 2016 antamat pankkivalvontaa koskevat säädökset. Ne on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja/tai EKP:n verkkosivuilla. Mukana ovat YVM-asetuksen artiklan 4 kohdan 3 nojalla annetut säädökset sekä muut pankkivalvontaa koskevat säädökset.

EKP:n asetukset

- **EKP/2016/4**
[Euroopan keskuspankin asetus \(EU\) 2016/445](#), annettu 14 päivänä maaliskuuta 2016, unionin oikeuden sallimien vaihtoehtojen ja harkintavallan käytöstä (EUVL L 78, 24.3.2016, s. 60)

Muut EKP:n säädökset

- **EKP/2016/1**
[Euroopan keskuspankin suuntaviivat \(EU\) 2016/256](#), annettu 5 päivänä helmikuuta 2016, Euroopan keskuspankin kansallisten keskuspankkien avustuksella keräämien tilastotietojen luottamuksellisuuden suojaamista koskevien yhteisten sääntöjen ja vähimmäisvaatimusten ulottamisesta koskemaan osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisia toimivaltaisia viranomaisia ja Euroopan keskuspankkia sen hoitaessa valvontatehtäviään (EUVL L 47, 25.2.2016, s. 16)
- **EKP/2016/7**
[Euroopan keskuspankin päätös \(EU\) 2016/661](#), annettu 15 päivänä huhtikuuta 2016, vuotuisten valvontamaksujen kokonaismäärästä vuonna 2016 (EUVL L 114, 28.4.2016, s. 14)
- **EKP/2016/19**
[Euroopan keskuspankin päätös \(EU\) 2016/1162](#), annettu 30 päivänä kesäkuuta 2016, luottamuksellisten tietojen luovuttamisesta rikostutkinnan yhteydessä (EUVL L 192, 16.7.2016, s. 73)
- **EKP/2016/37**
[Euroopan keskuspankin suuntaviivat \(EU\) 2016/1993](#), annettu 4 päivänä marraskuuta 2016, merkittäviä ja vähemmän merkittäviä laitoksia sisältävien laitosten suojajärjestelmien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisen arvioinnin koordinoitua sekä valvontaa koskevien periaatteiden vahvistamisesta (EUVL L 306, 15.11.2016, s. 32)

- **EKP/2016/38**
[Euroopan keskuspankin suuntaviivat \(EU\) 2016/1994](#), annettu 4 päivänä marraskuuta 2016, vakavaraisuushallinnassa käytettävien laitosten suojajärjestelmien hyväksyttävyyssarvioinneista, joita kansalliset toimivaltaiset viranomaiset suorittavat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti (EUVL L 306, 15.11.2016, s. 37)
- **EKP/2016/44**
[Euroopan keskuspankin suositus](#), 13 päivänä joulukuuta 2016, osingonjakopolitiikasta (EUVL C 481, 23.12.2016, s. 1)

7 Euroopan pankkisektori numeroina

EKP:n pankkivalvonta on julkaissut joulukuusta 2016 lähtien valvottavien pankkien taseiden koostumusta, kannattavuutta, vakavaraisuutta ja luottoriskiä koskevia tietokoosteita [EKP:n pankkivalvonnan verkkosivuilla](#). Nämä valvontatilastot julkaistaan neljännesvuosittain, ja ne on jaoteltu maittain ja pankkiluokittain.

Vuoden 2016 tärkeimmät valvontatiedot on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Merkittävien laitosten otoksessa korkeimmalla konsolidointitasolla on nähtävissä pääomasuhteiden kasvusuuntaus vuoden 2015 alusta lähtien (ks. taulukko 1). Vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä kokonaispääomasuhde oli 17,2 prosenttia eli suurempi kuin edellisenä vuonna (16,1 %). Vastaava nousu näkyy myös ydinpääomasuhteessa ja ensisijaisten omien varojen suhteessa.

Taulukko 1

Kokonaispääomasuhde ja sen osatekijät raportointijaksokoittain

(prosentteja)

Indikaattori	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
Ydinpääomasuhde	12,77 %	13,52 %	13,31 %	13,52 %	13,70 %
Ensisijaisten omien varojen suhde	13,59 %	14,34 %	14,19 %	14,40 %	14,59 %
Kokonaispääomasuhde	16,06 %	16,85 %	16,65 %	16,96 %	17,19 %

Lähde: EKP

Huom. Korkeimmalla konsolidointitasolla olevat merkittävät laitokset, joilta on saatavana yleisen raportoinnin (COREP) ja tilinpäätösraportoinnin (FINREP) tiedot. Pankkien määrä eri jaksolla saattaa vaihdella, sillä merkittävien laitosten luettelo voi muuttua ja FINREP-raportointivaatimukset laajentua koskemaan uusia pankkeja. Vuoden 2015 toisella ja kolmannella neljänneksellä pankkeja oli 102 ja neljännellä neljänneksellä 117 (FINREP-raportointivaatimusten laajeneminen). Vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä pankkeja oli 123 ja toisella neljänneksellä 124 (muutoksia merkittävien laitosten luettelossa ja FINREP-raportointivaatimuksissa). Jatkossa yhteisöjen määrän eri jaksolla odotetaan vakiintuvan, ja muutoksia aiheutuu vain merkittävien laitosten luettelon päivittämisestä EKP:n pankkivalvonnan vuosittaisen arvioinnin jälkeen.

Lisäksi järjestämättömien saamisten osuus on yleisesti ollut laskussa. Vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä se oli 7,3 prosenttia ja vuoden 2016 vastaavalla jaksolla 6,5 prosenttia.

Taulukko 2

Saamisten laatu: järjestämättömät saamiset ja ennakkomaksut raportointijaksokoittain

(prosentteja)

Indikaattori	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
Järjestämättömien saamisten osuus	7,31 %	7,03 %	6,85 %	6,61 %	6,49 %

Lähde: EKP

Huom. Sama otos kuin taulukossa 1.

Lainojen ja ennakkomaksujen bruttomääräinen kirjanpitoarvo. FINREP-raportointivaatimusten mukaisesti kaupankäyntitaroituksessa pidettävät velat eivät sisälly tähän, mutta kassan saldot keskuspankeissa ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset sisältyvät.

Pankkien varat ja velat yhteensä (ks. taulukot 3a ja 3b) kuvastavat tietyn ajankohdan otokseen kuuluvien yhteisöjen tietoja. Pankkien määrä eri raportointijaksolla vaihtelee, sillä (a) merkittävien laitosten luettelo on muuttunut ja (b) konsolidoidun tilinpäätöksensä kansallisten tilinpäätössäännösten (nGAAP) mukaan laativat

pankit ja tilinpäätöksensä yksittäisenä laitoksena laativat pankit ovat aloittaneet FINREP-vaatimusten mukaisen raportoinnin.

Taulukko 3a

Varojen koostumus raportointijaksoittain

(mrd. €)

Varat	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
Käteinen, kassan saldot keskuspankeissa ja muut vaadittaessa maksettavat talletukset	1 011,60	1 134,46	1 189,56	1 231,65	1 282,37
Lainat ja ennakkomaksut	12 967,14	13 153,08	13 445,87	13 652,70	13 589,86
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	3 275,76	3 291,75	3 375,98	3 351,15	3 194,58
Oman pääoman ehtoiset arvopaperit	459,61	461,48	425,82	410,40	429,42
Johdannaiset	2 420,54	2 220,54	2 457,12	2 577,69	2 349,47
Sijoitukset tytäryhtiöihin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyrityksiin	160,53	160,44	162,31	161,45	161,88
Aineettomat hyödykkeet ja liikearvo	139,36	140,12	139,67	139,37	137,93
Muut varat	1 138,15	1 127,82	1 219,55	1 234,89	1 210,33
Varat yhteensä	21 572,69	21 689,69	22 415,88	22 759,31	22 355,83

Lähde: EKP.

Huom. Sama otos kuin taulukossa 1.

Taulukko 3b

Velkojen ja oman pääoman koostumus raportointijaksoittain

(mrd. €)

Velat ja oma pääoma	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016
Talletukset	12 650,34	12 787,77	13 032,87	13 227,54	13 120,28
Muut kuin finanssialan yritykset	2 180,05	2 312,31	2 283,00	2 332,80	2 409,42
Kotitaloudet	5 223,31	5 377,59	5 391,24	5 490,26	5 489,20
Liikkeeseen lasketut vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	3 743,74	3 930,51	4 005,10	4 008,59	3 969,26
Johdannaiset	2 455,44	2 268,58	2 515,64	2 634,02	2 415,64
Varaukset ¹⁾	133,93	144,96	146,59	152,15	152,99
Muut velat	1 287,15	1 180,39	1 323,76	1 339,23	1 285,13
Oma pääoma	1 302,08	1 377,49	1 391,92	1 397,77	1 412,53
Velat ja oma pääoma yhteensä	21 572,69	21 689,69	22 415,88	22 759,31	22 355,83

Lähde: EKP.

Huom. Sama otos kuin taulukossa 1.

1) IAS 37.10- ja IAS 1.54(f) -standardien mukaisesti.

Basel III -säännöstö: Kattava uudistuspaketti, jota Baselin pankkivalvontakomitea alkoi kehittää Basel II -säännösten pohjalta vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen ja joka tähtää pankkisektorin sääntelyn, valvonnan ja riskienhallinnan vahvistamiseen. Uudistusten tarkoitus on parantaa pankkien kykyä selviytyä rahoitussektorin ja koko talouden häiriötilanteista, parantaa riskienhallintaa ja sisäistä hallintoa sekä lisätä pankkien avoimuutta ja tehostaa raportointia.

Baselin pankkivalvontakomitea: Keskeinen pankkien vakavaraisuussääntelyn kansainvälisiä standardeja antava elin ja pankkivalvontaa koskevien asioiden yhteistyöfoorumi, jonka tehtävänä on lisätä rahoitusvakautta vahvistamalla pankkeihin kohdistuvaa sääntelyä ja valvontaa sekä yhtenäistämällä pankkien noudattamia menettelytapoja. Baselin pankkivalvontakomitean jäsenenä on pankkien suorasta valvonnasta vastaavia viranomaisia ja keskuspankkeja.

Euroopan pankkiviranomainen (EPV): 1.1.2011 perustettu Euroopan finanssivalvojien järjestelmään kuuluva riippumaton EU:n viranomainen, jonka tarkoituksena on varmistaa pankkisektorin vakavaraisuussääntelyn ja -valvonnan yhdenmukaisuus koko EU:ssa. Pankkiviranomaisen tärkeimpänä tehtävänä on osallistua pankkitoimintaa koskevan yhteisen sääntökirjan laadintaan. Siihen kirjataan yhteiset vakavaraisuussäännöt, joita sovelletaan yhdenmukaisesti koko EU:ssa.

Finanssimarkkinoiden vakauden valvontaryhmä (FSB): Kansainvälinen elin, joka edistää maailman finanssimarkkinoiden vakautta koordinoimalla kansallisten rahoitusvalvontaviranomaisten ja kansainvälisten standardeja antavien elinten yhteistyötä niiden kehittäessä tehokkaita sääntelyyn, valvontaan ja muihin finanssisektorin osa-alueisiin liittyviä periaatteita. Sen tavoitteena on luoda tasapuoliset toimintaedellytykset kannustamalla eri sektoreita ja maita toteuttamaan näitä periaatteita yhtenäisesti.

Jakokelpoinen enimmäismäärä (MDA): jos pankki ei täytä yhteenlaskettuja puskurivaatimuksia, sen voitonjakoon (esim. osingot, ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) kuuluviin instrumentteihin liittyvät kuponkikorot tai lisäedut) sovelletaan pakollisia rajoituksia, eli pankkia kielletään automaattisesti jakamasta jakokelpoista enimmäismäärää enemmän voittoja. Jakokelpoinen enimmäismäärä lasketaan kertomalla pankin jakokelpoinen voitto kertoimella 0,6–0 sen mukaan, kuinka paljon ydinpääomaa (CET1) puuttuu yhteenlaskettuihin puskurivaatimuksiin nähden.

Järjestämättömät saamiset: Euroopan pankkiviranomaisen vakavaraisuusvalvontaan liittyvää raportointia koskevan teknisen täytäntöönpanostandardin liitteen V kohdan 145 mukaan saamiset ovat järjestämättömiä, jos ne täyttävät jommankumman tai molemmat seuraavista kriteereistä: (a) saaminen on huomattava ja sen erääntymisestä on kulunut yli 90 päivää ja (b) velallinen ei todennäköisesti suorita velvoitteitaan täysimääräisesti ilman takuun realisointia riippumatta siitä, onko saaminen jo erääntynyt tai siitä,

kauanko erääntymisestä on.

Kansallinen toimivaltainen valvontaviranomainen: Lailla tunnustettu viranomainen tai elin, jolla kansallisen lainsäädännön nojalla on valtuudet valvoa luottolaitoksia osana kotijäsenvaltionsa valvontajärjestelmää.

Kattava arviointi: Vakavaraisuutta koskeva tarkastus, joka EKP:n on toteutettava ennen laitoksen ottamista suoraan valvontaan. Kattavalla arvioinnilla varmistetaan, että pankeilla on riittävästi pääomaa ja että ne kykenevät selviytymään mahdollisista rahoitussektorin häiriötilanteista. Kattava arviointi käsittää saamisten laadun arvioinnin ja stressitestin.

Kokonaispääomavaatimukset (OCR): SREP:n mukainen kokonaispääomavaatimus (sisältää vakavaraisuusasetuksen artiklan 92 mukaiset omien varojen vaatimukset ja täydentävien omien varojen vaatimukset), johon lisätään pääomapuskurivaatimukset ja järjestelmäriskivaatimukset.

Merkittävyys: Pankin merkittävyys määritetään YVM-asetuksessa määrättyjen ja YVM-kehysasetuksessa täsmennettyjen kriteerien perusteella. Merkittävät pankit ovat EKP:n suorassa valvonnassa. Jotta pankki voidaan luokitella merkittäväksi, sen on täytettävä vähintään yksi merkittävyysskriteereistä. Merkittävyysskriteereistä riippumatta EKP:n päätöksellä voidaan milloin tahansa päättää valvoa laitosta suoraan, jos se on tarpeen korkealaatuisten valvontakäytäntöjen johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi.

Merkittävä omistusosuus: omistusosuus, joka kattaa vähintään 10 % kyseisen laitoksen pääomasta tai äänioikeuksista tai jonka nojalla on mahdollista vaikuttaa huomattavasti laitoksen johtamiseen.

Omia varoja ja hyväksyttäviä velkoja koskeva vähimmäisvaatimus (MREL): [Pankkien elvytys- ja kriisinratkaisudirektiiviin](#) sisältyvällä, kaikkia luottolaitoksia EU:ssa koskevalla vaatimuksella pyritään varmistamaan, että laitokset kykenevät kattamaan tappiot konkurssitilanteessa. Tavoitteet ovat siis samat kuin tappioiden kattamiseen käytettävissä olevaa kapasiteettia (TLAC) koskevalla vaatimuksella. Omia varoja ja hyväksyttäviä velkoja koskevan vähimmäisvaatimuksen mukaiset pääomavaatimukset lasketaan kuitenkin eri tavalla Euroopan pankkiviranomaisen määrittämien kriteerien pohjalta.

Pankkiunioni: Yksi talous- ja rahaliiton kulmakivistä. Pankkiunionin yhdenmukaisuus rahoitusmarkkinajärjestelyihin kuuluvat yhteinen valvontamekanismi, yhteinen pankkien kriisinratkaisumekanismi sekä yhteinen sääntökirja, ja sääntökirjaan kirjattujen yhdenmukaisten talletussuojajärjestelmien pohjalta voi vielä kehittyä myös yhteiseurooppalainen talletussuoja.

Pilarin 2 mukainen pääomaohjeistus (P2G): Kokonaispääomavaatimusten (OCR) tason ylittävä pääomaa koskeva valvontaodotus. Pilarin 2 mukainen pääomaohjeistus ei ole suoraan velvoittava, vaan täydentää pilarin 2 mukaisia pääomavaatimuksia (P2R). Pilarin 2 mukaista pääomaohjeistusta ei oteta huomioon jakokelpoisen enimmäismäärän (MDA) laskennassa, eikä sen noudattamatta

jättämisestä seuraa automaattisesti valvontatoimia.

Sijoittautumisoikeuden käyttöön liittyvät menettelyt: Luottolaitos, joka on saanut toimiluvan yhden jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta ja on niiden valvonnassa, saa vapaasti sijoittautua toiseen jäsenvaltioon ja tarjota toisessa jäsenvaltiossa niitä palveluja, jotka sen toimilupa käsittää (vakavaraisuusdirektiivin artikloissa 33–46 säädetyllä tavalla).

Sisäiset mallit: riskien mittaamiseen ja hallintaan liittyviä menetelmiä, joita käytetään omien varojen vaatimusten laskennassa. Sisäiset mallit ovat luottolaitoskohtaisia, ja niiden käyttöön on saatava toimivaltaisen viranomaisen ennakkolupa vakavaraisuusasetuksen kolmannen osan mukaisesti.

Soveltuvuusarviointi: Vakavaraisuusdirektiivin mukaan valvontaviranomaisten on arvioitava, ovatko pankkien ylimpien hallintoelinten jäseniksi ehdotetut henkilöt soveltuvia tehtävään. EKP tekee suorassa valvonnassaan olevien merkittävien luottolaitosten jäsennimityksiä koskevat soveltuvuusarviointipäätökset. Vähemmän merkittäviä laitoksia koskevat soveltuvuusarviointipäätökset ovat edelleen kansallisten valvontaviranomaisten vastuulla, paitsi jos jäsennimitys sisältyy toimilupaa koskevaan menettelyyn. Sellaisessa tapauksessa päätöksen tekee EKP sekä merkittävien että vähemmän merkittävien laitosten osalta.

Unionin oikeuden sallimat vaihtoehdot ja harkintavalta: Vaihtoehtoilla tarkoitetaan EU-lainsäädännön määräyksiä, joissa toimivaltaisille viranomaisille tai jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus valita eri toteutusvaihtoehtoja. Harkintavallalla tarkoitetaan pankkeihin sovellettavan EU-lainsäädännön määräyksiä, joissa toimivaltaisille viranomaisille tai jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus harkintansa mukaan joko soveltaa määräystä tai jättää se soveltamatta.

Vakavaraisuusasetus ja -direktiivi: [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU\) N:o 575/2013](#) luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista (vakavaraisuusasetus) ja [Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU](#) oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta (vakavaraisuusdirektiivi).

Valvojan arviointiprosessi (SREP): merkittävistä ja vähemmän merkittävistä luottolaitoksista tehtävää valvonta-arviota ohjaava prosessi, jonka pohjalta laitoksille voidaan tarvittaessa esittää säädetyt vähimmäisvaatimukset ylittäviä lisävaatimuksia (kuten omia varoja koskevia vaatimuksia, tiedonantovaatimuksia tai maksuvalmiusvaatimuksia) tai muita tarvittavia toimenpiteitä koskevia vaatimuksia.

Valvontakäsikirja: Valvontakäsikirjaan on koottu merkittäviksi ja vähemmän merkittäviksi katsottujen luottolaitosten valvonnan perusperiaatteet, prosessit, menettelyt sekä metodologia yhteisen valvontamekanismin toimintaperiaatteiden mukaisesti. Käsikirjassa kuvataan myös yhteistyömenettelyjä ulkopuolisten viranomaisten kanssa. Valvontakäsikirja on tarkoitettu yhteisen valvontamekanismin henkilöstön sisäiseen käyttöön. Marraskuussa 2014 julkaistiin lyhyempi

Pankkivalvontaopas, jossa kerrotaan tarkemmin yhteisen valvontamekanismin toiminnasta ja valvontakäytännöistä.

Vastustamattajättämissenettely: EKP:n pankkivalvonnan päätöksenteossa YVM-asetuksen nojalla noudatettava menettely. Siinä EKP:n neuvoston katsotaan hyväksyneen valvontaelimen laatimat päätösluonnokset, jollei se vastusta niitä tietyn ajan (enintään 10 työpäivää) kuluessa.

Vähemmän merkittävä laitos: YVM-asetuksen mukaan vähemmän merkittäväksi luokiteltu laitos, jonka suorasta valvonnasta vastaavat kansalliset toimivaltaiset valvontaviranomaiset. Merkittävät laitosten suorasta valvonnasta puolestaan vastaa EKP.

Yhteinen valvontamekanismi: Yhteisen valvontamekanismin muodostavat EKP ja mekanismiin osallistuvien jäsenvaltioiden kansalliset toimivaltaiset viranomaiset. Se huolehtii EKP:lle annetuista valvontatehtävistä. EKP vastaa valvontamekanismin tehokkaasta ja yhdenmukaisesta toiminnasta osana pankkiunionia.

Yhteinen valvontaryhmä: kunkin merkittävän valvottavan yhteisön ja merkittävän valvottavan ryhmittymän valvonnasta vastaava ryhmä, johon kuuluu valvojia sekä EKP:stä että kansallisista toimivaltaisista viranomaisista.

YVM-asetus: YVM-asetuksella annettiin EKP:lle luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevia erityistehtäviä ja perustettiin yhteinen valvontamekanismi euroalueen (ja mahdollisesti muidenkin EU:n jäsenvaltioiden) luottolaitosten valvontaa varten.

YVM-kehysasetus: YVM-kehysasetukseen on kirjattu erityisesti YVM-asetuksen artiklassa 6 edellytetyt käytännön järjestelyt (ns. kehys), jotka ohjaavat EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten yhteistyötä yhteisessä valvontamekanismissa.

© Euroopan keskuspankki, 2017

Postiosoite 60640 Frankfurt am Main, Germany
Puhelin +49 69 1344 0
Internet www.bankingsupervision.europa.eu

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

ISSN	2443-5864 (html)	DOI	10.2866/504467 (html)
ISSN	2443-5864 (pdf)	DOI	10.2866/182405 (pdf)
ISBN	978-92-899-2922-6 (html)	EU:n luettelnumero	QB-BU-17-001-FI-Q (html)
ISBN	978-92-899-2924-0 (pdf)	EU:n luettelnumero	QB-BU-17-001-FI-N (pdf)